

NOUL LITERATOR

**Revistă trimestrială de cultură
Nr. 23 – iunie 2016**

Asociația Culturală „Noul Literator”
Președinte TEODOR OANCĂ
Vicepreședinte CONSTANTIN PĂDUREANU
Secretar DUMITRU DUȚĂ

CONSILIUL REDACȚIONAL

Prof. univ. dr. Cezar Avram
Prof. univ. dr. Gheorghe Dănișor
Prof. univ. dr. Nicolae Panea
Prof. univ. dr. Dinică Ciobotea
Prof. univ. dr. Ovidiu Ghidirmic
Conf. univ. George Popescu
Conf. univ. dr. Gabriela Rusu Păsărin
Prof. dr. Tudor Nedelcea
Prof. și scriitor Nicolae Pârvulescu
Actor și regizor Emil Boroghina
Lector univ. dr. Iolanda Mănescu
Prof. dr. Adrian C. Năstase
Dirijor și compozitor Alexandru Racu
Prof. și artist plastic Cristina Oprea

REDACTORI ASOCIAȚI

Pr. Theodor Damian (New York - SUA)
Mihaela Albu, redactor-șef al revistei *Lumina Lină*
(Craiova – New York)
Eugenia Serafini (Italia)
Nicolae Dabija (Rep. Moldova)
Vasile Barbu (Serbia)
Ioan Baba (Serbia)
Prof. Marian Barbu (Craiova)
Horea Cucerzan (București)
Mihaela Deșliu (București)
Claudia Voiculescu (București)
Gelu Negrea (București)
Maria Vaida (Cluj-Napoca)
Florian Copcea (Drobeta-Tr. Severin)
Mircea Pospai (Craiova)
Rodica Florescu (Craiova)
Davian Vlad (Craiova)
Loredana Neagoe (Craiova)
Gheorghe Boaghe (Bechet)
Ilie Comănița (Slobozia)

REDACȚIA

Mihai Duțescu - Redactor-șef
Constantin Pădureanu - Redactor-șef adjunct
Dumitru Duță - Redactor-șef adjunct
Virgil Dumitrescu - Secretar general de redacție
Ion R. Popa - Redactor
Mirela Giodea - Redactor

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Craiova, Dolj
Str. Brâncuși, 32
Mihai Duțescu
Tel.: 0722 968 065
Constantin Pădureanu: constantinpadureanu@yahoo.com
Virgil Dumitrescu: virgildumitrescu41@yahoo.com

Ilustrația:

Ilustrația și copertile revistei de Aurora Speranța

Prezentare grafică & DTP

Daniela Predoană
danielapredoana@yahoo.com

Mulțumim susținătorilor revistei NOUL LITERATOR, un proiect cultural craiovean
al Asociației Culturale NOUL LITERATOR Craiova (ACNL).

Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin exclusiv autorilor.

Dumitru Radu Popescu

Irinel Popescu și Republica kafkiană

Se știe: după moartea lui Kafka, domnul Max s-a gândit să-i pună la adăpost manuscrisele, ca să poată fi valorificate întru gloria bunului său prieten plecat în lumea de Apoi, unde absurdul este temperat și ductil... Așa că manuscrisele au pornit din Praga, spre zări mai senine, trecând și prin orizontul dragului nostru București, micul Paris, în care romanțele de seara, mângâietoare pentru suflet și simțiri, și cele de peste noapte, anatomo-fiziologice, alintătoare pentru trup și spirit, făceau și desfăceau, la foc neîntrerupt, continuu, adică, secundele cojite, ca să le țape în buda istoriei și să-i lase pe danubiano-ponticii noștri dragi cu neuronii necalcificați. Adică veșnici și ferice! Sigur, personajele din manuscrisele lui Kafka nu puteau să stea mereu pitulate între filele scrise de prietenul domnului Max, așa că au mai ieșit la o plimbare pe străzile Bucureștiului iubit... Aerul respirat de ele ne-a fost lăsat drept moștenire, firește, însă cel mai mare câștig al gurii noastre de rai, în care viețuim de la Traian și Decebal, a fost Faptul Învierii, Faptul întrupării acestor umbre!.. A fost un fenomen pe care astăzi îl simțim din plin, în toată amplitudinea sa magică!.. Sigur, după cum se știe, omenirea așteaptă de câteva sute de ani – de peste două milenii, ca să fim mai exacti! – Învierea lui Iisus Cristos, a doua sa Înviere, mântuitoare pentru omenire, după prima Înălțare la ceriuri, petrecută după răstignirea Sa pe cruce, Înviere care a avut rostul de a ne semnală viața eternă ce ne așteaptă, dacă vom fi cuminți și buni în suflet și simțiri... Dar învierea, în București, în primul rând, a unei armate de sfinți și parafinți kafkieni, e o minune! Prima consecință a prezenței umbrelor devenite oameni, înviate, a fost apariția, mai întâi în cluburile de noapte, a unor regine solare, competitive, adevărate sirene cu trupul de aur și de argint!.. Lipsa reflecției a întărit în conștiința trubadurilor politici tandrețea împlinirii propriilor idealuri, eliminând barbaria ce-i determina, uneori, să se teamă de propriile lor fapte neecume-

nice... Bufonul democrației a fost aplaudat pentru tumele sale doctorale, populare și parlamentare, reușind să înfrângă umilinta prin care și-au târât zilele spre moarte danubiano-ponticii, obligați mereu de cutra de istorie să se închine la variate porți otomane... Intrarea României în insolvență a fost un prim pas, la început nu prea băgat în seamă, al viitorului înfloritor adus de moștenirea ce le-a oferit-o fraților văcărești umanitatea kafkiană... Apoi a urmat un șir nesfârșit de succesiuri după succesiuri! Rigoarea cu care au fost urmăriti câinii ciobănești, pentru ca numărul lor să fie reglementat de parlament, a pus pe tapet o veche și niciodată luată în seamă problemă națională: problema esenței mitului mioritic!... De fapt, acum s-a văzut clar, chiar extrem de clar, că demersul celor doi verișani n-a avut drept scop, neapărat, închiaburirea lor cu oile și caii mai bărbați ai păcurărașului, ci reglementarea numărului de câini mai bărbați, deosebit de masculinizați, aflați în averea nemușagului lor mai tinerel, tras ca prin inel...Câinii mioritici speriau și chiar înșfăcau, nu numai de coadă, iepurii de la câmpie, vulpițele, chiar lupii din păduri și văi, ba chiar și porcii mistreți, ba chiar și urșii, fala noastră milenară, pentru colții și blănurile căroră romanii au trecut Dunărea, ca să se înnobileze sufletește cu noi peisaje și prezențe animaliere... Pentru mistreții, iepurii, lupii, urșii, vulpoi și fazanii danubiano-pontici, oștenii lui Bădița Traian au ridicat, cu mâinile lor personale, un pod peste Dunăre!... Istoria noastră luminoasă a început cu acest pod, cu acest întemeietor-genitor al ființei noastre, Apolodor!.. Noi de la Râm ne tragem, pe jumătate, e drept, dar Râmul ar fi rămas o utopie fără potența lui Apolodor!... Problema câinilor vagabonzi, bardotieni, a fost un fleac, un fleac față de adevărata noastră problemă națională, a câinilor ciobănești, trecută cu vederea încă din veacul nostru mioritic!...

Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu

Norocul absurd are părțile sale luminoase, progresiste: învierea personajelor kafkiene, din umbrele lor rămase pe la București, a potolit haosul din înțelepciunea danubiano-pontică, și astfel putem respira în voie libertatea cea de toate zilele, democratică!...

Mai mult, kafkienizarea omului de către om, desăvârșind, de fapt, idealurile darwinismului kafkian, s-a soldat, la noi, cu noi generații de soldați angajați în polenizarea kafkiană a păcii din Irak și Afganistan, precum și cu înălțarea unor biserici particulare prospere, în Banat, mai ales – fiindcă tăt Banatul e fruncea!... Sigur, nu putem băga sub preș revoluția din pușcăriile române, transformarea lor, din veritabile lăcașuri ale prăbușirilor morale, în plenipotente instituții de cultură științifică și de artă sexuală – unice în lume!.. Dumnezeu kafkian s-a arătat în furtuna mucegăită din aceste închisori tradiționale, restructurând deraierea psihică, onanistică, într-un delir sexual productiv, borcean, aducătoriu de noi odrasle patrimoniului nostru danubiano-pontic!

În acest peisaj kafkian paradisiac nu putem să nu menționăm, măcar în treacăt, performanța științifică, academică, a mai multor bucureșteni, ce și-au descoperit, în celule, adevărata lor esență celulară: scrisul!... Dacă, în afara porților pușcăriilor, ei trăiseră în lux ostentativ și în veselie politică traseistă, compromițându-și, cât de cât, viața de pe lumea cealaltă, unde ar fi fost condamnați să zacă pe malul unui râu, nebăuți, însetați adică, în lăuntrul zidurilor pârnăiești, ei s-au dăruit muncii adevărate – de achiziționare de doctorate și de punere în valoare, în cărți așternute pe hârtie cu mâna lor personală, a vastelor lor cunoștințe și experiențe polisemantice, plurisemantice!.. Și astfel credința lor în viața de după moarte, kafkiană, desigur, s-a înviorat!... Să împuști la o vânatoare, în Africa, niște lei, tigri și elefanți, și să-i împăiezi, ca să-i poți expune în patria ta dragă, să vadă și compatrioții tăi cum arată niște sălbăticiuni, în înălțime și în lungime, era un act cultural!... Unii cârcotași au mârâit din nas! Neînțelegând estetica umanismului vânătorilor! Treaba lor! Fiindcă după intrarea în ritmul scrierilor de mărturisiri creștine și opuri universitare, omul nostru din Carpați s-a simțit, în viitorul de după moarte, de pe cealaltă lume – în sânul lui Avram! Cum condamnarea sa, și a prietenilor săi, era o formalitate juridică,

o pierdere de timp, trebuia lăsat omenirii un exemplu: ecrivănitul științific și religios!

Ce rol joacă Irinel Popescu în acest carnaval kafkian ce prospițiază văzând cu ochii?! Joacă rolul principal – de pe pământul danubiano-pontic! – din „Procesul” lui Kafka, rolul adevărului absurd, esența statului de piață.

P.S. Voi reveni, în curând, cu detalii despre unele aspecte biografice ale celor ce s-au străduit să-l înscrie pe Irinel Popescu în epopeea pontico-danubiană „Cătușeriadada taichii”. Articolul se va numi „Irinel Popescu și România fără de mătreață”.

Vineri 18 Martie 2016

Tabletă • Tabletă • Tabletă • Tabletă • Tabletă • Tabletă

Dinu Săraru

Fals jurnal de ieri și de azi

Scrisoarea unui prieten

Sunt prieteni pe care nu poți, întotdeauna, să-i vezi îndeaproape cât ai dori, pe care îi simți ca prieteni însă tot timpul și când te gândești la ei numai și prezența lor se face vie și vitală și caldă și încurajatoare, și binefăcătoare și dătătoare de liniște, și de încredere, și de speranță. E de ajuns uneori vocea lor la un telefon, e de ajuns un salut al lor trimis într-o zi anume, când exact de acest salut ai nevoie ca să nu te simți singur sau ca să te simți mai sigur de tine și mai apărat.

Prietenia mea cu **Mircea Albulescu**, marele artist al scenei de scândură românești, dar, desigur, și al filmului, greu egalabil, răspândind o forță bărbătească rară și un firesc robust și gălgâind de viață adevărată, s-a înfiripat din clipa când l-am văzut în **Danton**. Era, se poate spune, încă tânăr, încă la începutul mării lui cariere și biruințe scenice, într-un spectacol de anvergură europeană pe prima scenă a țării și am scris atunci una dintre cele mai entuziaste cronici teatrale ale mele, apăsând pe convingerea că ne aflăm în fața unei mari personalități. Am revenit asupra acestei convingeri apoi mereu, întotdeauna copleșit de strălucirea lui din **Danton**. A fost și pentru mine o revelație creația lui în **Danton**. Am avut sentimentul care nu m-a părăsit niciodată că foarte rar vom întâlni pe o scenă românească o personalitate atât de puternică, atât de dăruită

cu har sacru, cu scânteie cerească. În sfârșit, nu mă sfiam să-l pun în relație cu mari actori ai filmului vremii din Occident. Sigur, au urmat creațiile din filme, pe care zilele din urmă ni le-au amintit pe larg. Interesant este că în argumentele cu care a fost omagiat nu s-a făcut și fireasca și importanta trimitere la **Danton** pentru că cei mai mulți dintre cei care l-au omagiat astăzi nu l-au văzut, poate, în acest rol. Doctor în Științe teatrale, a scris și un studiu de excepție, dezvoltând și argumentând procesul creației lui **Danton**, pe care am avut privilegiul de a-l publica sub egida **Fundației „Niște Țărani”**. Studiul ar merita retipărit pentru a fi predat și studiat în școlile de teatru și, de asemenea, de actorii tineri și, bineînțeles, înscris în bibliografia cercetărilor asupra operei lui Camil Petrescu. A fost și un profesor de excepție și un poet filosof de o sensibilitate cu adevărat neobișnuită și un prozator cald și meditativ și un comentator al vieții sociale acut. A fost apoi și peste toate, ca **OM**, un camarad, un artist mare care știa să se bucure de arta celor cu care juca, egali în generație sau mai tineri. A trăit pentru scenă până în ultima clipă. A fost un conviv inspirat și un partener de viață de toate zilele care încălzea locul și aerul. A fost un bărbat de succes și a fost bogat și în sentimentele cu care a iubit. A avut curajul să-și

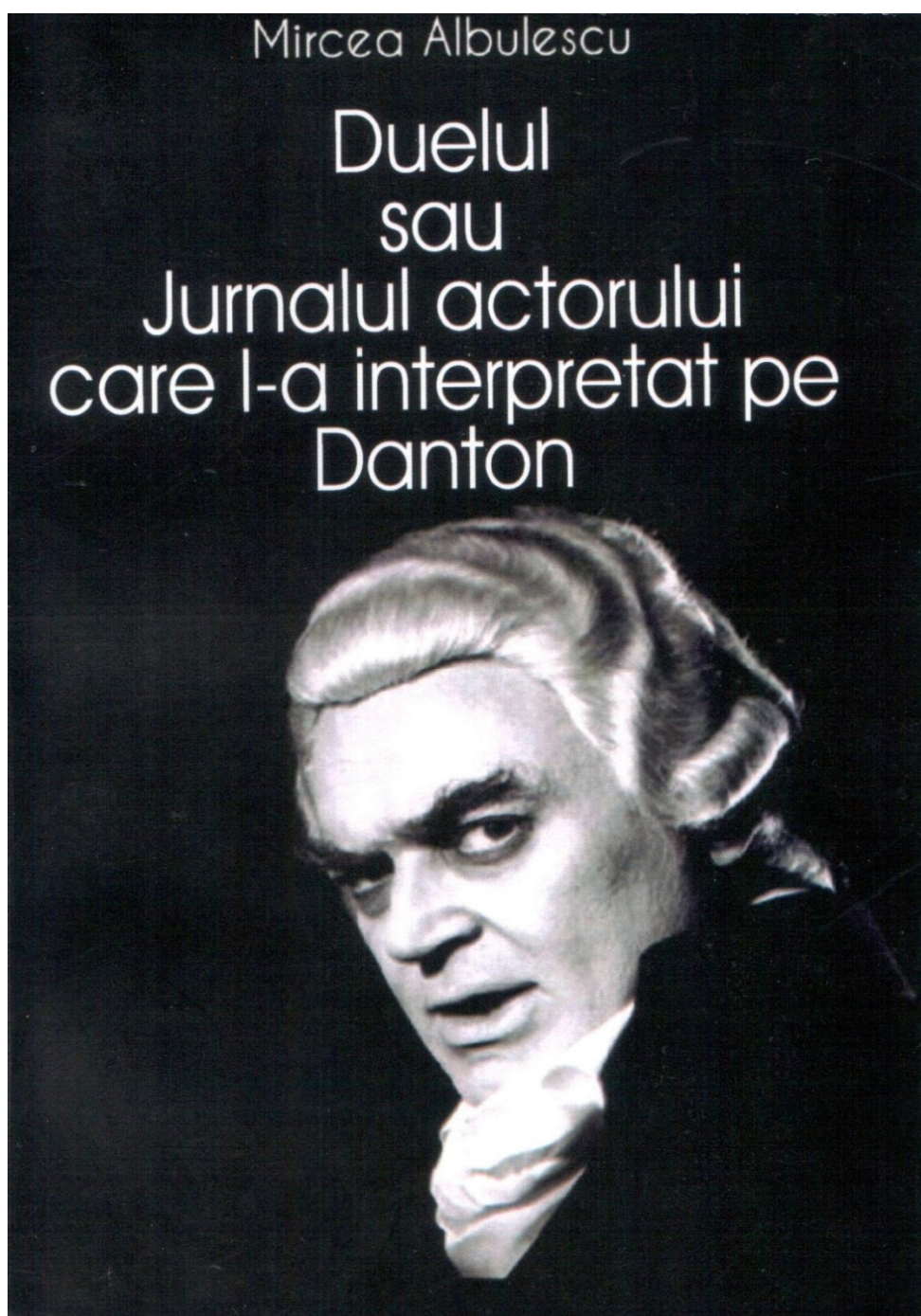
Tabletă • Tabletă • Tabletă • Tabletă • Tabletă • Tabletă

privească vârsta în față și m-a impresionat prin acest curaj și prin această recunoaștere a vârstei.

În urmă cu câteva săptămâni, am primit de la el, prin SMS, această scrisoare în stare să închidă în ea prietenia despre care am vorbit la început.

*„Cu vinovată întârziere am aflat că nu te-ai simțit bine. Te rog frumos, fii același om de încredere care ne dă un rost zilelor noastre! Cu prietenie...bătrână, **Albulescu!**”.*

Din păcate...

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

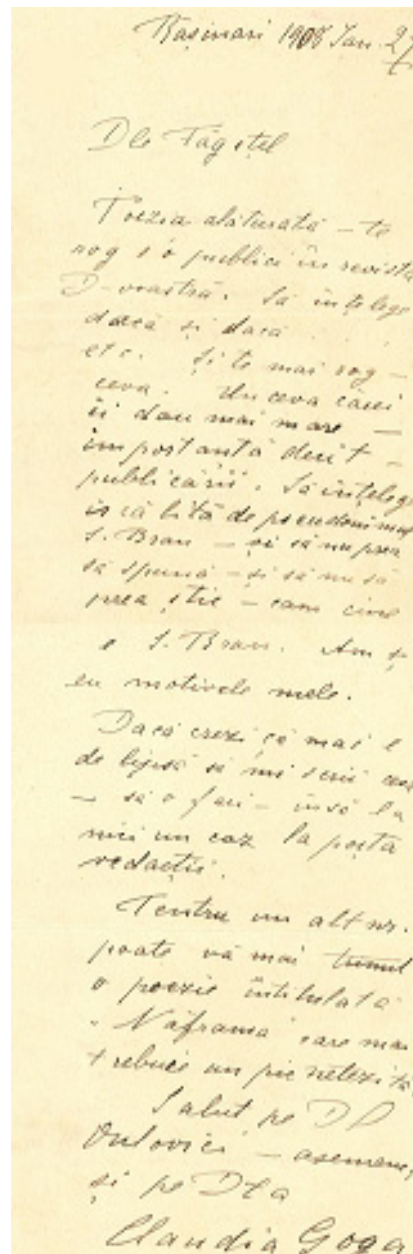
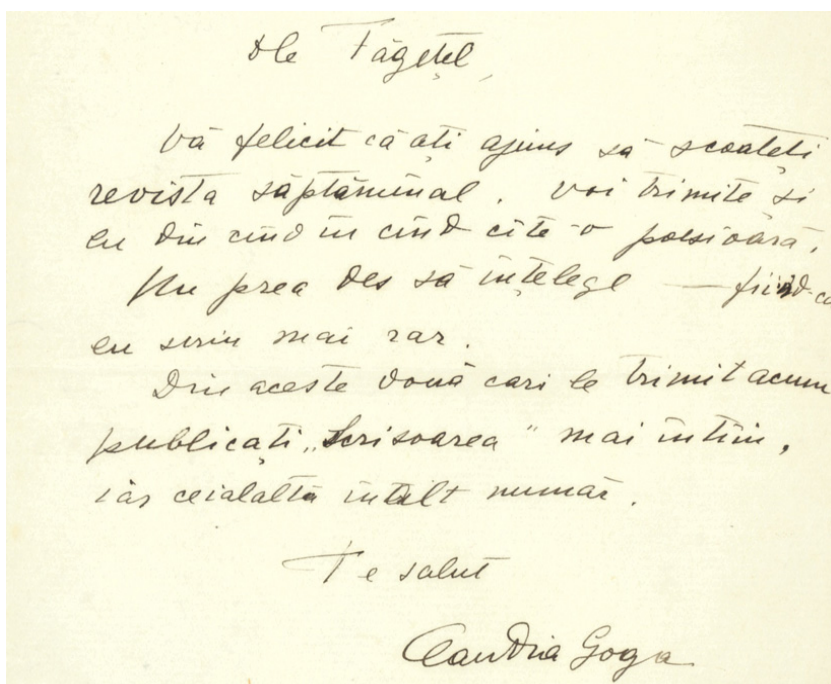
La sfârșitul secolului al XVIII-lea, începutul celui de-al XIX-lea, în județul Dolj se stabilea familia Vorvoreanu, de origine greacă, una dintre cele mai bogate familii din orașul Craiova și din județul Dolj.

Câteva din documentele păstrate de Serviciul Județean Dolj al Arhivelor Naționale în fondul Vorvoreanu și prezentate în continuare redau latura filantropică a Familiei Vorvoreanu prin actele de caritate și donațiile pe care le-au făcut membrii săi către diverse instituții, mai multe sfinte locașuri din Oltenia, sau cu ocazia unor evenimente importante petrecute în oraș. Scrisoarea primarului Nicolae Romanescu este concludentă în acest sens.

De asemenea, prezentăm scrisori neprețuite ale poetelor Elena Farago și Claudia Goga (sora lui Octavian Goga), adresate lui Constantin Șaban Făgețel, mentorul revistei *Ramuri* din Craiova. Bănia a fost întotdeauna un centru de interes cultural național, o adevărată capitală de spirit. Este meritul arhivelor craiovene care păstrează acest tezaur epistolar.

Mihaela Dudu, Șef Serviciu Județean Dolj
al Arhivelor Naționale

Lorena Octavia Dina, Inspector Principal
în cadrul Serviciului Județean Dolj
al Arhivelor Naționale

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

PRIMARIA ORAȘULUI CRAIOVA

Dirrecțiunea Administrativă

No 05917 * 13 JUN. 1916

~~Domnule~~ MULT STIMATE DOMN,

Dorind a primi pe M. Sa Regina într'un mod demn de orașul Craiova, credem că fie care cetățean în limitele posibilului va căuta să ne dea concursul său.-

Contându-vă printre cei din tât cetățenii ai Craiovei în măsură de a ne da prețiosul D-vo concurs, vă rugăm, să bine-voiți, a ne pune la dispoziție unul din automobilele D-vo, necesar cortegiului Regal.-

Vă fi nevoie de automobilul D-vo. la gară de la ora 3 p.m. la 7 p.m. în ziua de Marți 14 Iunie or și Mercuri de la ora 9 a.m. până la ora 7 seara.-

Bine-voiți a ne răspunde dacă putem conta pe concursul D-voastră.-

Primiți vă rugăm, Mult Stimate Domn, asigurarea distinsei mele considerațiuni.-

PRIMAR

Nicolae Romanescu

Secretar General

! Dinicu

D-sale

Costinel Văruoreanu mare proprietar LCO

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

este sigur după 1940.

Iubite domnule Păgețel ,

Pentru că am absolută nevoie de un sprijin moral și pe D-l General Vasiliu nu-l cunosc în deajuns ca să mă adresez direct, te rog comunică-i d-ta următoarele și roagă-l să dea un ordin. Așa a fost de bun și de înțelegător cu mine, cât i-am fost subalternă, în cât cred că nu va refuza să pună un cuvânt bun. Uite cum stă chestiunea, pe scurt:

Stii că avem aci bibliotecar pe Preda Savu. Intrigant , necioplit, nedisciplinat cum nu se poate închipui. Anul trecut a provocat o anchetă în potriva mea și acum cea pe care o stii. M'a reclamat adică, obrasnic, că "fur" lemne. D-l General Vasiliu știe că am taiat de lemne, lumină și servitor. Imi dase d-sa și telefon dar actualul meu stăpîn mi l'a suprimat. Ancheta, cea de anul trecut, a esit în favoarea mea. Cea de acum, tot așa. Dar pentru că de data asta scrisese denunțul într-un mod extrem de jignitor pentru mine d-l General, actualul meu stăpîn, ne-ținând seama de imperținența lui a crezut că-l poate pedepsi. L'a mutat adică, disciplinar, la starea civilă, la Primărie. Mie mi-a comunicat că pot să-l dau în judecată pentru calomnie. Toate bune pîn' aci. Încheierea adresei suna: "pentru a pune capăt scandalurilor ^{(2)X} dela Fund. Aman, dl. Pr. S. a fost mutat pe toți de la Primărie". Nemorocirea e că e și invalid de război și obrasnic. Are o f. mică invaliditate dar chiar mare de ar fi asta nu-i dă dreptul de a mă insulta precum a făcut-o și de a fi menajat cu toate că i s'a recunoscut vinovăția atât în cât oficial mi s'a scris să-l dau în judecată pentru calomnie. Scriu așa zăpăcit pentru că m'a -zăpăcit chestiunea asta. Scriu separat ce as vrea să obțin acum și-ți mulțumesc mult și Domnului General Vasiliu și mai mult. *Whitney*

Victor Bibicioiu

Colegul lui... Labiş

«„Viața nu-i nici așa bună, nici așa de rea cum o cred oamenii...” Viața e viață și trebuie trăită... Rea, bună, e așa și nu poate fi altfel... Ni s-a dat fără să o cerem și vom pierde-o fără să fim întrebați...» (*Riscul de a trăi*, Ed. STEF, Iași, 2014) ...Una, doar, din concluziile trase de Dragoș COJOCARU, între puținii octogenari (n. 1 Mai 1936) cu CV-ul în „mișcare”, evident nu aceea colorată politic, ci demnă de a rezista vremurilor fel și fel acum, departe de a încheia perioada „tranziției”! Concluzie lipită de o biografie în stare să-i intereseze, deopotrivă, pe contemporani, de la cei „de-o seamă” la adolescenți, odată ce lumea prin care a trecut nu a fost deloc oarecare, ci o sumă de personalități distincte, „legendare”, afirmate în spațiul identitar și dincolo de fruntarii, pretutindeni unde s-a împlinit istoria lumii.

Cum preocupările – deseori așezate sub lupa „interceptărilor”/ cenzurii – i-au scurtat plăcerea de a ține un jurnal „la zi”, după '89 a dat frâu liber memoriei (de invidiat) să aducă în mass media și lucrarea tipărită, în ritmul sprinterului (schite, nuvele, romane, culegeri de reflecții, pagini dedicate activității sportive, diplomatice, juridice) – în prezent amintirea („corn de vânătoare” – vorba lui Apollinaire), laolaltă adevăruri nemăsluite de sentimentul că subiectivismul poate ascunde „realitățile” și influența receptarea publică, normalitatea...

Fiecare întâlnire sau convorbire telefonică stochează informații, opinii privind cutare domeniu, situații, persoane manifestate cândva, într-un spațiu anume, identifică momente, evenimente relevante pentru modul direct, imprimat cu emoții, caracterizări, prognoze asupra a ceea ce se pregătește „acolo, Sus” în societate, totul dominat de cunoștințe profunde, obiectivitate, judecată în spiritul dreptății, viziunii „democratice”, nicidecum al „libertății de

exprimare” care frizează prostia crasă, incultura, vulgaritatea. Nimic întâmplător. Destinul Domniei Sale, „unicat”, s-a „mișcat” în lungul existenței, indiferent de locul ocupat, investind efort, voință de a-și depăși condiția – talent, pregătire, ambiția de a dobândi succes, fără de care meritul promovării nu s-ar fi „auzit”, de fotbalistul, diplomatul, avocatul, scriitorul Dragoș COJOCARU...

- Cauza nestatorniciei mele? Întâi și întâi... mutarea părinților de la Suceava la... Fălticeni; născut la Cernăuți, tata ajunsese Ofițer, Regimentul 16 Infanterie - „armă” solicitată „și în timp de pace”; „n-avea încotro!”, când se pregătea Europa de al doilea conflict mondial (1939-1945). A fost dat ca în clasele de gimnaziu, în locuința noastră temporară, să împart căldura aceluiași pat cu Nicolae Labiş, neprimat la Internat fiindcă părintele său – învățător la Mălini – era asimilat „chiaburimii”. Ce amintiri cu Poetul?! Un împătimit al condeiului încât, chiar și în toiul nopții, nu prididea să-și descarce sufletul, imaginația, încropind versuri sub plapumă, la lumina lumânării... Nicu s-a mutat, ca licean, la Iași, apoi la Școala de Literatură „M. Eminescu”, condusă în București de un fălticinean greu de bătut la masa de scris, Mihail Sadoveanu. El – un Poet care într-o viață limitată la ...tinerețe, la 21 de ani, rămâne o bornă inconfundabilă a literaturii române.

„Peste noapte” – astfel au interpretat unii „ascensiunea” DVS pe treptele sociale. „Dosarul/ Pilele” au decis această ...surpriză?

— Surpriză, da! Înainte de plecarea la New York pentru a exercita funcția de Președinte al ONU, temporar, prin rotație, Ministrul Afacerilor Externe, Corneliu MĂNESCU, i-a cerut prim-adjunctului, prof. univ. George MACOVESCU, să numească la Cabinet „șef” (consilier principal) pe cel plasat pe „Locul I” la Postuniversitare. Cum să

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

spun?! „Ghinion!” Persoana vizată; Subsemnatul! Surpriză, însă și pentru Înalțul Demnitar, mai mult decât „fan” al Clubului Armatei. De mine și-a amintit că m-a văzut... din tribună. De „surprize” nu a scăpat nici în următorii ani, șocul venind peste luni bune de la „instalare”, când a aflat că „nu sunt membru de partid”, fapt ce i-a dat de gândit că îi pot stânjeni rolul, supărat uneori că îndrăzneam să semnez și cronici cu opinii critice – „obiective”, mă disculpam – la adresa echipei STEAUA. Modele recunoscute și întâlnite în perioada instrucției și nu numai.

- Excelența Sa, Academicianul Mircea MALIȚA, adjunctul de la Externe, enciclopedist, tact profesional, vocație rar întâlnită de educator; consultat direct și de „Prea Iubitul Conducător”; dascălii - filologii Zoe Dumitrescu BUȘULENGA, Al. PIRU; istoricul Dinu GIURESCU... și în fruntea unei liste roșite de mine ca pe o poezie – Ion CREANGĂ,

motiv de a-l aminti într-o proză concepută în curat stil și limbaj moldovenesc. (Zamfira).

Despre modelele prezentului? Se regăsesc în tripticul de eseuri-pamflet *România sub hipnoză, România în comă, România încotro!* Autor, colegul lui Nicolae LABIȘ, avocatul, scriitorul Dragoș COJOCARU, care nu uită o clipă crezul marelui diplomat european Nicolae TITULESCU: „Partidul meu de astăzi e chiar România!”

Împreună cu colegii de la Liceul *Nicu Gane* din Fălticeni. Primul în dreapta jos, Nicolae Labiș.

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

Ion Șt. Diaconu

Un manuscris de Cincinat Pavelescu

Dintre manuscrisele lui Cincinat Pavelescu – format la revista „Literatorul” al cărei prim redactor a fost între 1892-1893, când compune în colaborare cu Alexandru Macedonski drama „Saul”, jucată la 28 dec. 1893 pe scena Teatrului Național București, prezentăm în „Noul Literator” poezia „Lui Gârleanu” scrisă la moartea (2 iulie 1914) a celui care a fost, între 1911-1914, director al Teatrului Național din Craiova.

Cincinat Pavelescu se bucura de aprecierea lui Emil Gârleanu, fiind invitat, alături de V. Eftimiu, Șt. O. Iosif, Corneliu Moldovan ș.a. la deschiderea

stagionii 1911-1912 care are loc la 9 octombrie 1911 „cu concursul Societății Scriitorilor Români”.

La 28 aprilie 1908 se înființase această societate cu Emil Gârleanu ca prim secretar; va fi ales președinte la 20 noiembrie 1911.

„Tragicul secret” al morții subite la numai 36 de ani poate fi afecțiune renală cu otrăvire având autor moral pe acel ziarist obscur care l-a precedat și l-a urmat la conducerea teatrului craiovean, așa cum se exprima soția sa într-un interviu de presă.

La fel s-ar fi produs și moartea subită a generalului Alexandru Macedonski, tatăl poetului „Noptilor”.

Luigi Garleanu

Te am pe masă vin într'un portret,
Cu ochii mari și dulci privind în gol,
Cu fruntea ta ce pare un simbol
Al victoriei tale albe de poet.

O cută n-ai pe frunte, nici un gând
În ochi, de tristătare sau regret; —
Nimic nu spune tragicul secret
Ce te-a răpus în moarte așa curând!

Blând, bun și visător fărâmbet, mândru,
Și nu înțeleg, că în lacrima ferbinte
Ce mi arde în ochi tu mori ca un parfum.

Și nici nu știu, că în doborâș se lăsa
Fronța ta, clepsă mea de scriere
Vă plâng doar omul și artistul — ci o soartă —

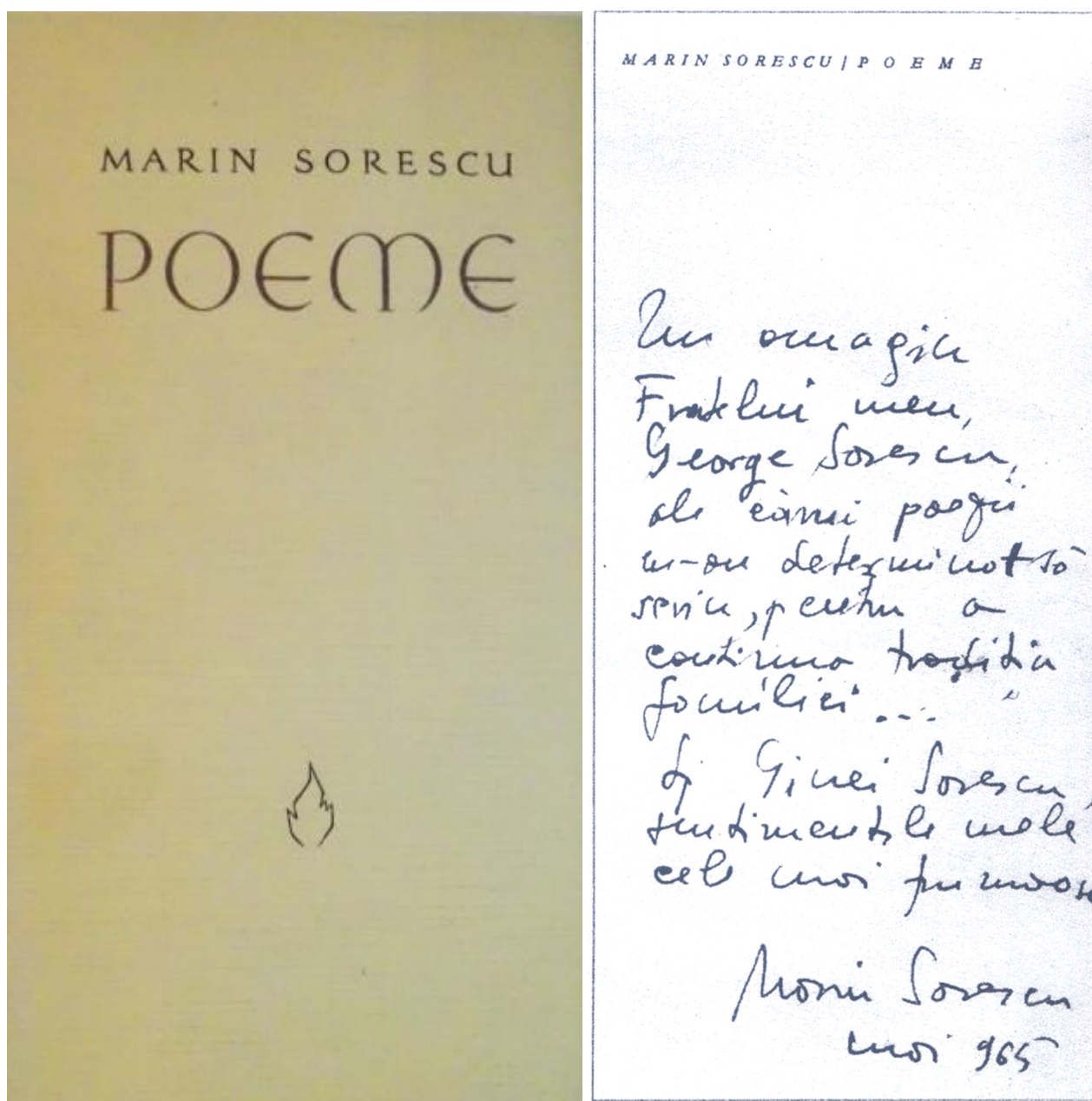
Criniciat Pavelescu

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

Marin Sorescu

Un autograf al lui Marin Sorescu, pe pagina de gardă a volumului său *Poeme*, apărut în anul 1965. Autograful este destinat fratelui său, profesor universitar George Sorescu, și explică, pentru prima dată, ce l-a determinat pe genialul poet să scrie

poezie. Să nu uităm că George Sorescu este, la rândul său, poet, iar tatăl amândurora, Ștefan I. Sorescu, scrisese și el versuri de inspirație populară. Marin Sorescu continua, cu alte cuvinte, tradiția familiei. (M.D.)

Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite • Inedite

Nicolina Sorescu, soția lui Ștefan I. Sorescu,
mama lui Marin Sorescu

Ștefan I. Sorescu, militar în 1918,
tatăl lui Marin Sorescu

Ștefan I. Sorescu la Bender (stânga)

Frații Marin și George Sorescu

V. Georgescu Paleolog

spirit civic al „agricultorului V. G. Paleolog de la Corlate. Din motive politice consiliul „comunal al comunei Corlate” care „cu rea credință a compromis interesele administrației ce i s-a încredințat”, la cercetarea raportului preotului plășii Giubega, prefectul județului Lt. Col. Milcoveanu și membrii Delegației permanente „aprobă dizolvarea consiliului comunal”, la care V. G. Paleolog nu rămâne pasiv și se alătură „nevinovaților” care semnează alături de marele profesor documentul contestatar redactat în 5 Februarie 1927 în Corlate – Dolj, adresat direct pretorului care se ocupa cu cercetarea „cazului”. Fostul „atașat pe lângă Conferința de Pace 1919”, „profesor secundar și plugar” în comuna Corlate își exprimă nemulțumirea în numele concetățenilor săi pentru „intrigăria” politică între „motiv și pretext”, așa cum reiese din ineditul text prezentat integral.

5 Februarie 1927. Cartel. 31
1927. Cartel. 31
 La Departamentul de Interne
 Pretor.
 Domnule Pretor,
 Ca raspuns la ord. ~~de~~ Nr. 176/1927 prin
 care ne adresati la comunitate ca suntem convocati
 pentru de 5 cor. pentru a ne apara de nemuritori
 ce nu se aduc la noi de noastra depunere
 Consiliul Comunal ce avem in fata a compune
 fundului comunal nostru de la 2 Iunie 1927
 ce o majoritate prima de intalnire, numarul voturilor
 exprimate pentru Consiliul Comunal actual reprezentant
 86% din totalul voturilor exprimate.
 Avem in fata a se aduce la comunitate in putina
 ofensiva (?) in fata in num de obligat mare act
 in fata de ce nu am devenit cu putina ambata. ^{nu}
 Suntem putina de comunitate ca nu am fost
 datorati in toate defunctele ce si incheiam
 ce sunt obligati al populat. ce administrare
 Din cauza nemuritori ce nu au putut fi rapun
 nostri, astatati nostri s'a marit in primirea
 stimate de put. a comunitate noastre populat.

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Gabriel Chifu

îndărătnicul

el urcă după mine seara în tramvai.
cu înfățișarea lui de pensionar cumsecade
se așază pe banchetă alături. îmi șoptește –
hai, spune da, spune și tu da.
nu, îi răspund eu, nu.

el vine după mine pe câmpul pustiu,
unde rătăcesc cu inima toamnei stingându-se-n mine.
ca un câine aleargă umil înapoia mea,
în genunchi mă roagă – hai, spune da,
spune și tu da, nu-ți mai smulge vocea din cor,
spune da.
nu, îi răspund eu, nu.

el răsare când citesc, când e tăcerea mai mare,
când se aude aerul cum roade cerneala literelor
din carte.

este amenințător, tună și fulgeră, răvășește
totul în cameră, mă amenință,
bate în o mie de tobe, suflă în o mie de goarne
poruncindu-mi – hai, spune da,
nu-ți mai smulge vocea din cor, spune și tu da.
nu, îi răspund eu, nu.

el se strecoară în somnul meu, în sentimentele
mele, în vise,
scapără, învie acolo și-mi injectează mesajul –
hai, spune da,
nu-ți mai smulge vocea din cor,
spune și tu da.
nu, îi răspund eu, nu.

(1987)

cu albe bastoane pășesc pe strada mea orbii

cu albe bastoane pășesc pe strada mea orbii
(au căminul aproape) –
muguri ce nu se vor deschide vreodată,
rătăcind pe clapele unui pian, degetele
cuiva care nu va ști niciodată să cânte...

întunericul fiecărei zile
se depune în ei.
(cum vin în cimitirul lor elefanții să moară.
ori vânătorul, după ce-a vânat, istovit, în patul lui
să doarmă.

Ori într-un teatru cum se rânduiesc costumele
în depozit, când spectacolul s-a încheiat.)

sună întunericul în ei
ca într-o pungă niște bani de aur.

„cu ochii plini de castitate când vom vedea,
fiecare dintre noi sorbi-va ca pe o picătură
razele unui soare întreg
și setea nu ne-om potoli!” –
cântă când pășesc dimineața cu albe bastoane
pe strada mea

ei: amuțire a luminii –
consoane într-o inscripție halucinantă
din care vocalele lipsesc.

pe piele și în auz încearcă ochi nevolnici
în zadar să le răsără.
(sâmburele unui cireș nimerind, purtat de o pasăre,
în puținul pământ strâns la streășina unei case
și încolțind amarnic, eronat acolo.)

spărtură prin care izbucnește-n lume
vântul de dincolo,
cărare pe care și-o făurește golul: ei orbii.

(1987)

Ovidiu Ghidirmic

„Sonetele lui Marin Sorescu” de Ada Stuparu

Apărut la Editura Eikon din București, 2016, volumul „Sonetele lui Marin Sorescu” continuă cercetarea pe care o întreprinde Ada Stuparu asupra operei marelui scriitor. Având în atenție limbajul poetic sorescian, autoarea i-a consacrat un minuțios studiu, publicat sub titlul „Marin Sorescu - starea poetică a limbii române” (Editura Aius, 2006), în care propune o analiză sistematică a resurselor de expresivitate pe care le descoperă în toate nivelurile limbii. Aceeași disponibilitate de pătrundere în universul liricii lui Marin Sorescu o probează autoarea care se oprește, de data aceasta, asupra sonetelor, specie literară cultivată de poet de-a lungul întregii sale activități creatoare.

Procedând la o atentă cercetare a textelor publicate în volumele de poezie, în cele opt volume de *Jurnal* precum și în manuscrisele păstrate de George Sorescu, fratele și mentorul poetului, Ada Stuparu valorifică cele aproape 250 de sonete care permit integrarea autorului în rândul marilor sonetiști români. Cercetarea aduce în atenție preferința poetului pentru această specie a poeziei cu formă fixă, prin care își probează originalitatea și deschiderea universului său poetic, dar și calitățile de talentat versificator.

Bine structurat, volumul „Sonetele lui Marin Sorescu” propune o reevaluare a poeziei cu vers izometric. Din acest motiv, o primă parte constituie un sintetic parcurs în istoria sonetului european, reliefând autoritatea cu care acesta s-a impus și prestigiul de care s-a bucurat de-a lungul timpului, fiind capabil de continue înnoiri, din secolul al XII-lea, până în prezent, în ciuda restricțiilor formale impuse. Unitatea indisolubilă dintre fond și formă, bine pusă în lumină de sonet, a permis, se probează și în lirica românească, unde sonetul devine o specie, bogat reprezentată. Capitolul dedicat sonetului în literatura română aduce în atenție nume ca Gh. Asachi, Cezar Bolliac, Mihai Eminescu, I.L. Caragiale, G. Coșbuc sau Al. Vlahuță, care ilustrează perfecționarea capacităților de modelare a versului românesc. Noi dimensiuni, arată autoarea, aduc în istoria sonetului G. Bacovia, Al. Macedonski, L. Blaga, Mihail Codreanu ș.a., creatori de orientări diferite, dar uniți în pasiunea pentru forma simplă, dar riguroasă a sonetului. Mai aproape de noi, se înscriu sonetiști de renume ca V. Voiculescu, Victor Eftimiu, Romulus

Vulpescu sau Șt. Augustin Doinaș, care procedează la o aducere a sonetului în modernitate.

În acest larg context se include experiența de sonetist a lui Marin Sorescu, a cărei originalitate a fost sesizată de la începuturi. Aparținând generației '60, cea care își propunea o revigorare a lirismului autentic, Marin Sorescu promovează libertatea și firescul expresiei, „mizând pe amestecul de luciditate și fantezie”. Libertatea de expresie se manifestă și la nivelul formei, astfel încât poetul abordează atât poezia în vers clasic, cât și pe cea modernă, nesupusă rigorilor de construcție.

Ada Stuparu evidențiază interesul manifestat de la începuturi de Marin Sorescu pentru formele versului clasic, precizând că, între documentele poetului, a fost descoperit un carnet în care își notase noțiuni de teorie literară, de metrică și prozodie. De un special interes s-a bucurat sonetul, a cărui cultivare s-a datorat și unor evenimente biografice, informație oferită cu generozitate de profesorul universitar George Sorescu.

O atenție specială se oferă apoi structurii sonetelor, prin care Marin Sorescu își dovedește abilitățile de manevrare a mecanismelor de construcție a versului, fie că este vorba de sonetul după model petrarchist, fie de cel shakespearian sau de cel liber, modern.

Cercetarea versului ajunge, în capitolul „Metrică și prozodie - funcțional și estetic”, la studiul organizării strofelor și al construcției metrice, care intră în procesul de semnificare poetică. O atenție deosebită se acordă ritmului și rimei, modului de plasare a accentelor și a cezurii, a căror varietate asigură structuri muzicale și profiluri ritmice care atrag, surprind și încântă cititorul. După cum observă autoarea, „Marin Sorescu face dovada unei excepționale dotări muzicale” (p.219).

Concluzionând, Ada Stuparu evidențiază faptul că, încurajat și susținut de o tradiție lirică de familie, Marin Sorescu răspunde, prin sonet, unor înclinări spre echilibrul poeziei clasice și se înscrie într-o valoroasă tradiție a sonetării, continuând și îmbogățind experiența sonetului românesc.

Rigorile formale ale sonetului nu îl scot din actualitate. Dimpotrivă, ele pot provoca interesul cititorului capabil să sesizeze frumusețea și armonia limbajului poetic.

Ovidiu Ghidirmic

O monografie stilistică a poeziei soresciene

Conceput ca o cercetare a limbajului poetic sorescian, volumul *Marin Sorescu – starea poetică a limbii române*¹ de Ada Stuparu pune în lumină un limbaj poetic aflat în opoziție cu întreaga tradiție lirică, ilustrând o atitudine de frondă, o intenție vădită de detașare, dar și respectul adânc față de cuvânt, față de poezie.

Remarcând adâncile rădăcini țărănești ale spiritului, dar și ale resurselor de expresivitate, Fănuș Băileșteanu observa că Marin Sorescu „s-a dedicat muncii pe brazda versului, pe parcela dialogului dramatic, pe hectarul romanului, pe prundișurile criticii sau pe hotarele de deștelenit ale traducerii”.² Ceea ce urmărește studiul doamnei Ada Stuparu este descifrarea, la nivelul limbajului, a modalităților prin care Marin Sorescu a făcut din limbajul comun poezie, o poezie inconfundabilă prin mobilitatea imaginației și inteligența critică. Cu această premisă, cercetarea propune, pentru început, o încadrare a „fenomenului” Sorescu în contextul literar al timpului, urmărind intrarea în literatură, apropierea, dar și distanțările de curentul generației sale, până la consacrarea sa ca scriitor european. Desemnat ca „scriitor total”, în sensul asumării scrisului ca meserie, receptat ca un creator de reflexie ironică și autoironică, capabil de o revigorare a lirismului, Marin Sorescu a impus un stil sorescian, ale cărui particularități sunt cu mîgală căutate în poezia sa. Punctul de pornire este cel definit de Adrian Marino în *Introducere în critica literară*, în care textul este considerat *structura*, asupra căreia trebuie să se oprească investigația stilistică. În acest scop, cea mai mare parte a volumului – peste 250 de pagini – este consacrată studierii limbajului poetic, într-o ordine determinată de rigorile cercetării lingvistice. Astfel, cercetarea nivelurilor infrastilistice începe cu nivelul fonematic, în strînsă legătură cu cel prozodic. Se urmăresc efectele stilistice ale eufoniei în sistemul vocalic și cel consonantic, dar și modul în care silabația și accentul intră în semnificare poetică. Punând în lumină organizarea versului la nivelul prozodemelor, autoarea concluzionează: „Concentrat pe idei, pe

mesaj, poemul sorescian își găsește forma în directă relație cu materialul lexical pentru care se optează” (p.39)

Investigarea grupului verbal actualizează potențialul expresiv al categoriilor specifice, prin nuanțele emotive pe care le implică. O astfel de cercetare a textului sorescian reflectă o capacitate de pătrundere spre stratul adânc al semnificațiilor. Numeroasele citate sunt capabile să susțină aserțiunile cercetătoarei, după care structurile gramaticale se constituie în componente ale semnificării poetice. Cu încărcătură estetică se manifestă și părțile de vorbire neflexibile, mai cu seama interjecția onomatopeică.

Cu numeroase valențe se manifestă și posibilitățile combinatorii, manifestate la nivelul relațiilor sintactice. Coordonarea și subordonarea, la nivel propozițional sau frastic, ilustrează adecvarea construcției sintactice la intenționalitatea de comunicare și sugestie. Astfel, observă autoarea, „raporturile sintactice se dezvoltă în structuri estetice” (p. 176). Numeroase exemple probează intenția stilistică în construcția subiectului și a predicatului, ca și a părților secundare de propoziție, prin topică, simetrie, repetiții sau acumulări.

Cercetarea modului de constituire a comparației urmărește mișcarea surprinzătoare a imaginației soresciene, iar personificarea slujește intenției de reconstruire a unității lumii, intenție derivând dintr-o străveche viziune filozofică. Tot așa, sunt investigate simbolul și alegoria, ca modalități de sintetizare a ideii poetice. Interpretările pe care le propune autoarea se extind spre zone tangente, deschizând noi direcții de pătrundere în universul sorescian. Nu sunt ignorate nici figuri ale abaterii sau ale opoziției, ca ironia și paradoxul, care au dat o notă specifică poeziei lui Marin Sorescu.

Capitolul de concluzii al studiului atrage atenția asupra adevărului că „lingvisticii îi revine sarcina de a oferi instrumente necesare cercetării textului poetic” (p.292), menționând puținătatea unei astfel de abordări în cazul poeziei lui Marin Sorescu. O astfel de cercetare consacră afirmația că limbajul poetic sorescian este limba română în frumusețea simplității sale. O adevărată monografie stilistică a poeziei soresciene, volumul *Marin Sorescu - starea poetică a limbii române* de Ada Stuparu este o mărturie în acest sens.

¹ Ada Stuparu, *Marin Sorescu – starea poetică a limbii române. Stil și expresivitate în poezia lui Marin Sorescu*, Craiova, Editura Aius Print, 2006, 310 p.

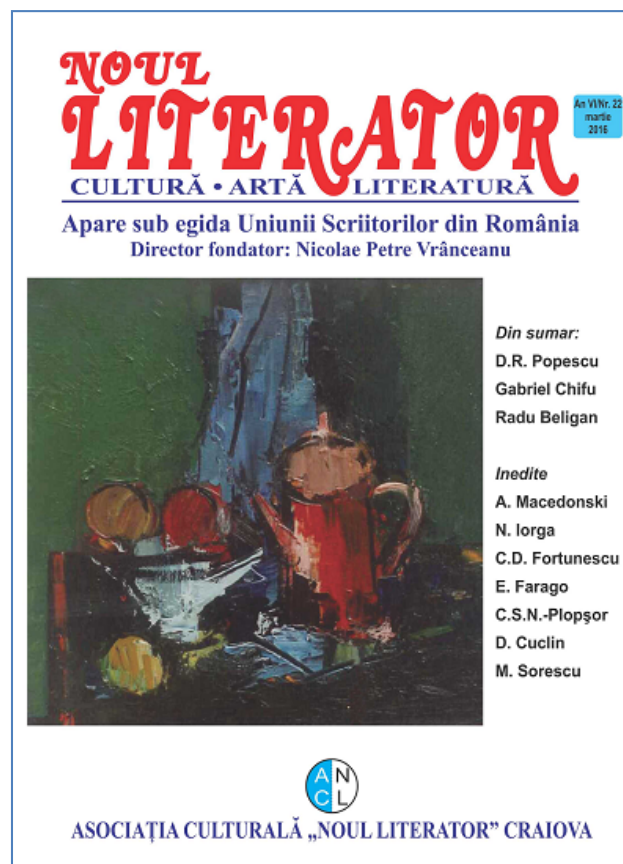
² Fănuș Băileșteanu, *Abside*, București, Editura Eminescu, 1979, p. 129

Ecouri • Ecouri • Ecouri • Ecouri • Ecouri • Ecouri • Ecouri**Ovidiu Ghidirmic****Revista „Noul Literator” într-o nouă înfățișare**

Începând cu numărul precedent (nr. 22 – martie 2016), revista trimestrială de cultură „Noul Literator” (director fondator: Nicolae Petre Vrâncănu) – care apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România – a căpătat o nouă înfățișare odată cu venirea la conducerea publicației a unuia dintre cei mai reprezentativi scriitori olteni, poetul emblematic al Cetății Banilor, Mihai Dușescu, de un incontestabil rafinament artistic. Nu este vorba doar de o schimbare formală, la suprafață, ci de o schimbare de fond. Mai mult chiar, de concepție, ceea ce este și cel mai important lucru. În acest sens, ne atrage atenția, din capul locului, rubrica de *Inedite*, ce conține documente și materiale despre mari scriitori și artiști precum: Al. Macedonski, Constantin Brâncuși, Nicolae Iorga, C. D. Fortunescu, Elena Farago, C. S. N. Plopșor, D. Cuclin, Marin Sorescu și alții. Revista are acum o bază documentară solidă, amintindu-ne într-un fel de „Manuscriptum”, revista Muzeului Literaturii Române. Fără o bază documentară sigură, o revistă de actualitate nu are un centru de greutate și nu devine credibilă. Această parte documentară reprezintă *tradiția*, ce constituie fundamentul unei culturi. În felul acesta se menține echilibrul dintre *tradiție* și *modernitate*, raportul fundamental al unei culturi.

Partea de actualitate, cu care se deschide revista, conține două pamflete antologice ale lui Dumitru Radu Popescu, scrise în manieră urmuziană, de un irezistibil umor al absurdului și de un sarcasm necruțător la adresa vieții noastre sociale și politice de astăzi: *Urmuz, parlamentul și babița* și *Libertatea de a trage mâța de coadă*. Ultimul este urmat de poezia politică, satirică, vitriolantă și caustică a lui I. L. Caragiale: *Jalba hoșilor din închisori*, de o tulburătoare actualitate, de parcă ar fi fost scrisă în aceste vremuri.

Gelu Negrea, reputatul eseist și redactor al celei mai prestigioase edituri din țară, Editura Academiei Române, publică un foarte incisiv și expresiv articol polemic intitulat *Reportaj cu literatura de gât*, parafrază a unui titlu celebru, cu ocazia zilelor revistei „Noul Literator”, din care spicuim câteva adevăruri cutremurătoare cu privire la soarta revistelor de cultură: „*Editarea unei reviste de cultură în zilele noastre este mai mult decât o aventură: este o formă benignă de sinucidere. De la efortul, frate cu umilința,*

de a-i asigura finanțarea sau măcar o parte a ei, oricât de modestă, de la sponsori și până la chinul de a o difuza într-un mod cât de cât acceptabil, cei care se dedică unei astfel de nobile întreprinderi traversează o întreagă suită de adversități...”

Antologic este și un portret excelent al lui Amza Pellea semnat de Radu Beligan. Un grupaj de versuri aparținând lui Gabriel Chifu ni se impune, de asemenea, atenției. Binevenite sunt și comunicările științifice cuprinse în programul lucrărilor celui de-al XXII-lea Simpozion anual „Mihai Eminescu” de la New York, precum și contribuțiile unor scriitori români din diaspora.

Cea mai mare parte a publicației este ocupată de materialele colaboratorilor constanți și fideli ai revistei „Noul Literator”, ilustrată cu reproducerile unor tablouri ale celor mai cunoscuți artiști plastici craioveni, ce asigură o ținută grafică elegantă și elevată. Îi dorim publicației craiovene să-și păstreze profilul și să meargă pe același drum ferit de provincialism și cu deschidere spre universalitate.

Ecouri • Ecouri • Ecouri • Ecouri • Ecouri • Ecouri • Ecouri

Prof. Dr. Theodor Damian, New York

„Noul Literator”

Noul Literator, revistă trimestrială craioveană de cultură, artă și literatură (An V, Nr. 21, decembrie 2015), al cărei director fondator este scriitorul și profesorul Nicolae Petre Vrânceanu, membru și prieten al Cenaclului literar „M. Eminescu” din New York, a împlinit cinci ani de existență.

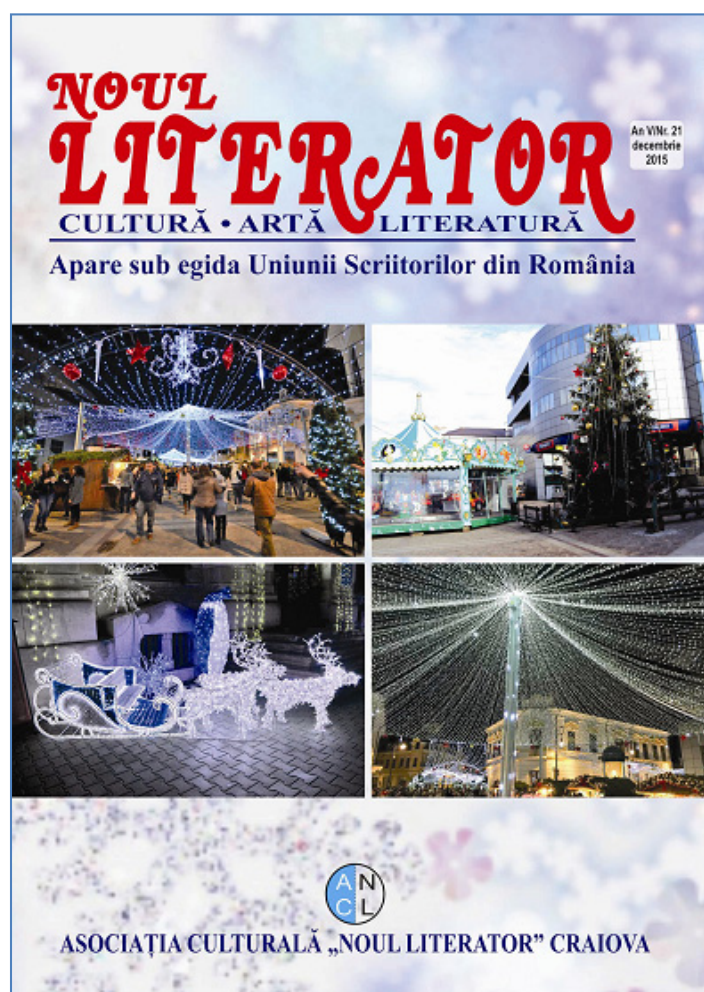
Apărând sub egida Uniunii Scriitorilor din România și a Asociației Culturale „Noul Literator” din Craiova, cu un impresionant consiliu redacțional și de redactori asociați, având ca redactor-șef pe scriitorul Mihai Duțescu, *Noul Literator* este o revistă și o echipă viguroasă și activă în ceea ce privește promovarea valorilor culturii noastre naționale. Rubricile publicației oferă o clară idee asupra diversității și anvergurii domeniilor abordate: reportaj, proză, poezie, teatru, artă, cronică literară, eseu ș.a.

Revista este înfrățită cu *Lumină Lină* de la New York, mulți dintre membrii redacției și colaboratorii acesteia fiind publicați peste ocean și invers. Excelentă ideea de a iniția „Zilele *Noul Literator*” ca eveniment cultural anual.

La acest popas aniversar, cinci ani de la înființare, prezentul număr publică o serie de impresii de la alte reviste și scriitori din țară, alături de urările lor de bine pe mai departe.

Ne adăugăm și noi, cei de la *Lumină Lină* și de la Cenaclul literar „M. Eminescu”, New York, corului de voci prietenești, dorind directorului Nicolae Petre Vrânceanu, Redactorului-șef Mihai Duțescu, tuturor colegilor de redacție și colaboratorilor, mult succes pe viitor în munca sacră de menținere a stindardului valorilor noastre naționale și de transmitere a acestora noilor generații.

Gaudeamus igitur!

Cronică literară • Cronică literară • Cronică literară • Cronică literară**Gabriela Rusu-Păsărin****Literatura jurnalistică și spiritul epocii**

S-a scris despre literatura jurnalistică în termeni mai puțin agreabili, considerându-se că reprezintă valori perisabile, circumstanțiale. Sub formula „critica de întâmpinare” sunt așezate ”crochiurile critice” necesare lansării în spațiul public a noutăților editoriale prin succinte considerații despre creație și autor. Opinia noastră este că acest tip de critică servește esențial configurării spiritului epocii și se constituie în corpus de analiză a fondului cultural și a aparatului critic al celui ce își construiește destinul literar și prin prisma literaturii jurnalistice, adăugând acest capitol al creației sale la cele de proză, eseuri sau poezie. Este și destinul literar al scriitorului și publicistului Nicolae Petre Vrânceanu (și aceasta este ordinea de valorizare a creației sale). Critica de întâmpinare, ca și însemnările critice, reunite sub semnătura aceluiași jurnalist cultural, pot reprezenta forme de relief definitorii pentru configurația unei anumite perioade a literaturii, chiar și regionale, ca parte integrantă a literaturii naționale. Prin analiza (chiar și succintă) a acestor produse literare se poate defini spiritul unei epoci. Nicolae Petre Vrânceanu a fost timp de decenii receptacolul avizat al fenomenului cultural din Oltenia. Prezență discretă, dar persuasivă prin cronicile sale literare, în special teatrale, scriitorul se concurează pe sine propunând o alternanță de forme de creație care îl mențin în actualitatea literară. A fost, în ordine cronologică, un jurnalist al epocilor culturale pe care le-a trăit la intensitatea receptării valorilor, chiar prin grila de cenzură a epocii de dictatură comunistă (debut publicistic în 1968 în ziarul „Oltul” din Slatina, debutul editorial în poezie cu volumul *În ochiul fântânii* în 1980). *Țărnuț de aur* (1984), *Înlănțuiți în libertate* (1992), *Cetatea zbuciumată* (1993) se vor constitui în etape de cristalizare a unei lirici definitorii, care va atinge sfera aprecierii critice prin *Biblioteca de lut* (1998) și prin *Vânătorul de fluturi* (2010), pentru care va primi Premiul USR al Filialei Craiova în 2000 și în 2010. Poetul Nicolae Petre Vrânceanu este astfel apreciat de lumea criticii literare și reasezat periodic în universul de valori ale timpului său de creație.

Volumul *Texte și contexte literare* (Editura Grafix, Craiova, 2016) recuperează texte publicate în diverse periodice. Este al cincilea volum cu această tematică după *Simfonia muzelor* (2003), *Magia teatrului* (2005), *Viață de cronicar* (2008) și *Metamorfozele Thaliei* (2010), toate apărute la Editura Ramuri din Craiova. Regăsim cronici și eseuri, note culturale, evocări, în mare parte ilustrative pentru activitatea revistei „Noul Literator” și a Asociației Culturale cu titlu omonim. De aceste două instituții culturale (pentru că revista a devenit o adevărată instituție de gen și așezată sub egida Uniunii Scriitorilor din România), scriitorul Nicolae Petre Vrânceanu și-a legat propriul destin literar și cultural, fiind redactor-șef, director și președinte al asociației. Contribuțiile jurnalistice reunite în acest volum au fost scrise în ultimul deceniu, ceea ce dovedește încă o dată vivacitatea spiritului său creator.

Nu doar textul este important pentru autor, ci, așa cum stabilește din titlu, și contextul. Dincolo de interpretările critice date conceptului, autorul chiar se îngrijește de contextualizarea creației sale și își structurează volumul sugestiv pentru straturile și cercurile concentrice ale contextului cultural: *I. Autorul despre alți autori și cărțile lor; II. Critica în întâmpinarea cărților mele; III. Carnet teatral; IV. Divertis. Însemnări din viața literară; V. Arhivă în imagini; VI. Fișă bibliografică.*

Este un veritabil cronicar al proximității literare, semnalează aparițiile recente semnate de scriitorii craioveni, conferindu-le vizibilitate, creionează cu sensibilitate impresii de lectură. Contextul devine pretextul literar. Textul este referința.

Recuperează aprecieri critice ale unor scriitori și critici literari de notorietate și configurează profilul unui creator poate prea puțin cunoscut de generația tânără. Un exemplu elocvent este Florea Florescu caracterizat în maniera recognoscibilă de Fănuș Neagu sau Dinu Săraru. Creația lui Mihai Dușescu îi va fi în atenție, o va asocia cu ipostaza de director de editură, semnalând aparițiile editoriale. Prezența în spațiul public al omului de cultură Mihai Dușescu îl va convinge pe Nicolae Petre Vrânceanu să îl propună redactorul

Cronică literară • Cronică literară • Cronică literară • Cronică literară

șef al Revistei Noul Literator, un continuator al activității sale, un argument că revista va avea un destin literar ascendent, ceea ce Mihai Dușescu a și confirmat de la primul număr sub conducerea sa (noi rubrici, inedite texte și arhivă foto de valoare, contribuții ale scriitorilor stabiliți în străinătate).

Nicolae Petre Vrânceanu va schimba perspectiva de receptare a textului: nu scrierea unui autor și nici comentariul critic al cronicarului nu reprezintă miza, ci contextul este reper cultural.

Capitolul ce reunește cronici și recenzii ale unor critici literari la volumele lui Nicolae Petre Vrânceanu se constituie ca un florilegiu de cuvinte, sintagme și fragmente critice într-o conexiune de imagini despre autor și operă, un serviciu adus istoriei literare și exegeților literari.

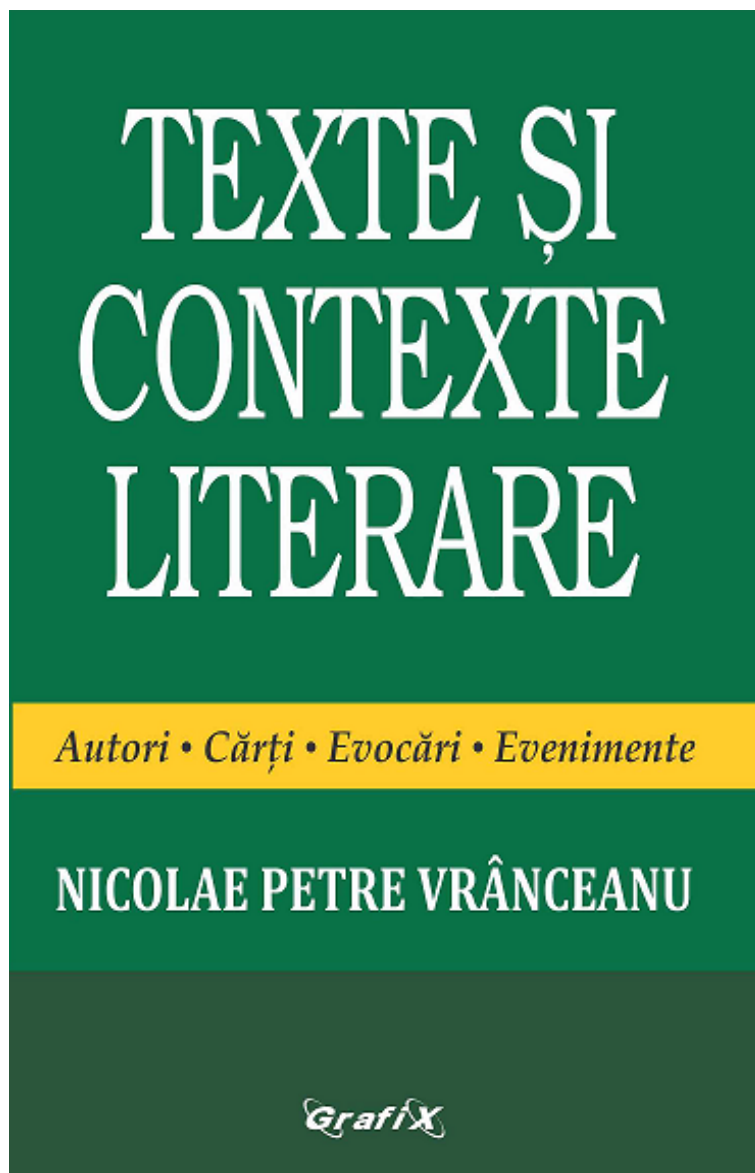
Volumul *Texte și contexte literare* se constituie ca un corolar de irizări diamantine ale unui timp istoric literar, iar perla acesteia este cronica teatrală semnată de Nicolae Petre Vrânceanu. În această zonă contextul nu i-a mai permis axarea pe circumstanțial, nume noi în domeniu sau apariții asemeni unor fulguri despre care ne amintim doar prin recenzarea lor, altfel spus proximitatea literară. Teatrul Național din Craiova, căci el este domeniul de manifestare în atenția cronicarului teatral, a oferit publicului și criticii de specialitate numai opere valoroase, dramaturgi de notorietate sau creații din patrimoniul universal. Aici a fost piatra de încercare pentru Nicolae Petre Vrânceanu: să se ridice la nivelul textului comentat, al artei actorilor cărora le-a configurat profilul interpretativ. Limbajul critic este mai profund și cu un potențial semantic remarcabil, finețea și subtilitatea observației critice face din textul său critic un veritabil document al istoriei piesei sau a dramaturgului.

Sunt strecurate cu discreție confesiuni care impresionează: o întâlnire cu Horia Davidescu, nonagenarul care a înființat Teatrul de păpuși la Craiova (dar și pe harta lumii), un dialog cu I. D. Sârbu, cel ce l-a recomandat pe Nicolae Petre Vrânceanu să devină secretarul literar al

teatrului craiovean (un vis împlinit compensatoriu prin activitatea de cronicar teatral) sunt doar două repere confesive cu valoare de pagini de istorie culturală.

Și aici, în zona confesiunilor, se plasează poate cea mai valoroasă componentă a volumului: contextul susține textul, textul revendică persuasiv contextul, iar subtextul dezvăluie personalitatea cronicarului clipei culturale, sistemul axiologic la care se raportează.

Acest volum descrie o lume culturală la un moment dat și dezvăluie lăuntru căutărilor cronicarului vremii. O carte despre alții în căutarea sinelui. O perspectivă internivelară care lasă deschisă receptarea personalității complexe a cronicarului clipei cu nimb de neuitare.

Traduceri • Traduceri • Traduceri • Traduceri • Traduceri

Ioana Heidel

Hans D. Amadé Esperer

Hans D. Amadé Esperer și-a petrecut copilăria și o parte din anii tinereții în sudul Germaniei. După o perioadă îndelungată de ședere ca cercetător în SUA profesând la Harvard University - MIT, Boston, a revenit în Germania, unde, ca profesor universitar, a predat la Würzburg, Darmstadt și la alte universități din nordul Germaniei. A studiat medicina umană, fizica, filosofia și lingvistica.

În plus, pe lângă literatura germană, se ocupă și cu cea internațională, în special cu literatura contemporană germană, franceză, italiană, engleză și poezia americană. De mult timp este el însuși autor. Poeziile sale au fost publicate în numeroase reviste și antologii.

Publicația cea mai recentă este o colecție de poezie „Sphärische Lyriden“ (ISBN 978-3-932737-15-2), care conține poezii în limbile germană, engleză și italiană.

În prezent, împreună cu autoarea de origine română Ioana Heidel, lucrează la o colecție cu cele mai recente poezii ale sale, care vor fi publicate în limba germană și română. O selecție dintre ele va apărea aici, în Revista *Noul Literator*...

Aus dem Zyklus „Metrische Figuren“

Din ciclul „Figuri metrice“

Auch baden in Gefühlen...

gestern war der Abend ein Fest-
spiel mit Pauken & Trompeten so
ganz berauscht in Taft & Seide
gebettet mit vollbusigem Mond-
Sternengeflüster

Heute früh verkläffen die Hunde den Tag

Pierdut in sentimente

ieri seară a fost un joc nocturn
cu tobe și trompete
învăluit în mătase
sedus de sâni opulenți ai lunii
și șoaptele stelelor

dimineața câinii schelălăiau a pagubă

Aus dem Zyklus „Toxische Texturen“

Din ciclul „Texturi toxice“

Waldvision

die dürren stämme flirren wie minarete
als hätten sie die zeit vorweggeahnt
der Spessart war nie heiter für die römer
zu düster hingen messerdick die nebel, krächzten
totenvögel in schaurigen wäldern

alleine Allah verleiht ein dickeres fell

Viziune in pădurea Spessart-ului

trunchiuri uscate licăresc ca minaretele
ca și cum ar fi prezis timpurile
Spessart-ul nu a fost pentru romani niciodată destul de senin
prea sumbră se lăsa ceața deasă,
iar corbii croncăneau în pădurea sinistră

însă Allah este mai puțin pretențios

Traduceri • Traduceri • Traduceri • Traduceri • Traduceri

Aus dem Zyklus „Exkursionen ins Licht”

Din ciclul „Excursii prin lumină”

Höhenrausch

es war Sommer, Winter bestimmt nicht
nirgends Schnee auch nicht
im Gedächtnis der Gipfel
über die Adler segelten, Mohn wuchs

uns zwischen Klippe & Abhang
zwischen Tief- & Hoch-
plateau durchflutet durchpulst
von diesem außergewöhnlichen

Glanz ganz fern von Zivilisation fern
in dieser stehenden Wellenfigur
Zwischen uns passte kein Blatt, nur
dieses zartzarte Blau des endlosen Himmels

Plutesc

era vară, iarnă în nici un caz
nicăieri nu era zăpadă nici măcar
pe culmea trăirilor euforice
peste care vulturii planau

între faleză și taluz
între profunzimi și culmi
noi un podiș inundat
zvâcnind de această trăire extraordinară

Scânteii în depărtări rupte de civilizație
departe în acest zbor plutitor
între noi nu mai încăpea nici o frunză, numai
acest albastru fraged al cerului nesfârșit

Aus dem Zyklus „Aus dem Hades”

Din ciclul „Din infern”

wie flirren im kopf

...ein gemurmelt
quillt aus dem fluss ur-alter geschichten aus der vorzeit
von der welt vergessen (nicht von ihm)
mal stakkato mal beschwingt
singt es ihm im gedächtnis
frauen, gesichter, zucker&zimt
gemurmelt der dinge
aus einem einzigen punkt

ca o vâjâială în cap

...un murmur
izvorât din râul timpurilor preistorice
din vremurile uitate (însă nu de el)
uneori sacadat alteori legănat
îi inundau memoria
femei, chipuri, zahăr și scorțișoară
murmurul lucrurilor
dintr-un singur punct

Aus dem Zyklus »Exkursionen ins Licht”

Din ciclul „Excursii prin lumină”

Schattennester im Oktober (1989)

Die Stränge gleisen im fahlen
Licht wie damals Lagerlampen-
Szenerie durchfetzte Luft (Smog)

erstickt im Nebel
der Bahndamm grenzt hier an
den Wald (wer weiß, was damals dort...)

seit einer Stunde
trete ich hier auf der Stelle
die Taigatrommel drüben auf dem Abstellgleis

durchdröhnt die Stille in der Ferne
Hundegebrüll stakkatostimmig der Smog
wird dicht & schwefelfaul

„Halt bloß dein Maul!“
...
Wann kommt
nur mein Zug?

Cuiburi de umbre în octombrie (1989)

Mănunchiuri palid luminate de lămpile lagărului de altădată
sfârtecau aerul (Smog-ul)

sufocat în ceață
terasamentul se învecinează aici
cu pădurea (cine știe ce o fi fost cândva acolo...)

de o oră
mă învârt aici pe loc
dincolo pe linia moartă tamburul Taiga

străpunge liniștea
în depărtare urlat sacadat de câini
Smogul devine dens cu miros sufocant

„Ține-ți botul!“
...
Când apare
oare trenul meu?

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Nicolae Petre Vrânceanu

Somnul

Motto:

*Vino somn - ori vino moarte.
Pentru mine e tot una...
(M. Eminescu - „Sărmanul Dionis”)*

Încet,
forma se scurge în amorf,
în vis trece,
dincolo de materie,
în grădinile însozite ale gândului,
„dincolo de durere, de întristare și suspin.”
Pământul trupului
se desprinde încet
de făptură
plutind metafizic,
când ființa vorbitoare alege
hamletianul imperiu al tăcerii.

Cocoșul întâmpinând soarele

Motto:

*„Pământule, dă-mi aripi:
Săgeată vreau să fiu să spintec
Nemărginirea”
(Lucian Blaga: „Vreau să joc!”)*

Cântecul lui urcă spre cer
treptele suferinței și ale mântuirii.
De pe cumpăna dintre noapte și zi,
cocoșul întâmpină lumina soarelui
după ce a fost vestitor
al ceasului trădării
lui Petru, apostolul,
cel rătăcit în
întunericul groazei.
Cântecul înalt va fi apoi semnul
trezirii făpturilor
într-o nouă zi,
într-o altă încolțire
a speranței.
Abia în ceasul al doisprezecelea,
va deveni suspendare în spațiu
a sunetului pur,
lansat din Montparnasse
spre alinarea sufletelor noastre.
Lemnul și piatra au început să cante
vestind o altă istorie!...

Cap de copil

Motto:

*Când nu mai suntem copii,
Suntem deja morți.
(C. Brâncuși)*

Acel copil
cu capul mare și gâtul subțire
a alergat desculț
prin iarba mătăsoasă,
ori în praful cald
al drumului de țară.
Cred că a cutreierat
câmpurile, via și pădurile
ars de soarele și de vântul de vară.
Poate s-a cățărat în pomi
să culeagă prune și mere și nuci
aducându-le-n sân,
ori a gustat lumina dulce
a strugurilor cu carnea catifelată.
Deocamdată el tace
uimit de existența luminii,
de propria existență.
Tăcerea lui este tăcerea cioplitorului,
a demiurgului care poruncește ca un rege
metalului, lemnului, pietrei
să-și desferece tainele,
care pune truda lui de Sisif
în slujba revelării inocenței pierdute.

Coapsa

Motto:

*Luai pildă pentru trunchi de la urcioare.
Și dacă-n sâni și sold a-ntârziat
Mâna-mi aprinsă, eu sunt vinovat
Că n-am oprit statuia-n cingătoare.
(Tudor Arghezi - „Jignire”)*

Pudic dezvăluie blocul de marmură
mireasma torsului matern, pântecul
cu lumină de strugure,
blânda izvorâre a zidirii
dumnezeiești a Evei,
naștere a ideii
din haosul primordial,
a formei din inform,
a purității
din întunecimea păcatului.
Recele emană adiere carnală,
noblețea gândului stinge
pâlpăirea ascunsă a dorinței.
Din pântecul de piatră
al lumii pieritoare,
Demiurgul ne-a revelat
perfecțiunea ascunsă în sine.

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Țestoasa zburătoare

Motto:

Trimite Doamne, semnul depărtării...
(T. Arghezi - „Psalm”)

Așa cum duce în spate carapacea
de piatră, țestoasa
pare definitiv condamnată
la existența terestră...
Numai meșterul a văzut-o
când se pregătea de zbor
într-o noapte cu lună,
singur el a văzut plutind
greoaia făptură,
devenită
imponderabilă frunză
purtată de vânt.
Țestoasa e pregătită
să primească semnul depărtării,
zborul ei poate fi înălțare
ori inevitabilă, egală cădere.

Sărutul

Motto:

Femeie răspândită-n mine
Ca o mireasmă-ntr-o pădure.
(T. Arghezi - „Psalmul de taină”)

Unire sacră pentru clipa înfăptuirii,
fragilă și curată-mbrățișare,
Adam și Eva,
iertăți întru Hristos,
căci El și Ea sunt una,
cum turnarea pietrei
în arderea iubirilor-tipar.
Uitând de sine,
piatra androgină
a revelat prin daltă omenirii
deplina bucurie a trăirii,
când cifra doi se contopește-n unu,
când Yin și Yang
își caută nuntirea în
marele, stăpânitorul Eros.
Îmbrățișarea-i tainică uitare
a Eului vieții călătoare
în vămile înaltelor Nirvane.
„Ce minune că ești,
Ce-ntâmplare că sunt”,
din stâncă aud murmurând
izvoarele nașterii,
Cântarea Cântărilor înflorită în piatră
prin ardere de tot.

Coloana - drum către cer

Motto:

Am luat cenușa morților din vatră
Și am făcut-o Dumnezeu de piatră,
Hotar înalt, cu două lumi pe poale
Păzind în piscul datoriei Tale.
(T. Arghezi - „Testament”)

Repetat se înalță
spre veșnica pomenire
stâlpii pridvoarelor
și stâlpii mormintelor
Hobiței Gorjului.
Drum vertical către
Lumina Dumnezeirii,
coloana năzuinței străpunge cerul
cu visele fără sfârșit
ale generațiilor
în perpetuă izvorâre,
este cultul adânc al strămoșilor
și glorioasa cale a eroilor.
Înspre stelele căzătoare privind,
Meșterul a descoperit drumul
adevărului nesfârșit
spre care a pornit
sprijinit în toiagul ager al minții sale,
el, acel „prince-paysan”,
arăta lumii calea
absolutelor armonii
izbăvitoare de rătăcire¹⁰³
prin Labyrint.
Coloana e spunerea lui repetată:
„Ce se face pe pământ
se leagă în cer”,
un deget uriaș care ne arată înaltul
pentru ca sufletele noastre să urce
spre ceruri, pe scara lui Iacov,
să urce pe drumul nesfârșit,
fără întoarcere,
cântând în lumină Aleluia!

Evenimente culturale • Evenimente culturale • Evenimente culturale

Ioana Lădaru (*Redactor-șef adjunct Radio Oltenia*)

Târgul „Gaudeamus” Craiova – o dovadă elocventă a nevoii de carte

Se vorbește mult, și nu de ieri, de alaltăieri, ci de ani buni, despre scăderea apetitului pentru lectură al românilor, inclusiv al celor din generația tânără, despre tirajele mici și prețurile mari ale cărților, despre distanța care ne separă – și la acest capitol – de celelalte țări din Uniunea Europeană. Sunt voci care caută și vinovați: statul, editurile, părinții, școala, cititorii înșiși. Sigur, poate fi din toate câte ceva, dar e bine să ne gândim că economia de piață are alte reguli decât cele ale societăților centralizate, că ofertele și tentațiile sunt mult mai multe și reușește cine găsește mai ușor căile de cucerire a publicului, cine iese în întâmpinarea acestuia, nu cine îl așteaptă pasiv.

O dovadă în acest sens, în ceea ce privește cartea, este Târgul „Gaudeamus”, organizat de Radio România în câteva orașe din țară, cu sprijinul posturilor regionale de radio. A XV-a ediție a Târgului de la Craiova, desfășurată în foaierea Teatrului Național „Marin Sorescu” la începutul primăverii, a reprezentat un bun prilej, pentru iubitorii de carte, de a intra în posesia lucrărilor editate de unele dintre editurile preferate, dar și, în egală măsură, posibilitatea participării unui public larg la un „desant” de evenimente culturale – dezbateri, lansări de cărți, concursuri de lectură, întâlniri cu cititorii. Cele 40 de standuri au reunit 64 de expozanți, edituri dintre cele mai importante din țară și din zonă, precum și mai mulți difuzori de carte. Numărul vizitatorilor a fost de aproape 15.000, cei mai mulți de până acum la o ediție craioveană a târgului. Câteva mii dintre ei au participat cel puțin la câte unul dintre cele 91 de evenimente culturale desfășurate pe parcursul celor cinci zile. Coorganizator a fost Radio Oltenia Craiova, iar principal partener Filiala Oltenia a Uniunii Scriitorilor din România, care a organizat manifestări de promovare a creației literare, a

lansat cărți ale membrilor săi și a oferit Trofeul Gaudeamus.

O extraordinară idee a organizatorilor craioveni, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Dolj, a fost ca o „carte simbol”, confecționată special cu siglele Radio România și Gaudeamus, să străbată traseul dintre Radio Oltenia și Teatrul Național, trecută din mână în mână de 2.500 de persoane, din care peste 1.600 de elevi din școlile craiovene. La destinație, cartea a fost înmănată președintelui Filialei Oltenia a Uniunii Scriitorilor din România, Gabriel Coșoveanu, care a fost și la această ediție președinte de onoare al târgului. Filmate cu o dronă, imaginile acțiunii au devenit virale pe internet. La final, cartea simbol a fost transmisă către Radio Cluj, locul unde caravana a avut următorul popas, la finele lunii aprilie.

Unele dintre cele mai importante evenimente, din bogatul program de manifestări al târgului, au fost dezbaterile *“Revista Ramuri – reper în cultura românească. 110 ani de la apariția prestigioasei publicații”* și *“Centrul și marginea – falsa tensiune. Nuclee de iradiere culturală”*, la care au vorbit scriitorii Gabriel Coșoveanu, Nicolae Panea, Mihai Duțescu, Nicolae Pârvulescu, Gabriela Gheorghisor, Nicolae Marinescu, Mircea Pospai, Gabriel Nedelea, Cornel Bălosu și alții.

Și anul acesta, Filiala Oltenia a USR a oferit principalul premiu al târgului, *Trofeul Gaudeamus*, un sistem audio „Philips”, care a fost expus în foaier pe tot parcursul evenimentului. Acordarea premiului s-a făcut, conform regulamentului stabilit de organizatori, prin extragerea din urnă a unui buletin de vot, dintre cele introduse de vizitatori pentru desemnarea celei mai apreciate edituri sau celei mai râvnite cărți a târgului și a fost înmănat de Gabriel Coșoveanu, președintele Filialei.

Evenimente culturale • Evenimente culturale • Evenimente culturale

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

Mircea Pospai

Despărțirea de Nadege
(fragment de roman)

În sala semiluminată a restaurantului ne așezăm la o masă dreptunghiulară, de șase locuri, Ioana în fața mea, Mihai alături în stânga ei și Lucian în fața lui. N-a mai venit nimeni ca translator, așa convenisem din seara precedentă. Nici nu e nevoie, cu limbile pe care le știm, împreună, ne descurcăm cu oricare dintre invitați. În sală mai sunt ocupate încă două mese, către ușa dinspre terasă, unde lumina este ajutată de o fantă de geam termopan.

La una dintre ele stau trei persoane, două femei și un bărbat, în jur de patruzeci-cincizeci de ani fiecare, ucraineni. Îi știm, sunt de la Micolaiiv, oraș aflat pe unul din râurile care se varsă, nu departe de Delta Niprului, în Golful Odessei. Îi salutasem – *Dobrii rano!*, nu *Dobrii utro!* ca în rusește – și ei ne răspunseseră cu *Bună dimineța!*, tot așa cum răspunsese și jurnalistul ungur Merza Ene, de la masa unde stătea cu un conațional al lui, atunci când le spusese *Jo reggelt!* Cu Merza exersasem reciproc, în mai multe ediții de juri-zare la festival, principalele forme de salut, de adresare sau de mulțumire ale limbilor noastre.

Pe ecranul televizorului din perete apar imagini de pe „frontul de est”, de la Lugansk și de la Donețk. A fost din nou un puternic schimb de focuri între separatiști și armata ucraineană. La Lugansk sunt mai mulți morți, și de o parte și de alta, iar în partea superioară a unui bloc de locuințe sunt câteva apartamente distruse. Mai sunt distrugerii și în alte părți ale orașului, spune comentatorul, iar câteva imagini dezolante îi întăresc afirmațiile. Privim cu fiori ecranul televizorului, iar eu mă uit, din când în când, către masa colegilor ucraineni. Au primit de câteva minute bune mâncarea, dar nu s-au atins de ea. Pe Igor îl știu de câțiva ani, nu de mult o emisiune a lui a fost premiată la festival.

Intră pe ușă o tânără din Slovacia, pentru prima dată venită la festival, care în ultimele zile a stat mai mult pe lângă grupul nostru, încercând să învețe câteva cuvinte românești. Are programată, ne spunea, o vizită în România, la Cluj, unde sora sa va fi, peste câteva săptămâni, studentă la medicină. Întreabă, în engleză, dacă poate să se așeze la masa noastră. Îi răspundem că da și ocupă unul din cele două scaune libere. Ioana, cea mai bună vorbitoare de engleză dintre noi, o întreabă de Liuba, șefa ei. Aflăm că a plecat foarte devreme spre casă, chemată de urgență la redacție. „Am văzut azi dimineță știrile de pe agențiile slovace de presă. Noi (adică Slovacia, îmi întăresc în gând) nu vrem să ni se pună o cotă de imigranți. Deja guvernul nostru a dat aseară o declarație că nu va fi de acord cu cotele pe care le va stabili Uniunea, așa cum se vorbește la Bruxelles.

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

Tânăra slovacă își exprimă temerile și nu pot să nu-mi amintesc că în ultimele zile au fost confruntări la granița dintre Grecia și Macedonia, că, la Calais, alți refugiați încearcă cu disperare să urce în trenurile care să-i ducă în Marea Britanie sau că Ungaria a început ridicarea de garduri la granițe.

Pe fata din Slovacia o cheamă Nadege. Ieri sau alaltăieri ea și Ioana conchiseseră, într-o joacă lingvistică pe filiera dicționarilor slovaco-anglo-române, că dacă Nadege ar trăi în România, numele ei ar fi Speranța. Mai există și în alte țări numele acesta, în cele de limbă slavonă sau cu influență slavonă, într-o formă apropiată: Nadeja sau Nadejda, cu aceeași semnificație. „Și chestia asta cu gardurile... – continuă Nadege să-și exteriorizeze gândurile – cum adică să fie iar garduri la graniță?”. Vorbește corect în engleză, aveam să aflu peste puțin timp că urmasa o universitate londoneză. Chiar în acele zile Ungaria construia gard de sârmă ghimpată pe granița cu Serbia, pe o lungime de șaptezeci de kilometri, începuse un asemenea gard pe granița cu Croația (două țări din zona Schengen, ceea ce a mirat toată lumea europeană!) și anunțase să urmează să înceapă această operațiune la granița către România.

Nadege câștigase un important premiu al festivalului cu o emisiune de televiziune. „I made a film about demolishing fences, Lucian knows. And I really believed in it” – ni se destăinuie Nadege cu priviri întrebătoare, căutând un sprijin la Lucian, care i-a dat cea mai bună notă dintre membrii juriului, poate chiar nota visată de Nadege-Speranța atunci când a plecat spre Ujgorod.

Colegii maghiari s-au ridicat în liniște și s-au apropiat până la câțiva pași de masa noastră. Merza a pronunțat cât a putut el de clar „La revedere!”. „Jó utat!” le-a urat, la rândul-i, Mihai, și în numele nostru, să aibă o călătorie plăcută. Ușa s-a închis în urma lor și, pentru câteva clipe, sala a fost cuprinsă de o mormântală liniște. Ceva mai devreme, fără să ne întrebe și nu știu din ce motiv, chelnerul închisese televizorul.

„Filmul Nadegei – începuse Lucian să povestească – este, de fapt, un reportaj dintr-un sat de pe granița slovaco-maghiară, care, la sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial, a fost împărțit în două. Așa cum s-a mai întâmplat și cu altele, la urma urmei, de exemplu în Bucovina de Nord, pe granița româno-ucraineană și cum a fost chiar povestea Berlinului. Un vechi drum pe care oamenii, cam jumătate-jumătate slovaci și maghiari, mergeau la câmp, a devenit graniță. Partea de costisă, cu biserica și cimitirul, a rămas la slovaci, iar partea de vale, cu primăria și școala, a fost prinsă pe hartă la Ungaria. Pe hartă și în realitate, pentru că nu peste multă vreme pe vechiul drum a fost înșirat un gard de sârmă ghimpată. Nadege, în reportajul său, a surprins o situație și o perioadă deosebit de emoționantă și tragică în același timp. O familie mixtă, el slovac ea unguroaică, ajunsese la peste șaptezeci de ani, aveau șase copii, toți la casele lor, și mai mulți nepoți. Bătrânii și doi dintre copii locuiau pe partea din deal, iar patru copii pe partea din vale, încât s-au trezit, peste noapte, că făceau parte din țări diferite și că între ei a fost așezat un gard de sârmă ghimpată. Vreme cam de zece ani, când bătrânii încăruntiseră de-a binelea și începuseră să se chircească, veneau când unii când alții dintre copii sau dintre nepoți la gard și își dădeau dintr-o parte în alta ce adusesse fiecare: o pâine caldă, plăcinte, fructe, țigări, sau câte o sticlă de vin. Grănicerii îi priveau și îi lăsau în pace.

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

Nu se depărtau prea mult, îi țineau în raza lor vizuală, dar nu le-au zis niciodată nimic. Bătrânul le mai aducea câte un pachet de țigări sau o sticlă de rachiu, bătrâna plăcinte cu mere sau cu dovleac, tot așa mai făceau și alți oameni din sat sau din sate, ca să zicem așa, pentru că acum erau două. Asta a fost – zice Nadege în filmuleț – până în 1956, când la Budapesta a izbucnit contrarevoluția. Atunci au fost măsuri drastice și în Ungaria și în țările vecine. Ei bine, în împrejurările acelea s-a înăsprit foarte tare situația și la granițe. De-a lungul gardurilor au fost arate fâșii de pământ, iar în unele zone acestea aveau îngropate mine. Lucru de care bătrânul Andrik, eroul emisiunii, n-a știut. L-a luat de acolo, după un timp, grav rănit, o mașină militară și, în orice caz, acasă l-au dus mort. În urma lui au rămas împrăștiate, pe fâșie, niște mere și două pâini făcute de nevastă-sa, unguroaica, pentru nepoții maghiaro-slovaci, care în ziua aceea nu mai apăruseră dincolo de gard. Filmul se încheie cu secvențe de la dărâmarea gardului, la primirea Slovaciei în zona Schengen și cu o ceremonie la troița ridicată de nepoți în locul unde a pierit bătrânul”.

Îl ascultasem pe Lucian atenți, cum o făceam la basmele copilăriei, Ioana traducea în engleză, pentru Nadege, ce spunea Lucian, ca și cum ea n-ar fi știut despre ce e vorba în propriu-i film, Igor venise la masa noastră și se așezase pe al șaselea scaun, singurul liber, iar colegele lui, cele două ucrainence, își trăsese lângă noi scaunele de la mesele vecine. Suntem opt persoane în jurul unei mese la care nimeni nu s-a atins de mâncare. Nu șase – cifra destinului, dar și a imperfecțiunii, a lucrurilor neîncheiate în numerologie –, nici doisprezece, ca apostolii lui Hristos. Deși poate că eram și noi, prin meseria noastră de jurnaliști, niște apostoli. Ai cui? Și pentru care cauză? Ne poate spune cineva?

La fel de atenți îl ascultaseră pe Lucian și cei trei ucraineni, chiar dacă ei nu știau din limba română decât cum se spune „Bună ziua!”.

„Vreau să vă spun ceva – zice Nadege, cu voce gravă, după ce îi mulțumește lui Lucian pentru cât de frumos povestise emisiunea ei.

Bătrânul acela a fost străbunicul meu. Știu că tot n-aș fi apucat să-l văd, m-am născut mult prea târziu pentru asta, dar altceva este ce mă înspăimântă. Eu sunt logodită cu un francez, mi-a fost coleg în Anglia, urmează să ne căsătorim anul viitor. Acum urcăm în mașină la el acasă și nu oprim până acasă la mine. Mergem pe teritoriul a cinci țări ca și cum ar fi una singură, nu ne întreabă nimeni de nimic și nu ne oprește nimeni nicăieri. Eu nici nu consider că e străin și nici eu nu mă simt străină, nicăieri în Europa. Contează doar să mă pot înțelege, cât de cât, cu limbile pe care le știu, prin locurile pe unde trec și asta-i tot. Cum va fi dacă vom vedea iar gardurile granițelor? Și pentru ce asta?”

Nadege are ochii în lacrimi, gata să plângă. Se uită la ceas și face schimb de numere de telefon cu Ioana, care îi promite că atunci când va veni la Cluj, cu sora sa, va găsi o soluție să o ajute, chiar și de la Craiova, dacă va avea nevoie de ceva.

Aurora Speranța

Eustațiu Gregorian – printre povești, pasteluri și păpuși

Recent sărbătorit de Teatrul Colibri, chiar de Ziua Mondială a Păpușarilor și Marionetiștilor, l-am regăsit pe Eustațiu Gregorian înconjurat de prietenii de-o viață, dar și de tineri curioși care frecventează acest spațiu, obișnuiți ai Teatrului. Cei prezenți s-au bucurat de reîntâlnirea cu păpușile create de Eustațiu Gregorian în urmă cu câteva decenii și așezate acum, la fel de proaspete, într-o expoziție omagială. Scenograf internațional, participant la festivaluri naționale și, mai ales, internaționale, Cetățean de Onoare al Craiovei, deținător al Ordinului pentru Merite Artistice în Grad de Cavaler, Eustațiu Gregorian ne uimește mereu prin vitalitatea-i creatoare. Activitatea lui este încununată de numeroase premii naționale și internaționale. „Eustațiu Gregorian este unul dintre marii noștri pictori și este bine ca publicul să știe acest amănunt” – acest îndemn ni l-a lăsat maestrul I. D. Sârbu, care s-a aplecat cu multă dragoste asupra operei sale, frecventându-i adesea atelierul, încercând și reușind să cunoască nu doar artistul, ci și omul.

Tematica operei sale impresionează peste timp. El stilizează, dă la o parte detaliile sufocante, pentru a surprinde esența, compozițiile în culori rafinate reușesc să se impună memoriei.

Obișnuiți cu seria *păsărilor albastre*, îl vom regăsi de data aceasta în tovărășia catifelatelor pasteluri, căci aceasta este surpriza pe care ne-a pregătit-o pentru acest eveniment. Calde, misterioase, executate cu siguranța unor gesturi exersate de-a lungul timpului, pastelurile impresionează prin întreaga lor alcătuire. Regăsim temele dragi de odinioară, aripi de păsări care se succed într-un zbor continuu, dinamic, sunt așezate în vecinătatea unui peisaj plin de prospețime, mângâiat cu ochiul până când își găsește așezarea pe hârtie. Revenirea la temele dragi, reluate în tehnica pastelului, aduce o noutate, o sensibilitate a viului. Temele sunt abordate cu aceeași prospețime ca la prima întâlnire cu ele.

Se simte în lucrările lui Eustațiu Gregorian că îl leagă o veche prietenie cu cerul, cu copacul, cu toate elementele unui peisaj echilibrat, iar tehnica pastelului, la care recurge de această dată, este haina cea nouă în care își îmbracă prietenii. Împreună, aceste elemente construiesc o întreagă simfonie, în acorduri ce uneori sunt calde, alteori creează trăiri intense, cum sunt înserările. Alternanța cu care întâlnim tablourile pe simează însumează întreaga complexitate a creatorului lor.

Nimic facil, nimic superficial în toata creația lui Eustațiu Gregorian. Păpușile din spectacolele *Amnarul*, *Mica Vrăjitoare*, *Cartea cu Apolodor*, *Făt Frumos cel Năsos*, *Harap Alb* și multe altele, și-au așteptat vizitatorii cu încrederea că-i pot surprinde în continuare.

Trofeul *Micul Prinț*, primit la Festivalul Internațional al Teatrelor pentru Copii de la Sobotica, îl certifică pe Eustațiu Gregorian drept un etern Mic Prinț pe tărâmul fabulos al copilăriei. Cu multă seriozitate, dar și cu spontaneitate și umor, s-a apropiat mereu de fascinanta lume a copiilor, pe care a respectat-o și căreia i s-a dedicat.

Tudor Nedelcea

Din nou despre

Catedrala Mântuirii Neamului

Tot mai multe voci apar în spațiul public care contestă necesitatea construirii *Catedralei Mântuirii Neamului*; sunt aceiași înși care contestă însăși predarea religiei în școli, a valorilor creștine care promovează căsătoria între indivizi de același sex (urmând să „legitimeze” probabil, în numele unei minorități, și zoofilia?). Facem un succint istoric al problematicei acestei idei nobile, chiar dacă pentru această pledoarie vom fi taxați drept „ultraortodocși”. Biserica și neamul românesc au străbătut împreună istoria, iar dacă n-am avut catedralele fraților catolici, aceasta se datorează posibilităților materiale modeste ale locuitorilor acestui spațiu; ne-am mulțumit și bucurat cu bisericuțele noastre de lemn, care ne creau o intimitate a relației directe cu Dumnezeu, aceeași relație pe care o aveau și deținuții politici din România sau din Siberia.

În orice comunitate religioasă, o catedrală este expresia cea mai înaltă a conștiinței unității de credință, a recunoștinței clerului și mirenilor față de Dumnezeu, dar și față de martirii neamului din toate timpurile; este, înainte de toate, o unitate de măsură a credinței și frățietății întru Dumnezeu, o dovadă concretă a maturității și unității spirituale a acestei comunități, a nivelului său de cultură și civilizație.

Admirăm cu evlavie marile catedrale construite în țările catolice; urmărim ridicarea unor catedrale în țările ortodoxe, recent ieșite dintr-un regim totalitar și ateist, în Rusia și Serbia de pildă.

Bulgaria avea deja o catedrală, nedemolată de comuniști ca în cazul catedralei moscovite, Grecia are un lanț de catedrale și Muntele Athos, coptii din Egipt au o bine meritată catedrală.

Singura țară creștină (nu numai ortodoxă) care nu are o catedrală impunătoare este România, întrucât Biserica cu hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena” de pe Dealul Patriarhiei, folosită drept catedrală, devenită neîncăpătoare, nu este a Patriarhiei, ci a Arhiepiscopiei Bucureștilor, a Mitropoliei Munteniei și Dobrogei. Deci, Biserica Ortodoxă Română, autocefală în 1885 și ridicată în treapta de Patriarhie în 1925, nu are Catedrală Patriarhală!?

Ideea construirii unei astfel de catedrale a fost o permanență a clerului și mirenilor încă din timpul Războiului nostru de Neatârnare din 1877-1878.

Inițiativa construirii unei catedrale aparține lui Mihai Eminescu, din 1878, cu prilejul pomenirii jertfei românilor din Războiul de Neatârnare. Într-un fulminant articol publicat în „Timpul” (II, nr. 283, 30 dec. 1877, p. 3), sub titlul *Dorobanții*, Mihai Eminescu sensibilizează lumea politică românească printr-o descriere, parcă desprinsă din *Infernul* dantesc, a combatanților din Războiul nostru de Neatârnare, reîntorși la vatră. „*Au sosit în București dorobanții de pe câmpul de război. Acești eroi, cu care gazetele radicale se laudă atâta, sunt, mulțumită guvernului, goi și bolnavi. Mantalele lor sunt bucăți, iar sub manta cămașa, pe piele, și nici cojoc, nici flanelă, nici nimic. Încălțați sunt tot atât de rău, unul c-un papuc și-o opincă, altul cu o bucată de manta înfășurată împrejurul piciorului, toți într-o stare de plâns, într-o stare care te revoltă în adâncul inimei. O spunem de mai înainte, nici o scuză, nici o justificare, nici o explicație nu ne poate mulțumi față cu această mizerie vădită și strigătoare la cer*”.

Este îndeobște cunoscută preocuparea și acribia științifică a lui Eminescu în ceea ce privește istoria Bisericii Ortodoxe Române pe care o numește biserică națională, drepturile și importanța ei în societatea românească. Definită ca „Maica spirituală

Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu

a neamului românesc”, Biserica noastră națională a născut nu numai unitatea etnică și lingvistică a poporului, ci ea este definită și ca o instituție lucrătoare, „care domnește puternic dincolo de granițele noastre și e azilul de mântuire națională în țări unde românul nu are stat”. Este o idee deosebit de îndrăzneată pentru acea vreme, dar totodată așijderea de actuală, pentru că Biserica este nu numai națională, dar și a românilor de dincolo de granițe.

De aici necesitatea construirii unei Catedrale ortodoxe, Eminescu solicitând Corpurilor legiuitoare să autorizeze finanțarea acestei construcții din fondurile loteriei naționale. Prilejul îl oferă un banal anunț privind „redeschiderea loteriei în favorul terminării catedralei catolice cu hramul „Sf. Iosif”, publicat în Monitorul Oficial al României (din 27 iunie/7 iulie 1881). Eminescu nu se împotrivesc construcției acestei catedrale catolice, ceea ce denotă „toleranța românilor pentru toate riturile”, ci solicită o Catedrală „în favorul bisericii statului” și al majorității credincioșilor ortodocși români. Articolul lui Eminescu (publicat în „Timpul”, V, nr. 143, 4 iulie 1881, p. 1.) este reprodus în „Poporul” (nr. 30 din 5 iulie 1881, p. 1-2) și reluat fragmentar în „România liberă” (V, nr. 1219, 5 iulie 1881, p. 3) și în L’indépendance roumaine” (V, nr. 1148, 5/17 iulie 1881, p. 1).

Spre edificare, redăm textul eminescian sugerând cârcotașilor zilei aplicarea îndemnului lui George Munteanu: „Înapoi la Eminescu”.

La 27 iunie a apărut în „Monitor” un anunț pentru deschiderea loteriei în favorul terminării catedralei catolice cu hramul „Sf. Iosif”. Departe de a voi să punem vro piedică înaintea acestei clădiri, nu avem decât a felicita episcopia din București pentru zelul religios ce-l dezvoltă în privirea aceasta și toleranța românilor pentru toate riturile, cu atât mai mult pentru cele creștine, fiind bine cunoscută n-am găsi nimic de zis în contra modului de a aduna fondul de construcție al bisericii, dacă prescripțiuni hotărâte ale unei legi fundamentale nu s-ar opune în mod precis și cert acestui mod. Ar fi nedrept pe de altă parte dacă am face o cât de mică acuzare administrației bisericii. Redeschiderea acestei loterii se face cu autorizarea guvernului, adecă guvernul însuși n-a ezitat a călca legele a căror pază [î]i este încredințată.

Aceasta din punct de vedere legal.

Din punct de vedere practic rămâne a se cerceta chestiunea dacă bisericile noastre proprii stau îndestul de bine pentru ca ceea ce credincioșii ortodocși pot contribui de bună voie să fie întrebuințat pentru construirea unor biserici de alt rit decât al statului și al națiunii. Nici aici răspunsul nu va fi favorabil. Noi înșine, în marea capitală a României, a cărei capitală ar ajunge curând la un sfert de milion, nu avem o singură catedrală, o singură zidire religioasă acătării.

Lucru se explică prin împrejurarea că Bucureștii sunt un oraș relativ nou și că n-au fost întotdeauna capitală. Credem însă că, dacă, cu autorizarea Corpurilor legiuitoare s-ar putea face excepție de la absoluta prohibițiune a loteriilor în țara noastră, această excepție ar putea să se facă cel mult în favorul bisericii statului.

Este o dovadă incontestabilă asupra atenției pe care Scriitorul și Gazetarul o acordă necesității unei Catedrale Ortodoxe la București, dar și ecoul acestui demers în presa vremii.

(continuare în numărul viitor)

M
I
R
O
N

C
R
I
S
T
E
A

Dan Lupescu despre...

Exegeza polemică *Eminesciana* de Ovidiu Ghidirmic

Vârf de lance în oștirea criticilor și istoricilor literari din Oltenia, universitarul craiovean Ovidiu Ghidirmic – unul dintre cei mai reprezentativi promotori ai spiritului maiorescian și călinescian, la nivel național – revine în arena editorială cu un cuprinzător volum de exegeze, pe cât de bine sistematizat, pe atât de categoric, uneori virulent, în judecățile de valoare însumate: **EMINESCIANA** (2016, Craiova, „Scrișul Românesc” Fundația – Editura, colecția „Hermes”, 350 de pagini), cu o superbă copertă: în negru, portretul lui Mihai Eminescu, pe o fontă de culoare azurie celestă, sugerând „romantismul cosmic” din care, mult mai târziu, în pictură, s-a întrupat Sabin Bălașa.

Ne referim la cea de-a 16-a carte de autor a lui Ovidiu Ghidirmic, la care se adaugă alte trei apariții editoriale: compendiile **Capodopere ale literaturii române** (1997) și **Opere fundamentale ale literaturii române** (2001, la ambele fiind coordonator științific), respectiv **Hermeneutica paradoxului** (1997, în colaborare).

Noua apariție editorială survine după un alt volum, incitant și captivant: **Confruntări critice. Teoria și practica hermeneuticii** (2014, solicitat expres și girat de Editura Academiei Române) – având în amonte alte 14 studii de autor, toate publicate sub egida celei mai longevive și prestigioase edituri din Bănie: „Scrișul Românesc”.

Universitarul craiovean face recurs nu la toți eminescologii (pentru că exista riscul să se afunde într-un demers stufos și prolix), ci doar la TOȚI specialiștii de referință **în** și **întru** Eminescu, inclusiv la cei ironizați, ignorați sau repudiați de

G. Călinescu, din trufie ori din idiosincrazie balcanică. Dar eminescologi de referință, subliniem.

Volumul reunește doar o parte dintre numeroasele studii și eseuri pe care – de-a lungul unei jumătăți de secol – Ovidiu Ghidirmic le-a publicat în reviste de cultură, anuare, publicații cotidiene ori în propriile cărți imprimate în ultimii 38 de ani.

După un binevenit **Argument** și trei capitole deschizătoare de cale, dar substanțiale, care totalizează 101 pagini: **I. În loc de introducere la miracolul eminescian** (*Național – Universal, Între contestație și mitizare*), **II. Două concepte fundamentale. Cheia înțelegerii lui Eminescu** (*Cultură și armonie, Reperele culturii filosofice eminesciene, Armonia eminesciană*), **III. Un „Carmen Saeculare”** (*Coordonate ale universului liric, Orizontul mito-poetic eminescian, Lucifer – Hyperion, Un poem autoreferențial: Rugăciunea unui dac, Motivul lumii ca teatru, Eminescu și cosmogonia indiană, Eminescu și budismul*) -, noul volum al lui Ovidiu Ghidirmic, director al revistei „**Lamura**”, include două dintre cele mai profunde, minuțioase și subtil-fundamentale studii puse vreodată în operă despre scriitorul nostru național.

Avem în vedere capitolul **IV. Proza eminesciană**, care totalizează 112 pagini, dintre care 95 sunt închinare subcapitolului – de o însemnătate excepțională – *Receptare. Fundament filosofic. Clasificare. Direcții*, iar celelalte patru sunt rezervate subcapitolelor. *Concepte filosofice ale prozei eminesciene, Insula lui Euthanasius, Toma Nour și avatarurile istoriei, „Naturi catilinare”*.

Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu

Acesta este urmat de un original și foarte autentic, purtând marca Ovidiu Ghidirmic, capitol *V. Influența sau moștenirea prozei eminesciene (Gala Galaction, Liviu Rebreanu, M. Sadoveanu, Cezar Petrescu, Mircea Eliade). Concluzii*, care însumează aproape 67 de pagini, în care temeinicia și rafinamentul exegezei critice sunt exemplare, dând seamă despre anvergura și altitudinea ideatică a celui mai reprezentativ istoric literar al Olteniei, alături de colegii și prietenii săi de promoție Eugen Negrici și Marin Beșteliu, dar și de fostul său asistent universitar: Nicolae Manolescu.

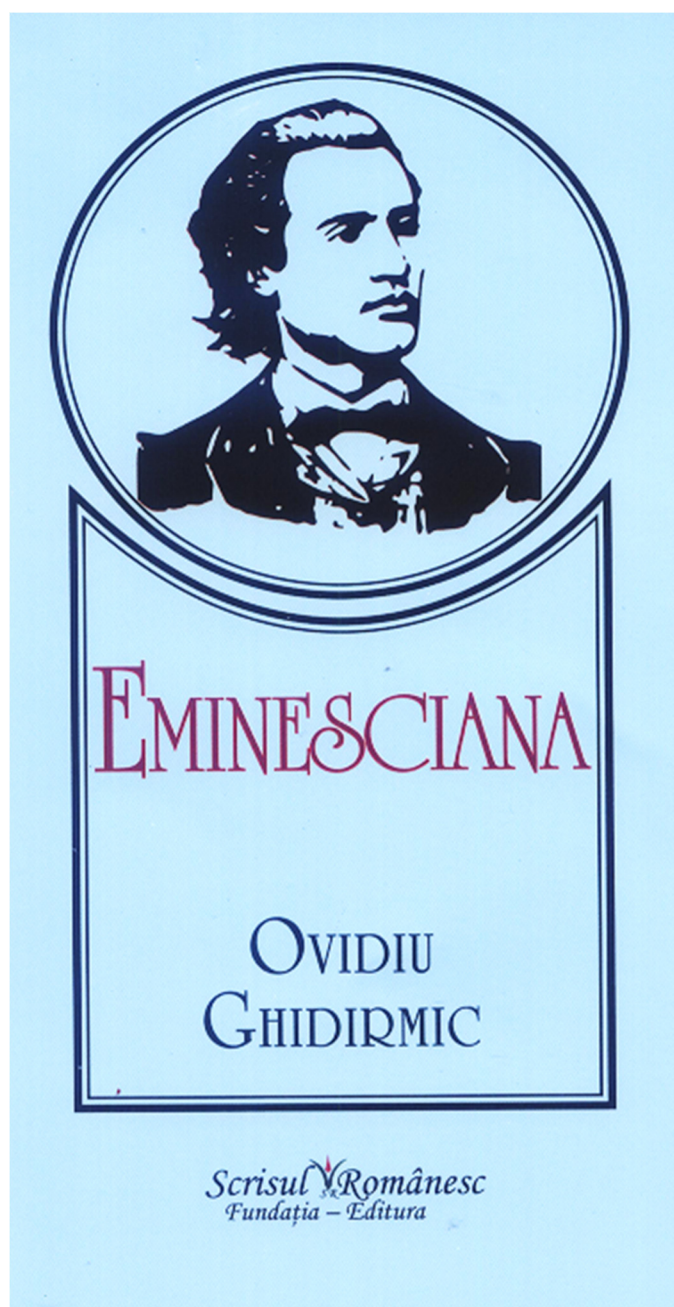
Celelalte două capitole: *VI. Publicistica (Actualitatea publicisticii eminesciene, Eminescu și idealul unității naționale)*, respectiv, *VII: Deschidere spre universalitate (Eminescu și clasicismul antic, Eminescu și Shakespeare. Complexul hamletian, Eminescu în orizontul romantismului, În loc de bibliografie: Repere eminescologice, Stea fixă pe cerul eminescologiei, Două eminente exegete eminesciene)* rotunjesc demersul unui critic și istoric literar de o vivacitate contagioasă, care – fără a fi câtuși de puțin scolastic ori didacticist (poate, totuși, doar în sensul superior al expresiei, ținând cont că aici sunt concentrate părțile cele mai importante ale cursului special „EMINESCU”, susținut de Ovidiu Ghidirmic răstimp de 12-13 ani) – respectă regula pedagogică a „fixării” din finalul oricărei lecții (conform principiului *Repetitio est mater studiorum*).

Ne exprimăm convingerea că noul volum EMINESCIANA va fi primit ca un reper original în marele concert al eminescologiei.

Deși a avut și are conștiința „dureros de dulce” că trăiește în cel mai agitat veac, dintre toate veacurile, **un secol de demonism și de trufie luciferică** –, Ovidiu Ghi-

dirmic ni se dezvăluie ca o structură funciarmente romantică, personalitatea sa întâlnindu-se perfect, și în acest punct divin al existenței sale, cu acelea ale lui Mihai Eminescu și Mircea Eliade.

Nimeni, până acum, nu a scos în lumină această virtute, această lamură a structurii sufletești, culturale, filosofice și spirituale a lui Ovidiu Ghidirmic.

Ștefan Buzărnescu

Nostalgii...europenizate

Când am trecut în clasa a doua, de bucurie că puteam să citesc singur și, mai ales, pentru a-i face o bucurie bunicului meu, am învățat foarte repede o poezie despre păsările migratoare din care nu îmi mai amintesc decât aceste cuvinte: „*Prin alte țări de soare pline, Pe unde-ați fost și voi, străine, Veniți dragi păsări înapoi, Veniți cu bine!*” Atunci eu eram convins că păsările migratoare sunt ale noastre, născute în România; prin urmare, este firesc să vină de prin Africa..., adică de undeva de foarte departe și indefinit, la Noi, unde este Acasa lor. Din cauza asta trăiam adevărate drame când părinții se mai supărau pe biete rândunici care ne „onorau” cu „autografe” scările și ferestrele geamurilor de la casă: din moment ce toate vietățile sunt de la Dumnezeu, mă gândeam eu, înseamnă că și ele au dreptul să facă parte din familia noastră, așa cum nu încăpea nicio îndoială că și noi, cei de ai casei de toate vârstele, făceam parte... Cuvântul migrație era, deci, indisociabil asociat primăverii, iar păsările migratoare erau numite de scriitorii de manuale școlare cu sintagma „vestitorii primăverii”.

În vara anului (2015) și în toamna vârstei mele, am aflat cu surprindere că fluxuri migratorii de sute de mii nu de păsări, ci de oameni nu numai din Africa, ci și din multe țări arabe, s-au lansat în cea mai mare migrație din istoria Europei în timp de pace. După inevitabila perplexitate a mea, ca „simplu cetățean”, am început să mă mai dumiresc puțin: „teatrele de

război” și actorii acestor „teatre” ofertează piese foarte neplăcute cetățenilor de pe acolo și, din teama de a nu fi chemați pe scenă, bieții oameni refuză categoric și calitatea de eventuali spectatori: pur și simplu, nu vor nici să mai vadă, dar nici măcar să audă spectacolul de muzică și lumină generat de armamentul oferit cu generozitate de țările bogate autointitulate „apărătoare ale drepturilor fundamentale ale omului”, drept din care lipsește, evident, și dreptul omului de a muri de moarte naturală, acasă la el. Cum, însă, oamenii nu la moarte, ci la o viață mai bună se gândesc, arabo-africanii pe care i-am invocat și-au unit speranțele și disperările în fluxuri migratorii intempestive care au găsit o Europă total nepregătită să-și intre în rolul de amfitrionă perfectă, după cum auziseră acești migranți în țările lor. De unde auziseră chestia cu pricina? Ei asta este imposibil, pe moment, să precizăm noi...iar cei care știu tac chitic, c-așa e-n democrație!; vream să spun în democrațiile „mature” și „consolidate”.

În acest context, Președintele nostru, după o scurtă „vizită de lucru” în capitala Statelor Unite ale Europei, ne-a comunicat, oficial, că ne-au fost alocați peste șase mii de emigranți care au nevoie nu numai de cuib, ca păsările migratoare, ci și de asistență socială pe toate componentele unei vieți de om la cotele secolului al XXI-lea. În plus, oamenii mai au și credințe religioase, modele culturale diferite, restricții la vestimentație, la meniuri etc., etc. Păsările migratoare, în ideea că vor fi având și ele Dumnezeul lor, nu am văzut să fi intrat în contradicție cu vietățile din ograda noastră, deoarece, când le duceam eu mâncare la zburătoarele noastre, nu am auzit nici un cârâit contestatar, dar nici cele migratoare nu aveau tabieturi speciale: ciuguleau cu bucurie „mâncărca” noastră, pregătită de niște cruciați oarecare, și le duceau în cioc și puișorilor lor din cuiburile pe care singure și le făcuseră...

Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu • Eseu

Trăind în aria „lucrului bine făcut” mă-ntreb: fluxurile de emigranți nu pot avea și reflux?, adică ceva asemănător cu atracția și respingerea din domeniul fizicii... despre care nu pot avea o opinie calificată, eu nefiind absolvent de fizică.

Îmi dau seama, desigur, că analogia mea nu este cea mai fericită, deoarece poezia din care ați văzut cât am mai fost în stare să rețin (!) se intitula „Vestitorii primăverii” iar acum suntem în plină toamnă, anotimp în care, tradițional se numărau bobocii... Totuși, chiar dacă boboci nu mai avem, ca urmare a devotamentului exemplar cu care „oamenii muncii” din toate guvernele post 1989 au făcut eforturi „susținute” să urmeze indicațiile europene de a lichida „greaua moștenire” a creșterii zburătoarelor cu pricina în colectivități nedemocratice (!) din România (Avicola, de exemplu), vom avea șansa de a număra emigranții. Iată cum mi se mai atenuează, puțin, inadecvarea analogiei: vertebrele cu pricina aparțin, cu ceva... cumva... și primăverii; este unanim acceptat că ei s-au săturat de „primăverile arabe” ...*Allah Achbar!* Faptul că nu au venit cu mitologicul „covor zburător”, ci cu ambarcațiuni foarte costisitoare, pe care numai săracii adevărați și le pot permite, nu schimbă cu nimic datele problemei, dar nici nu lămurește angoasele unor europeni curioși, din care noi, românii, nu facem parte: dacă stăpânii au hotărât să primim emigranți, nu este altceva de făcut decât să ne exersăm proverbialele reflexe de ospitalitate; desigur, nu putem spune „veniți dragi păsări înapoi, veniți cu bine!”. Noi avem foarte puțin timp „tranzient”, de când exersăm poziția ghiocelului, însoțită de nelipsitul „Să trăiți, am înțeles!”, așa că nu trebuie să se pună la îndoială că suntem pregătiți de iminenta numărătoare; sunt convins că nu va trebui să învățăm numărătorea în alte limbi, pentru a nu atinge sensibilitățile nepoftiților oaspeți. Nu de alta, dar unii dintre noi ne-am născut ceva mai devreme și va fi mai dificil să mai trecem printr-o nouă alfabetizare. În plus, noi, așa cum ne-a învățat Înalta Poartă a osmanlâilor, și am urmat vreme de peste patru sute de ani deviza „*Dacă taci și le dai pace, Șapte sate n-au*

ce-ți face”, nu putem să facem „gură”, sau măcar să vocalizăm interesul național tocmai acum, când chiar este vorba de un incontestabil interes național, evident, recalibrat la scară europeană.

Personal, în confuzia multilateral dezolantă pe care mulți o numesc democrație, eu am început să nu mai văd pădurea din cauza „mărului de lângă drum”-ul care, se zvonește că ar duce spre **prosperitatea** de tip european, în noua sa etimologie: **prost speră**.

Deoarece eu sunt bolnav, cronic, de optimism, amintesc un vechi proverb evreiesc: *musafirul este ca peștele; după trei zile prinde miros*. Deși am auzit multe despre vechea dragoste dintre arabi și evrei, le recomand musulmanilor care vor veni în „eterna și fascinantă Românie” să înceapă învățarea limbii române citind din paremiologia de acest gen... O vrei sau n-o vrei, merită citită!

Tanti Diaspora, ce părere ai? Că eu sunt de altă părere.

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Constantin M. Popa

„Dați-mi voie să trec”

În urmă cu mai mulți ani participasem la o inedită lansare de carte.

Cadrul era neobișnuit: o vastă încăpere cenușie, dintr-o școală calafeteană, improvizată în sală de festivități.

Neobișnuit era și protagonistul: o tânără debutantă, cu un volum al cărui titlu nu putea rămâne neobservat, „Dați-mi voie să trec”.

Autoarea, **Gela Enea**, azi profesoară de Limba și literatura română, la Liceul de Arte „Marin Sorescu”, din Craiova, se adresa asistenței candid solemnă, cu gesturi și, mai ales, cu mărturisiri marcate, dincolo de emoție, de o gravitate nemăsurată, asumându-și un crez artistic orgolios, solidar cu destinul însuși al Poeziei.

Dorința de a performa într-o lume a seriozității și profesionalismului i-a însoțit întregul parcurs literar.

A publicat în reviste grupaje consistente, făcându-și loc prin ceea ce ea numește „insurecția inimilor”, depășind manifestările inexpressive, fără ambiție și fără stil.

Cu tenacitate, încredințată că are ceva important de spus, nu s-a desprărit niciodată de atitudinile fundamentale ale spiritului.

Poezia sa are un înțeles adânc, de cunoaștere și de acordare a omului cu universul.

Versurile scurte, uneori tăioase, au o notă exactă și eficace, cu imagini ce transmit energia bine strunită a trăirilor celor mai intime.

Din ce în ce mai vizibil, creația Gelei Enea instituie cu naturalețe identitatea dintre existență și text.

Fără false pudori, fără opreliști, poeta își inhibă tensiunile, vorbind despre copilărie, despre fervoarea unei iubiri aproape mistice, despre vârste și aspirații din care nu a dispărut respingerea jumătăților de măsură: „mereu am vrut să fiu prima,/ neînțelegând că nu e un loc privilegiat,/ pentru că timpul ți se contorsionează /și-ți împinge extremele/ către alte puncte de pornire...”

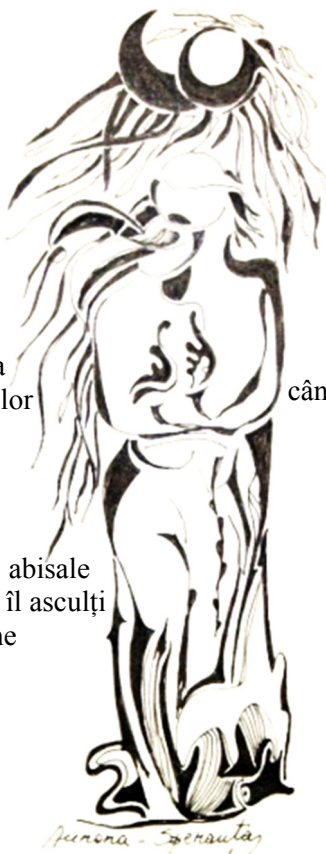
În fața acestei experiențe, Gela Enea se întâlnește, într-un fel, cu Angela Marinescu, poeta „Fugilor” postmoderne, care se întreba: „Oare câți dintre noi sunt atât de obsedați de literatură, încât să fie capabili să servească spiritul ei care este unul integrator?”

Gela Enea

nu e bine ce faci

ai atâtea iaduri la-ndemână
și
tocmai pe-ăsta ți l-ai ales
unde oasele trosnesc muzical în ode
pentru care
nimeni nu are timp
uite cum privesc oamenii la inima ta
de parcă ai fi primul OZN din viața lor
căzut nu se știe cum
tocmai pe o pajiște cu poezie

nu e bine și ce nu faci
subteranele sunt pline de psihologii abisale
la gâtul fiecărui cuvânt pe care doar îl ascuți
pe bulevardul copilăriei lui Gavroche
unde nu e loc să aprinzi un foc
de tabără
să te dai în spectacol
să-ți arăți mușchii
să-njuri sănătos viața asta
de haimana...

libertate

și nu ne da nouă sângele
cel de toate zilele/ trecut
prin solzii reptilei prin miezul pâinii
dă-ne sângele acela
când am fost atemporalii apatrizi
anormali

când i-am scuturat fustele de toate bulinele negre
ca s-o putem iubi

când cădeau din cer meteoriți
pajiști negre pentru cerbii altor galaxii
se desfăceau drumurile din pași
pe sloiuri de gheață
pe cărbuni încinși

când era atât de multă dimineață încât
ni se scurgea pe la colțurile gurii
și nici nu mai conta
dacă ea ne iubea pe noi sau nu

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

Teodor Oancă

Clopotul (I)

Mai e până la scăpătatul soarelui. Se mai duce o zi. Cine află că în satul acesta am rămas singurul locuitor, mă crede pustnic. Dar eu mă văd înconjurat de tot ce altădată, ca și acum, înseamnă satul meu. Sunt prietenii mei. Unde să plec de aici? În urmă cu un an și jumătate a plecat Maria. S-a dus să-și vadă nepotul, pe Vasile, în satul vecin. Pe drum a prins-o ploaia, o ploaie rece, câinească. A grăbit pasul și a ajuns acolo sleită de puteri. A răcit, sau mai bine zis a făcut aprindere de plămâni. A zăcut două zile și s-a stins ca o lumânare. O mai fi suferit și de altceva, dar n-a știut. A dus boala pe picioare. Vasile și Anica s-au îngrijit de toate cele trebuitoare înmormântării, au adus-o aici la biserică. Până a doua zi i s-a săpat o groapă în curtea bisericii, să fiu mai aproape de ea, că cimitirul e mai sus, pe deal, și mi-ar fi greu să urc acolo. Dacă în sat am rămas doar eu, iar slujbă în biserică nu se mai face, îngroparea ei aici n-a fost o problemă. S-au învoit și preotul Alexe din satul vecin și primarul. M-au avut în vedere că am fost și eu cineva în satul acesta, învățător.

Satul s-a topit treptat de suflare omenească. Întâi s-au rărit copiii. Ani de zile am predat la simultan împreună cu Maria. Scădea numărul școlarilor de la un an la altul. După pensionarea ei am rămas eu la toate clasele, la o mână de copii. N-a vrut nimeni să vină în locul ei. Am avut norocul să ies la pensie în anul când s-a închis școala. Rămăseseră unu-doi copii la fiecare clasă. A trebuit să se transfere la școala din satul vecin, reședință de comună, care e peste vale de satul acesta. Sate vechi, construite pe pante domoale de deal. Treptat-treptat ne-am rărit și noi. Mulți au plecat, mai ales dintre tineri, alții, mai în vârstă, s-au prăpădit. Azi unul, mâine altul, și tot așa până am rămas eu și Maria. Neamurile noastre mai apropiate sunt în satul vecin, sau cine mai știe pe unde sunt.

De un an și jumătate mă gospodăresc așa cum pot de unul singur. O dată pe săptămână vine Vasile și-mi aduce de-ale mâncării, de ce am nevoie. Pensia îmi vine pe card, iar cardul e la Vasile. Ce om de treabă! N-am telefon, mi s-a spus că aici nu e semnal. Așa o fi. Ca să știe de mine, a rămas înțelegerea ca la două zile, la scăpătatul soarelui, să trag clopotul de la biserică. Clopotul se aude și peste două dealuri, dar peste vale, în satul vecin? S-au obișnuit și oamenii cu semnalul meu. Îmi imaginez ce zic, aș vrea să mai schimb cu ei o vorbă. Mulți mi-au fost elevi și mă respectă. Ce nu înțeleg ei este că m-am încăpățânat să trăiesc aici, în casa mea, lângă școala mea, care pe an ce trece se ruinează. După fiecare ploaie merg să

văd ce pereți s-au mai udat, ce tencuială a mai căzut. N-am putere să repar ceva. Și la ce folos? Închide și ea ochii ca noi toți. După pensionarea Mariei, rămânând să preiau la simultan și elevii ei, am făcut din clasa ei un mic muzeu etnografic. Piese de bază au fost un război de țesut, vase specifice de prelucrare a laptelui, unelte de prelucrat lemnul, obiecte casnice care astăzi au devenit piese de muzeu, diferite țesături populare, piese vechi de mobilă țărănească. De acest muzeu și de paza școlii în care nu mai învață nimeni cine altcineva să se îngrijească?

Aici, singurele instituții au fost școala și biserica. Până mai acum câțiva ani mai venea la sărbători mari un preot să facă slujbă. Eram atunci câțiva bătrâni care ne împărtășeam. Am rămas cu credința în suflet și cu ea i-am petrecut pe drumul fără întoarcere. Acum nu mai vine nimeni.

Cheia bisericii e la mine. L-am rugat pe Vasile să-mi aducă niște lumânări. Când merg să trag clopotul, aprind un boț de lumânare, mulțumesc lui Dumnezeu pentru câte am avut parte, fie bune, fie mai puțin bune, căci toate ne vin de la El.

Era o vreme, dar e mult de atunci, când îi spuneam Mariei ce ar trebui să facem în acel an și în anul următor. Apoi, treptat, anul parcă se comprima în o lună. Planurile de viitor se redusese la atât. A mai trecut ceva timp și gândul îmi zbura de la o săptămână la alta. Așa îmi zboară și acum, știind că peste o săptămână vine Vasile. Venirea lui e răspunsul la așteptările mele. Nu mai am alte așteptări. A rămas înțelegerea cu nepotul Vasile să-i dau de știre de mine, trăgând clopotul din două în două zile.

Lumea zice, din câte mi-a spus Vasile, că reușesc să mă gospodăresc în ciuda vârstei și că am mintea limpede. Mă gândesc că dacă vrea cineva să-i dau un sfat știe unde să mă caute. Dar nu vine nimeni. Oamenii se confruntă cu greutăți nebanuite, parcă sunt luați prin surprindere și nu știu ce să mai creadă. Vasile mă ferește că nu-mi bat capul cu ce se întâmplă în țară, pe continent și dincolo de el. „Lasă, bunicule, îmi spune Vasile, mulțumește-te cu amintirile tale. Nu le tulbura”. Amintiri mai mult sau mai puțin vechi. Parcă aș suferi de Alzheimer. O avea și el dreptate. Știu că ziare nu citește, dar urmărește mai multe posturi de televiziune. Nu e suficient. Îți trebuie școală să poți alege grăul de neghină. Degeaba are el dacă altora le lipsește.

Văd că scapătă soarele. Mă duc să trag clopotul și apoi mă duc să-mi odihnesc gândurile.

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

Ion R. Popa

Bătrânul de la Putna

Era în august 1942. Inspectorul financiar Eugen Ionescu își continua munca de teren în comunele dunărene pentru a putea să beneficieze de concediu în octombrie, când urma să aibă nunta și să se așeze la casa lui.

Văzând că cineva se tot învârtea în jurul primăriei, aparent fără un scop precis și cam derutat, totodată încercând să nu stingherească pe nimeni, i-a cerut lămuriri perceptorului Turturică. Acesta i-a explicat că e vorba de Predună, un refugiat. Eugen s-a mirat, apoi s-a gândit să discute direct cu acesta, pe care l-a văzut a fi în anii tinereții, dar destul de robust în contrast cu sine.

— Sunteți polonez? l-a întrebat el, ieșind pe scara primăriei.

— Nu, român! Soția-mi este chiar din Siret, de loc, unde are un neam numeros.

— De unde veniți?

— De pe Siretul Mic, din Ciudeni, județul Storojineț, unde am avut casă cu opt camere, gospodărie mare...

— Și nu le mai ai?

— Nu mai am nimic. Mi-au ars casa, șura de 24 de capete vite mari, baza furajeră, mi-au distrus uscătoria de fructe, distileria, adăpostul a 60 de porcine, altul a 100 de păsări... Tot, tot, tot!

— Ce-au avut cu dumneata?

— Nu eram de-al lor. Apoi, făceam parte din Societatea „Unirea” și mai ținusem conferințe pe la Fundația „Iancu Flondor” din Storojineț.

— De fapt, cu ce te ocupai?

— Am fost ba agent agricol la plasă, ba inspector sau inginer agronom pe județ...

— Vasăzică, ai studii agricole?

— După ce am terminat Liceul „Regele Ferdinand I” din Storojineț, tata m-a trimis la facultatea agricolă, pentru a putea apoi să valorific mai bine ferma din Ciudeni.

— Nu ai vrea să faci tot asta în continuare, cât timp vei sta pe aici?

— Pentru asta așteptam și eu aici, la primărie; mi-a promis domnul primar, dar văd că întârzie. Sigur că da! Cel puțin, să am cu ce să-mi întrețin familia. Nu vreau să trăim din mila altora.

— Ai familie numeroasă?

— Eu, soția și doi băieți, unul de trei ani, celălalt nu a împlinit anul.

— Unde se află?

— O gospodină de peste drum a chemat-o pe nevastă-mea cu copiii la ea de când am venit.

— Uite ce-ți propun eu: te trimit la Gane, fratele meu, nu departe, într-un sat mare de pe malul Dunării. El are tot ca d-ta, studii agricole. Îți va găsi un loc, cred că la baltă. Te pricepi la pește?

— Sigur că da! Am studiat în facultate doar...

— Vei locui în cele trei camere cuvenite mie din casa părintească; eu m-am stabilit în oraș, unde urmează să mă căsătoresc. Nu voi mai veni acolo decât ocazional, în vizită.

A stat familia Predună în satul dunărean până după încheierea păcii, când a crezut că a scăpat de returnare. Într-o zi fierbinte de vară, a venit la el Gane, cel care îl găzduise la recomandarea fratelui și îl plasase pe post de administrator al punctului de pescuit al cooperativei piscicole și i-a spus în șoaptă:

— La raion este o notă telefonică venită de la regiune pentru înregistrarea tuturor refugiaților care urmează să fie urmăriți și chiar înlăturați, pentru că au fost cazuri când și-au dat mâna cu chiaburii și au pus piedici colectivizării.

— Mulțumesc pentru ce mi-ai spus!, a rostit el cu privirea în pământ și s-au îndepărtat.

În dimineața următoare, Predună și familia sa nu mai erau. Dispăruseră cu tot ce au reușit să pună în căruță.

După un timp, atât Gane cât și Eugen au primit scrisoare. Familia Predună îi anunța că se stabiliseră cu domiciliul legal în orașul Siret și le comunica adresa. De atunci, în fiecare an, în special de Crăciun și de Paște, își scriau, iar invitația de

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

a vizita Siretul nu a lipsit niciodată. Inginerul Predună devenise șeful unei ferme de cartofi a Gostatului și băieții se făcuseră mari.

Era în vara anului 1966, la vreo două luni de la nunta fiului său, când Eugen Ionescu, dând curs insistențelor familiei Predună, le-a propus celor doi tineri, Vasile și Ioana, să facă un voiaj prin nordul Moldovei. Aceștia au procurat un bilet de călătorie în circuit, care viza orașe unde părinții lor aveau rude, incluzând și Siretul.

Au ajuns. Văzându-i pe oaspeți timorați după verificări și înregistrări la miliția locală și la punctul de frontieră, Predună a încercat să explice că așa se petrec lucrurile în zona de graniță, dânsul, având ferma cu o latură chiar pe fâșia grănicerilor, a văzut cazuri mai grele.

A doua zi, după micul dejun, când încă povesteau doamnei de prin Oltenia, s-au trezit cu larmă multă pe Strada Prieteniei. Au aflat: doi cai, între care și al familiei Predună, lăsați ca să pășuneze aproape de graniță, unde cartoful de vară fusese recoltat, depășiseră limita admisă și fuseseră luați de grănicerul de dincolo. Pentru înapoierea lor erau necesare aprobări de la București. Inginerul Predună a trebuit să plece îndată, altfel existând pericolul să piardă calul ori să-i fie schimbat cu vreo gloabă, cum s-a mai întâmplat.

— Altfel, cu aprobare de la autoritățile de aici nu se poate? a întrebat Vasile surprins.

— Nu! a fost promptă doamna Predună, care știa procedura.

A durat trei zile întocmirea formalităților în Capitală, iar returnarea celor două animale la punctul de frontieră încă o jumătate de zi, timp în care acestea au răbdat de foame și de sete.

— Chiar așa!?, s-au mirat Vasile și Ioana.

— Asta nu e nimic. La urma urmei, e vorba doar de niște animale. Dar ce pățim când avem rude decedate dincolo, peste graniță! Până să obținem aprobare, îngroapă mortul. Așa că, mai bine ne lipsim, îl plângem aici.

În zilele următoare, împreună cu familia Predună, Ioana și Vasile au vizitat mănăstiri-

le din jur, rezervând o zi numai pentru Putna, „Ierusalimul Neamului Românesc”, după cum a numit-o cel mai mare istoric român.

Atunci, tinerii vizitatori olteni au trăit un moment care – spun ei – îi înflorează de câte ori și-l amintesc: un bătrân cu cămașa bogată în cusături pe piepți și pe mâneci, strânsă la mijloc într-un brâu lat peste pantalonii albi, cu mustața-i stufoasă răsucită și cu pletele dalbe, de credeai că este unul din plăieșii Marelui Ștefan, a rămas nemișcat în fața marmorei ce acoperea mormântul vrednicului voievod. Apoi, a rostit „Tatăl nostru”, s-a închinat de trei ori rostind „Iartă-i, Doamne, că nu știu ce fac!”, a îmbrățișat acea lespede de Carrara scaldând-o cu lacrimile sale abundente, după care s-a ridicat închinându-se din nou, rostind: „De-acum, Doamne, poți să mă chemi la Tine, că am sufletul împăcat! Iar voi – și s-a întors cu fața către grupul său – puteți să-mi faceți ce vreți!”

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Virgil Dumitrescu

Poeme

Acest buletin meteo a stat la facerea lumii, adame

Săptămâna aceasta s-o petrecem ca și cum n-am avea nimic de pierdut, ci numai de câștigat (dacă tot va fi să intrăm la cutie, inoxidabilă, măcar, te rugăm). vom șterge oglinda pe care muștele și-au făcut selfie când ne-au acoperit zâmbetul și măștile viitoare cochetând în devans.

voi apăsa pe sonerie nu ca poștașul, de trei ori – o dată și cu sfială, ca la 21 de ani, hai ca la 36, ca atunci când m-am întors din Italia cu brațul de violete cumpărate în piața 7 noiembrie colț cu 1 mai. la 40 și ceva, te mai dă de gol o ȝigară, oboseala ciocănește în oase – nu, nu e bine. suntem atât de în formă, decupăm atât de exact spațiile, nu mai trecem unul prin celălalt, nu ne mai împrumutăm ochelarii. ne-a revenit acuitatea mutând lucrurile, citind apăsător în jurul inimii, pe unde se circulă greu.

joi: culmea e să ne iasă și numerele care ne-au scos peri albi jucate fiind obsesiv la fiecare extragere. nu-mi amintesc nici să mă pici cu ceară dacă am fost la zi, luna trecută, cu întreținerea. ploaia îmi răvășea părul, tu îmi recitai din Blandiana fandosindu-te. duminică vor fi precipitații pe arii extinse și pot să bag mâna-n foc, dacă-mi dai voie, că acest buletin meteo a stat la facerea lumii, Adame.

Hologramă cu tine (2)

Podul peste râul t. n-a mai cunoscut un apus de soare ca în vara acelui iulie săltat de pe foc, febril surprinsă pe o pânză țesută în culori suprarealiste. din urechile arcului de metal, made in Germany, răzbăteau deloc străine sonuri având a recompune imnul național, de lângă stindard, al noului stat de pe hartă. nu se concepușe lacătul care să desferece mai apoi ceea ce a ferecat lacom. peste râul t. se lasă asfințitul. un semn mutabil și introvertit înoată spre noi cu cheia în dinți, căutându-și stăpânul.

Hologramă cu tine (4)

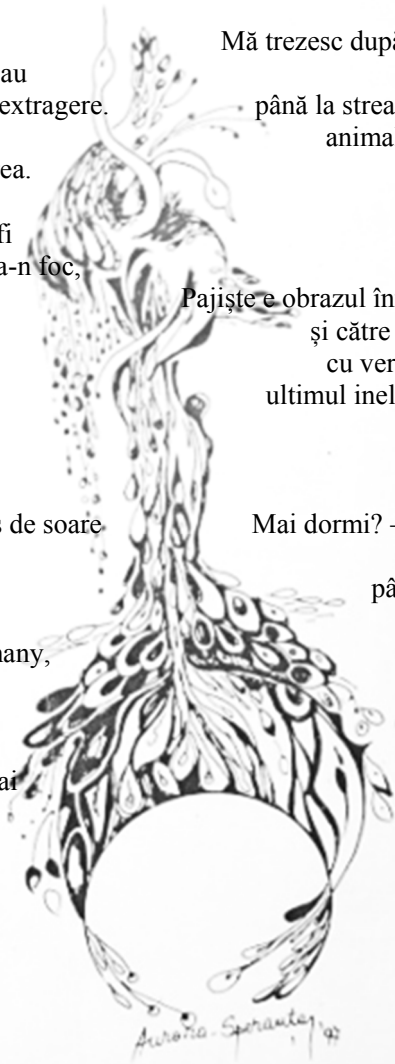
Pace zilei de ieri. ar fi putut arăta așa cum ziua de alaltăieri prezisese, scoțându-i în față pe cei fericiți. cu mulți am coborât din tramvaie, ne-am intersectat pe alei, am vizionat același film la modern, bilete la negru. și ne-am adăpostit de aceeași ploaie grăbită, bună pentru grâne, domn'e, e deficit de apă în sol. da' ce deficit de apă e-n mine și cel cu pălăria pleoștită răsca pentru el zbughind-o pe trotuar. fericirea se dă pe gât îndoită fie și cu apă de-a norilor cirrus, altfel, pe sec, o dată te ia. ieri, am dormit mult și m-a durut capul. dă-i pace, azi nu ieșim nicăieri. și ai trecut dincolo cu brațul de rufe, de unde nu te-ai mai întors decât ca să te afli în treabă.

Ultimul inelar care a speriat miresele crângului

Mă trezesc după noaptea cea de pe urmă, cu fire de iarbă până la streășina ochilor. tocmai răzuia la ele un animal rătăcit abia ținându-se pe picioare. și se clătina ciutura, și se roteau ca păsări de pradă nuntașii.

Pajiște e obrazul întors către ploile reci de-astă toamnă și către zăpezile de apoi. din mânășă spoită cu verdele primăverii dă cu fruntea de cer ultimul inelar care a speriat miresele crângului. se aud câinii la stână și ciopoarele coborând.

Mai dormi? – mă întorci. tocată mărunț, noaptea cea de pe urmă, cu fire de iarbă până la streășina ochilor, se retrage în scapătul coaselor. livada, totuna, stropșește cu sânge până departe.

Recenzii • Recenzii • Recenzii • Recenzii • Recenzii • Recenzii

Virgil Dumitrescu

Dumitru Botar-Tabor, un epigramist... „diplomat”

Cunoscutului epigramist Dumitru Botar-Tabor, din Caracal, îi rămăsesem dator cu niște marginalii la volumul său intitulat sugestiv „70”. Nu de epigrame, ci de ani! La o vârstă atât de frumoasă, rotunjită anul trecut, atenția-mi, discretă, de lector nu prea asiduu al acestui pretențios gen de poezie fixă, sper să rezoneze cu argumentul cuvenit. Nu rareori mi-a fost dat să citesc, pe varii suporturi, mai puțin epigrame și mai mult catrene transferate ilicit genului. Nu fac eu teoria chibritului, însă versificările cu pricina sufereau groaznic la construcție. Fie că finalul era artificial și tras de păr, fie că până acolo se ajungea pe un picior lung și pe altul scurt. De aceea, și accentele cădeau altfel decât le-a fost sortit. Chestie de prozodie, de inspirație, de vocație până la urmă. Bănuiesc, asemenea unui profan, că în edificarea epigramei autorul trebuie să plece de la „poantă”, și nu invers, transpirând pe drum. Aici e chichirezul! Ca să închei cu teoria, păstrez în arhiva mea de consemnări și fișe de toate pentru toți chiar definiția epigramatică a... epigramei, așa cum ne-a lăsat-o regretatul autor brașovean Gheorghe Suci: „Duc la ea sfidându-i panta/Trei cărări unite-ntr-una:/Rima, prozodia, poanta,/Ori sunt toate, ori niciuna”.

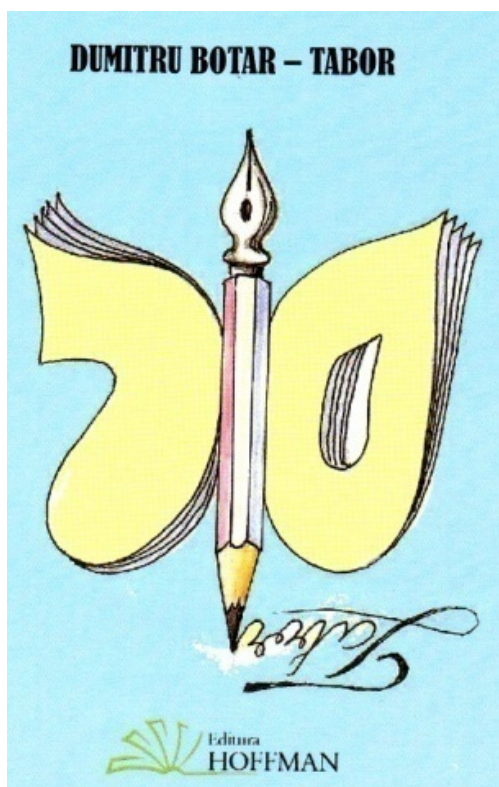
Întorcându-ne la „70”, to-mul selectiv al noianului său de epigrame, multe incluse în reviste, culegeri și antologii care depășesc arealul originar al caracaleanului, ne dăm seama că Dumitru Botar-Tabor vine după un demers consistent, bazat pe simțul incisiv al realității convertite în stanțe, pe extragerea detaliului și finalizarea lui, fără beție de cuvinte, pe cele „trei cărări unite-ntr-una”, la apogeul cheii de boltă, partea cea mai hazlie și de efect a speciei literare cu pricina. Nu scapă ochiului său ascuțit doctorii cu nemiluita în detrimentul medicilor, parlamentarii căscați (câscând, voi să zic) în plin exercițiu legislativ, tot ei fiind aceia care uită să lovească în corupție. Nu scapă nici votul la două mâini în lipsa alegătorului. Nici soacra pe post de acritură la masă. Nici individul care se declară sinistat

pentru că are apă la plămâni. Mă rog, moravuri și năravuri de când e lumea lume. Iată un fel de paradox tipic românesc în chip de „rugă”: „Pune Doamne stăvilar/Fiindcă nimeni nu ne scapă/Navigationi de-un marinar/Vom intra cu toți la apă”.

Iată și o mostră de a fi stat drepti pe vremuri, la Caracal funcționând o închisoare cu deținuți politic: „Cândva la Securitate/Urla plotonerul Lișcă:/ - Gura, mâinile la spate/Cine mișcă, ...nu mai mișcă”. La Dumitru Botar-Tabor, cum stă bine unui creator care se respectă, fără „imunitate” în calea spiritului de aleasă speță, ironia mușcătoare, dar sinceră și cu bună intenție, aceea de „castigat mores”, din vechime, face casă bună cu autoironia: „Nimic nu mi-a picat din cer/Nu sunt umil și nici satrap,/Ci doar un biet pălărier/În țara asta... fără cap” (Destin). Parcă ar glăsuși în această veritabilă sentință a veacului (veacurilor)

Constantin Tănase, pe scena de la „Cărăbuș”. Și mai apăsător, Adrian Păunescu în „Capul de la Torda”. Cărarea până în piscul livresc al celor 70 de ani de viață ai acestui talentat epigramist caracalean („profesor pensionar – faultat la buzunar”), neuitând noi că este și un istoric în deplinătatea cuvântului, n-ar fi fost posibilă fără câteva borne editoriale de succes: „20 de epigramiști româneni” („românăteni”, parcă ar fi totuși mai... gramatical), „Cadente satirice”, „Moravuri și năravuri” și „Taborisme”. Au consemnat despre ele, de-a lungul și de-a latul timpului, George Corbu, Stelian Filip, Nicolae-Paul Mihail, Ștefan Marinescu, Nicolae Topor, Gheorghe Penciu, Constantin Voinescu ș.a. (L-am regăsit, între textele ocazionale, și pe cel din „Indiscret în Oltenia”/24 mai

2010, publicat de subsemnatul, cu un cuvânt, aici, cules greșit în expresia, imposibilă, „descrește fruntea”; ca atare, rectific: „descrețește...”). Dintre cartoanele suflate stelar cu care Dumitru Botar – Tabor a fost răsplătit și onorat, unul mi-a atras atenția mai cu osebire: Diploma Honoris Causa, din partea Ligii Scriitorilor din România – Filiala Oltenia, Craiova. De aceea ziceam...

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Sabin Cerna

De-ar fi să fiu

Sălciile mele nu mai plâng
În amurgul însângerat
Al zilei de azi, așa cum au plâns
Sub greutatea zilei de ieri.
În firul de iarbă nevinovat
Mai caut taina ascunsă
A universului în mișcare,
Inima mea peste întuneric s-a aplecat,
Când fulgerul a despicat hăul lumii
În mii de lumini ce coboară și urcă
Spre piscuri lăuntrice, înseninându-mi
Viața cu mii de clipe
Care curg în timpul de azi și de mâine.
Parcă sunt, parcă nu sunt
În jocul de umbre și penumbre.
Am trecut de ziua de ieri
Și-n oglinda lumii
Mă privesc în ziua de azi
Ca într-un suspin de ape
Să umple golul rămas
Prin trecerea anilor.

Iluzie

Cerul a căzut
În adâncul fântânii,
M-a plec să-l privesc
În noaptea care vine,
Rugând timpul
Să-mi fie martor.
Lacrimile stelelor desprinse
Dintr-un univers infinit,
Sărută frunzele
Acoperite de rouă
În tăcerea lor
Dintr-un zbor abisal.
Îi cer apei din fântână
Să uite tristețea unor ochi,
Mângâiați de surâsul nopții,
Care au uitat să mai privească.

Nicolae Maroga Enceanu

Protest fără sprijin

Unde ești tu minte înțeleaptă
Unită-n dragoste de țară și frăție
Răscoală-te în inima mea bolnavă
Să nu mai fiu zdrobit prin tiranie
Hulit trăiesc iadul ce s-adună
Când slava strămoșilor vestiți
Rămâne într-o robie subjugată
Cu o libertate străpunsă de furtună
Protestul fără sprijin este nul
Lumea oftează mereu și se urăște
Unii plâng, alții au putere
Ce jale vă cuprinde pe sterpele câmpii?
Nici soarele nu-i dulce spre asfințit
Sub osândirea soartei de tot ați înnegrit!
În liniștea nopții, sigur rămân lacrimând...

Zadarnică dorință de primăvară

Trăiesc printre dușmăanii și huiduieli
Nădejdea se chinuie prin atâtea temnițe
Oftez de această viață sugrumată, amară;
Pe turla de biserică cântă cucuveaua
Cu grăbire sfărâmată de-atâtea patimi
Prin nori se-ascunde un cumplit semnal
E frig, lupii urlă prin hrană pălită
Pe ramuri uscate simt împotrivirea
Prin haosul verde cu trecere-n pustiuri;
Aproape că nu mai cred în izbânzi
Când țipete se-aud în casele sărace!
De unde această pedeapsă cu drept ceresc?
Gândindu-mă la cuget cu lună îngrozită
Ce-n spațiu terestru mai suferă inima mea.
Drumurile vieții plutesc cu zâmbiri trecătoare
De-abia miros o floare prin belșug de primăvară
Caut să găsesc o zi bună, fericită și ușoară.
Dă-le Doamne, dă-le ascultare fără întristare
Prin flăcări din arme lăsând ținutul sângerând
Îngrozit de focul ce arde-n pieptu-mi sfâșiat...!

Mircea Tutunaru

Meditație

Am rămas precum copacul
La o margine de sat,
Trist și singur, căci poetul
Azi de lume e uitat.
Am tot curs precum o apă
Și m-am stins precum un foc,
Și s-a dus ce-a fost odată
Că eu n-am avut noroc.

Peste file-ngălbenite
A trecut atâtea vreme,
Iar pe rafturi prăfuite
Stau cărțile cu poeme.
Nimeni nu mai răsfoiește
Vreo carte de pe raft,
Câtă trudă-n aste cărți
Și câtă înțelepciune
Peste timp s-au adunat.
Și-i păcat, stau prăfuite...
Cine oare mai citește?
Cine oare, oare cine?

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Julia David

Îți arunci ideile

Îți arunci ideile
ca pe cuțitele vechi de bucătărie
te descotorosești de hainele
cu care ai fost ieri la eveniment
îți storci lămâie în paharul gol

vezi se pot întâmpla multe
atunci când nu vrei să te implic
sacrificiul înseamnă
că poți face ceva

să-l recitești pe Ungaretti
să răsfoiești revistele literare
să-ți placă unul sau altul
dintre poeți
niciodată același

să-ți bagi mințile în cap
să nu mai alergi după ploaie
să treci împăcat cu câinele tău
fără să dai de bănuț
că ai rămas același
în pustiul singurătății

Vinovată e speranța

vinovată e speranța
pe care o pusesem în ea
care creștea închizând ochii
Merger pe sârmă și cânta
îi plăcea muzica
a rupt nu știu câte perechi de căști
preferă pe mulți dintre cântăreți
dar avea un singur idol
nu cădea niciodată
făcea piruete
tumba aproape deloc
nu-i plăceau bufoneriile

îmi spunea mamă din prudență
spunea că urăște să-mi spună mamă
la vârsta ei
Vera avea principii
Se scula dimineata și cânta
Bea ciocolată caldă
și se străduia să fie
un copil aproape perfect

Ana-Maria Cristofir

Poet târziu

Ca un poet ale cărui aripi s-au frânt din lemnul vechi și resemnat,
Ai adunat din umbra neatinsă lumina zilelor deplânse neîncetat;
În veac ai fost mantia timpurie a mării care în scoică a pătruns,
La valurile care urlă în cascadă își află timpul negreșit, răspuns.
Mă întreb ce va urma în vremea noastră, ce fluturi reci ca gheața
Vor spăla cu măreție tandră dimineata, de ce uitarea îi va albi de nea?

Livada cu surprize

Grația cireșilor
Îmi subțiază perspectiva,
Verzi sunt mugurii verii!
Ca să cadă din pom codițe împletite
Am rotunjit mirările cumplite
Ce frunze devreme opărite!
– Ce sens au căderile arborilor în vânt?
Este o urmă de viață
Umbra lor isteată frângându-i
La pământ...
Când fructele nu sunt,
Pomii desfigurează
Livada cu surprize
Sparte de apele unduite,
Boabele îndulcite sunt
Poleite cu sidef rubiniu.

Daniel Dumitru

matinală

mai gângurește o zi
după ce alta moare bătrână
la marginea
ceasului
Doamne
mulțumesc că sunt doar un punct
amestecat în propozițiile
Tale....

Ți-am spus că nu merg în gândurile tale

Lasă-mă mai bine în tăcerea grea
și din sunetele seci rotunde goale
să îți Țes privirea stinsă peruzea
Ți-am spus că mă doare gândul tău
Și doar lacrima ideii o cuprind
Că mă pierde ochiul celui Rău
Unde fug în mine doar ca să te prind
E un fel de rece întunecată taină
Să discut cu spațiul dintre tu și eu
Ca o prăfuită și prelungă haină
De pe un trup subțire și bolnav de zeu.
(Reproș)

Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză • Proză

Constantin Pădureanu

Așteptarea

Era un început bun. Ioana Iordache se neliniști și își privi ceasul. Trecuseră cincisprezece minute peste ora fixată și cel așteptat nu mai sosea. Deodată, auzi trei bătăi scurte în geam. El era. Alergă în întâmpinarea lui. Când ajunsese în odaie, băiatul o privi fix și cu dușmănie. Se înverzise la chip ca o pară pădureață pălită de primul ger. „Oare ce se întâmplase?” – se înspăimântă femeia. Niciodată nu-l văzuse într-o asemenea stare de enervare.

— Ia ascultă, Radule, în loc să fii eu supărată, că ai întârziat, tot tu ești?!

Dar el nici n-o luă, nici n-o puse, și i-o trânti necruțător:

— De ce nu mi-ai spus?

Ea se trase un pas înapoi.

— Ce? Știi că n-am făcut nimic rău! Nu sunt vinovată și nu ți-am greșit în nici un fel, se scuza ea, uimită.

Ura răsări între ei ca un diavol negru și gâlgâia ca apa la inundații, după ce și-a ieșit din matcă.

— Dar când veneai seara prin răscruciu' Gionoiștilor și ți-a ținut calea Marcu Sucală, mort de beat, sau cum zic rudărenii că a dat în darul beției, și a vrut să te ia în brațe și tu te-ai ferit, l-ai drăcuit și pe urmă ai luat-o la fugă. Iar el te-a făcut curvă, te-a înjurat și ți-a strigat câte ocări toate, de a ieșit lumea pe la porți și asculta...

— E un pușcăriaș și un om de nimic! Sau voiai să te încaieri cu el?

— Știam eu ce aveam de făcut, dar să fi aflat de la tine, nu de la alții! exclamă el furios.

— Dar ce, Radule, ai devenit gelos?

— Te-ai culcat cu el? scrâșni el printre dinți.

Ea intuită că este pornit și îi făcu jocul, să vadă până unde merge cu insinuările și cum reacționează.

— Da, o săptămână la rând, în fiecare zi, și n-am voie?! Cine ești și cu ce drept te amesteci tu în viața mea?! I-am arătat-o pe neagra așa cum ți-am arătat-o și ție... ai ceva împotrivă?!

Radu se repezi la ea, ridică mâna gata s-o pocnească. Tremura de necaz și nu se putea liniști. Palma lui mare și lată descrise un arc de cerc prin aer și se opri. La timp. Vorbele ei spuse apăsate și pe un ton răstît îl treziră la realitate. Tăcu, apoi se duse spre fereastră.

— Începând din clipa asta, rosti băiatul cu dușmănie, stând cu spatele la ea, totul între noi s-a sfârșit, decise el. Nu ne mai cunoaștem... și fiecare merge pe drumul său, s-a terminat.

— Ba eu cred că abia de acum înainte ne cunoaștem, Radu, mamii, Radule. Îl mângâie așa ca în zilele lor bune și ei doi apucaseră destule. Înseamnă că tu mă iubești... asta e foarte bine și îmi plăci din ce în ce mai mult.

El se întoarse. Ioana îl aștepta și zâmbea fericită. Ar fi vrut să-i sară de gât și să-l sărute, dar se abținu. Femeia îl împungea cu sânii, care se zbăteau ca două păsărici în laț și văpaia ochilor ei negri îl ardea.

— De ce nu mi-ai spus? Asta e problema, care mă frământă, și nu pot s-o uit!

Băiatul își îndreptă rugător privirea spre Ioana și nu știa cum să mai dreagă lucrurile, care, la mânie, îi scăpaseră de sub control. Îl duruseră vorbele ei și se gândi că, stârnind-o, poate greșise și o forțase să-i arunce în față, colțoasă cum era, totul. În câteva clipe și foarte deschis. Femeia jucase pe o carte câștigătoare și acum aștepta. Atunci realizează că ea avea dreptate și lui îi sărise țandăra din nimic. Încet, încet, se înmuie și redeveni altul, cel pe care-l cunoscuse și știa Ioana. Tot ea fu cea care împacă lucrurile.

— Când ești vădană așa ca mine, accentuă ea cuvintele, te îndoi după toți ștepii și îți mai intră câte unul acolo unde trebuie... Eu am nevoie, că sunt liberă de bărbat și pot s-o iau dintr-o margine a Rudariului... să-mi fac poftele cu cine îmi place și de câte ori vreau. Vezi cum ești? Ce ușor uiți! Dar când m-ai curvodit, de câte ori ai avut chef, ca pe hoții de cai, și te-ai proțăpăit în mine cum au vrut mușchii tăi în mijlocul și pe marginea patului. Și trebuia să umblu cu jalba la Uniunea Europeană... că m-ai violat, în repetate rânduri, dar am renunțat... că mi-a plăcut și mie... singură am desfăcut cracii poftelor tale. Făcu o pauză, apoi reluă: Este o copilărie ce ți-a trecut prin cap, Radule!

Băiatul zâmbi și recunoscu că se supăraseră ca văcarul pe sat. O cuprinse în brațe și o ridică, ducând-o spre pat. O privea ca un lup care înșfacă mioara răpusă. Se iubiră. Cu patimă. De câteva ori. Și se despărțiră după miezul nopții.

A doua zi, dis-de-dimineată, Marcu Sucală fu găsit, în poartă, plin de sânge, de baba Anuța Treanță, care trecea la tămâiat, și a strigat-o pe nevastă-sa. A ieșit Lucreția și a început să țipe, de a trezit toată ulița. Avea prea mulți dușmani și nu se știa precis cine putea fi autorul faptei. Doar Ioana Iordache își dădu seama cine era, dar despre așa ceva nu discută niciodată cu nimeni.

Recenzii • Recenzii • Recenzii • Recenzii • Recenzii • Recenzii

Dumitru Duță

Panait Popescu – Metanimicuri

La poarta intrării dinspre știință către regatul liric, se „înghesuie, în aceste creații intitulate *Metanimicuri*, cuvinte, noțiuni, concepte și definiții, în dorința de a-și ocupa un loc în registrul Poeziei.

Versurile nu mă emoționează neapărat, dar mă surprind plăcut prin latura lor ludică, prin ineditul lor.

Cutezanța autorului de a îmbrăca în haină poetică termeni din logică, din algebră, din trigonometrie ne reține atenția, cu toate că există aici și destule exerciții de virtuozitate lirică.

Absurdul, la nivel semantic, este la el acasă. Se observă că domnul Panait Popescu are obișnuința

scrisului literar, chiar dacă poziția lui între congeneri este una neobișnuită.

Suflul nou, modern al versurilor sale aduce originalitate și naturalețe, printr-o energie debordantă și încifrare inteligibilă.

Lăudabilă se dovedește strădania domnului Panait Popescu de a umaniza termenii științifici uzitați, pentru a-i face să prindă viață, cu succes, în aria lirismului modern.

Revenind, cred că nota originalității *Metanimicurilor* acestui poet, de o ironie sensibilă și un subtil umor, constă în capacitatea interesantă de „a se juca” în mod deliberat cu termenii abstracți.

Panait Popescu

Ița

Ochii tăi sunt prea albaștri, mult prea albaștri.
Ambiția ta este mare, mult prea mare.
Ai trăit pentru examen, doar examenul...
Nu am putut să mă scufund în infinitul tău albastru
din cauza examenului.
Acum gata, ești fericită, ai învins, s-a terminat.
Trebuie să fugi de orașul ăsta și de Lari.
Amândoi ți-ar aduce numai nefericirea,
conform legii compensației.
Uită-te în jurul tău, privește la munții tăi
de pe dealul din spatele casei.
Mângâie peștii Tărlăie și lasă-i să se strecoare.

Balanță

Crezând că totul are un preț
am încercat să-mi contabilizez
iubirea, ura, indiferența și pasiunea.
Pe majoritatea le-am înregistrat,
ascunzând câteva ce țineau de pasiune și ură.
Mi-am inventariat atent în suflet
activele speranțelor, conturile iubirilor,
pasivele deziluziilor, creanțele indiferenței.
Cu toate astea, la balanță, Pacciolla s-a răzbunat.
Dezechilibrul a fost mare; nici nu se putea altfel.
Uitasem de credință.

Cenacul • Cenacul • Cenacul • Cenacul • Cenacul • Cenacul

Dumitru Duță

Cronică de cenacul

Ultimele trei ședințe ale Cenaclului „Excelsior” de pe lângă Asociația și Revista „Noul Literator” (A.C.N.L.), o adevărată aventură a spiritului oltean, s-au desfășurat sub conducerea președintelui Nicolae Petre Vrânceanu.

Întâlnirea din 30.03.2016 a avut genericul „Constantin Brâncuși, titan al artei sculpturale moderne”, în cadrul căreia scriitorul și editorul Dan Lupescu a prezentat participanților personalitatea națională și universală a sculptorului, ca fiind românul cel mai cunoscut din lume.

Nicolae Petre Vrânceanu apreciază prestația deosebită a poetului Dan Lupescu și invită pe studentele de la Litere Mihaela Ivan și Georgiana Pozmac să citească versuri din creațiile proprii, care sunt receptate cu bucurie de participanți.

O prezență inedită în cenacul o constituie profesorul de matematică Panait Popescu, care este de aceeași parte a baricadei cu literații. Din poeziile *Axa*, *Balanța*, *Rița*, *Derivata într-un punct* etc., în lectura autorului, gândirea abstractă lasă intactă imaginația.

Forță de construcție lirică, talent și inspirație dovedește din plin Liviu Florin Jianu.

Pentru întâlnirea din 22.04.2016, președintele cenaclului „Excelsior” – prof. Nicolae Petre Vrânceanu – a propus tema „Poezia primăverii”. Ședința a prilejuit un adevărat festin literar cu versuri din creația lui Traian Demetrescu, G. Topârceanu, Al. Macedonski, T. Arghezi, Lucian Blaga, V. Voiculescu, Nichita Stănescu și Marin Sorescu.

În continuare, debutanți și consacrați din „Excelsior” citesc versuri proprii închinată primăverii, adevărate declarații lirice de dragoste: Gela Enea, Valentina Ștefan, Bosneanu Alexandru, Panait Popescu, C. Pădureanu, Liviu Florin Jianu, Th. Oancă, N.P. Vrânceanu.

Președintele cenaclului apreciază bucuria întâlnirii cu poezia, a dezbaterilor cu miză în formă de libertate totală a exprimării, care la români e pusă în valoare de pe vremea Junimii și a Convorbirilor Literare.

Întâlnirea cenacliștilor de la „Excelsior” cu publicul cititor s-a bucurat de o largă audiență la Colegiul Național „Ștefan Velovan”, în data de 26 mai 2016.

Au participat scriitorii: T Oancă, A. Năstase, N. Pârvulescu, M. Pospai, I. R. Popa, Iulia David, Gela Enea, Emilian Mirea, L. Hinoveanu, M. Cristea, D. Duță.

Moderatorul ședinței, ținută într-un amfiteatru plin la refuz, a fost prof. Rodica Florescu care,

împreună cu scriitorul N. P. Vrânceanu, a condus o acțiune variată și bogată în conținut.

Au citit din creațiile lor: I. Vlad, G. Enea, L. Hinoveanu, P. Popescu și elevii Stan Georgiana, Constantin Bianca, Stoian Valeria și Alex Ungureanu.

La concursul „Vârstele primăverii”, ediția I, locul întâi revenind lui Alex Ungureanu.

În finalul întâlnirii, președintele Cenuclului „Excelsior” – scriitorul N.P. Vrânceanu. – are cuvinte de laudă pentru modul excelent de desfășurare a întâlnirii, organizate și conduse de foștii și actualii directori ai prestigiosului Colegiu de învățământ: R. Florescu, Ov. Bărbulescu, P. Popescu și I. Pătularu.

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Dumitru Duță

Întrebare

Cel fel de om ești?
Ești omul care face compromisuri
și înțelegeri,
care se adaptează timpului și societății,
care încearcă o nișă să supraviețuiască?
Ești tipul de persoană înverșunată
îndărătnică și afurisită,
care preferă să fie înfrântă
decât să se aplece când bate vântul?
Adică tipul de persoană
zdrobită în 99 de cazuri din o sută,
dar a suta oară schimbă lumea.

De-mi ești drag, să te ferești

Mai dă-mi un pic de timp
și nu-mi cere iubito
iubirea de demult
Tu încă ești frumoasă,
dar eu sunt slab acum,
mai încărcat de ani.
Îmi place mult cafeaua
și-mi place să beau ceai,
îmi place tot ce-mi zici,
îmi place tot ce ai:
dar să nu-mi ceri iubito
iubirea de demult.

Mateiană

Una, două, hai că plouă
Trei, patru mergi la teatru
Cinci, șase, spală vase
Șapte, opt, suflă-n foc
Nouă, zece, un pahar cu apă rece
Pentru omul care trece
Și-o cafea amară
Ieși, te rog, afară!

Eclipsa

Voevodul Ștefan care se numea și Cel Mare
se odihnea mereu pe un scaun îngăurit.
Spre sfârșitul domniei,
când ridicase patruzeci de mănăstiri
și purtase numeroase războaie,
într-o noapte foarte întunecată,
Cel Mare se ridică din patul lui,
se așeză pe scaun
și dispăru din istorie la 1504.

Dezamăgire

Am fost la piața de flori
din Calea București
și-am cumpărat trandafiri
pentru tine, iubita mea.
Am mers la târgul de săptămână
din Romanești
și am cumpărat lanțuri,
lanțuri grele
pentru tine, iubita mea.
Și-apoi m-am dus acasă
în Drumul Apelor
și te-am căutat,
dar nu te-am găsit
Iubita mea!

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Mihalache Tudorică

Câinele

Mai apoi
îngerul s-a întors înapoi
cu picioarele rupte,
cu umerii goi:
Doamne, Te rog să nu mă ierți,
trimite-mă înapoi pe pământ
să măture omul cu mine
gunoaiele toate
și pământul cât e de mare.
În locul câinelui
să mă lege la poartă
cu lanț greu.
Să latru acolo
cât e noaptea de lungă
și să-l scol din somn
când vin hoții
să-i fure copilul din leagăn
sau icoana zidită-n perete.
Iar dacă, Doamne,
au murit,
să nu mai fiu nici câine,
ia-mi de la gură
bucata asta de pâine.

Faceți ce vreți

Dumnezeul nostru
S-a întors cu spatele la lume:
„Faceți ce vreți.
De mii de ani
nu M-am odihnit
de grija voastră.
Ilie a scăpat din mâinile voastre
ca prin urechile acului,
pe Ioan l-ați omorât cu sete
de i-a plâns sângele
pe scările palatului
până la Mine,
femeile voastre au ajuns
cimitire
căci nimeni nu mai scapă
viu
din pânțele lor.
Iar Eu abia de mai umblu

prin mijlocul vostru.
Faceți ce vreți.
Dar când va bate
clopotul cerului
pentru voi într-o dungă,
să nu mă mai rugați,
că e târziu,
iar gura voastră
va fi pecetluită.
Plimbați-vă. Muriți.
Faceți ce vreți”.

Ca și când

Ca și când ar fi toamnă,
o frunză obosită
a căzut să doarmă puțin
pe sânul gol al femeii
ce își visa sărutul
de la început.
Ca și când era toamnă.
Ca și când era iarnă
și toți pomii își plâneau
a mia tristețe,
peste ochii ei
înlemniți de atâta tăcere.

Rodica Florescu

Rugăciune de Mihai Eminescu, o nestemată marianică

Bogata poezie lirică eminesciană are și o dimensiune creștină, adesea neglijată cu bună știință de istoria literaturii noastre. Ea pornește, firesc, din educația primită de poet în familie. Pe lângă faptul că mama era o femeie evlavioasă, în mănăstirile din nordul Moldovei se aflau în tagma călugărească trei surori și doi frați ai ei, pe care Eminescu îi vizita adesea, în copilărie și tinerețe.

În biblioteca tatălui, apoi a profesorului său Aron Pumnul, ca și în cea universitară din Iași, pe care a și condus-o o vreme, dar și la Blaj sau ca student la Viena, el a fost atras de scrierile vechi religioase, publicând mai târziu, la *Timpul*, articole despre credință, despre educația moral-creștină. Fără a fi bisericos în fapt, poetul va rămâne, pentru totdeauna, creștin. Pe lângă poeziile marianice *Rugăciune* și *Răsai asupra mea*, el ne-a lăsat și alte creații de inspirație religioasă, de o rară sensibilitate artistică: *Învierea*, *Christ (Dumnezeu și om)*, *Colinde*, *colinde*, *Sonet* etc.

Postuma *Rugăciune*, datată în ediția lui Perpessicius 1879, iar în cea a lui Murărașu - 1880, a fost publicată fragmentar în *Poezii* - 1892, ediție îngrijită de Titu Maiorescu și reprodusă, în același an, în *Convorbiri literare*, la Iași. Integral, cele două strofe desprinse din manuscrisul *Ta twam asi* (Tu ești aceasta) au fost tipărite abia în 1902, ediția Nerva Hodoș.

Aplecarea poetului către marilogie, având ca rezultat acest imn religios muzical, *clocotitor de sinceritate*, este sesizată de I.M. Rașcu: *Litaniile Maicii Domnului*, alături de lectura unor alte rugăciuni latine, prin care pulsează legătura tainică a omului cu Dumnezeu. Scriitorul Valeriu Anania opinează însă că la baza acestei comori duhovnicești stă creștinismul tradițional autohton, Fecioara Maria fiind ocrotitoarea navigatorilor. Iconografic, *planul central al locașului de închinare are forma unei nave; în tradiția bizantină, Maica Domnului*

este zugrăvită pe boltă, cu privirea și brațele îndreptate ocrotitor către credincioșii dinlăuntru.

Poet al iubirii creștine, fără a-și supralicita atitudinea, Eminescu *a avut totdeauna stimă față de Biserica Ortodoxă* (G. Călinescu), simțind-o ca *Maică spirituală a neamului românesc*. Vorbele sale din 15 august, la sărbătorirea a 400 de ani de la sfințirea mănăstirii Putna, *Ierusalimul neamului românesc*, se constituie într-o preamărire a Maicii Domnului și a Fiului său: *vergină, castă și totuși mama care din sânul ei a născut pe martirul omenimei lăntuite, pe Christ*.

Dacă primul refren sună ca o fierbinte invocare a Maicii Sfinte, de a asculta plângerile creștinilor, în cel de-al doilea, *Regina peste îngeri* este implorată, prin interjecția din adresarea directă și cazul vocativ, să rămână pavăza, scutul nostru de întărire, sugerând atât înălțarea, cât și mântuirea: *Privirea-ți adorată/ Asupra-ne coboară/ O, Maică prea curată/ Și pururea Fecioară,/ Marie!* Raportul dintre uman și sacru este relevat prin antiteza dintre Noi, cei pieritori, care doar *umbră facem pământului* și dimensiunea divină a Stăpânei cerurilor. Îndreptându-și spre pământeni harul dumnezeiesc, ea este cea care poate conduce sufletele năpăstuiților spre mântuire.

Referindu-se la această bijuterie lirică marianică, eminescologul Dimitrie Vatamaniuc sublinia: *Cântecul poetului nostru pentru Maica Domnului nu este o figură de stil. Vine din interiorul lui. E o confesiune personală, o descărcare sufletească sinceră.*

Este poate semnificativ faptul că în anul 1999, reîntors în Vatican din vizita făcută la București, Papa Ioan Paul al II-lea a recitat enoriașilor săi din piața Basilicii San Pietro *Rugăciunea* lui Eminescu. În limba română. Ca o punte de legătură între latinitate și ortodoxie.

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Sorin George Vidoe

Ținutul meu vă este cunoscut,
Eu am să pogor
în casa părinților mei,
nemișcat veghez rânduiala turmei,
fericit muntele ca un stihar
potolește setea unei zile din veac.

Nu te mira că fața îmi este arsă,
doar soarele m-a privit
și vântul brazilor m-a sărutat.

Fiicele mamei mele văzându-mă mai mică
m-au trimis cu oile pe stânci
și rătăcesc zadarnic
culcată în țărână – fecioară!

Frumoși sunt obrazii tăi!
Glasul e cântec și buzele sunt miere,
la sân ascunzi suspine
un foc nestins în apă vie.

De mă dorești stăpân în casă
Tu cauți mereu
Doar urma turmei mele
Unde voi fi vei fi și tu
Și rodul nostru va bucura pământul.

Încearcă și înțelege cărările mele,
am auzit un cântec
adormind moartea fără de trup,
trec pragul faptelor bune
spre necuprins
vifor de gânduri.

Adu-mi aminte de moarte,
de puterea nebiruită,
gândul cel tainic,
iubirea
m-a cunoscut pe mine!

Am zidit pădurea
în toată inima mea,
înțelegând tulburarea frunzei
peste grija sufletului.
straja ochilor stropește rouă.

Rodul luminii
din pânțe curat
înălță adăpost cerbilor
și-n pustiu neumbat și fără apă
călăuzesc corăbii.

Cu buzele de tină ai ucis
mângâierea celui ce plânge
mai presus de cuget
cuvântul...

Poetul simte ora morții fără groapă.
Femeie,
gustul nudului de grâu
spălat în prea multe ape;

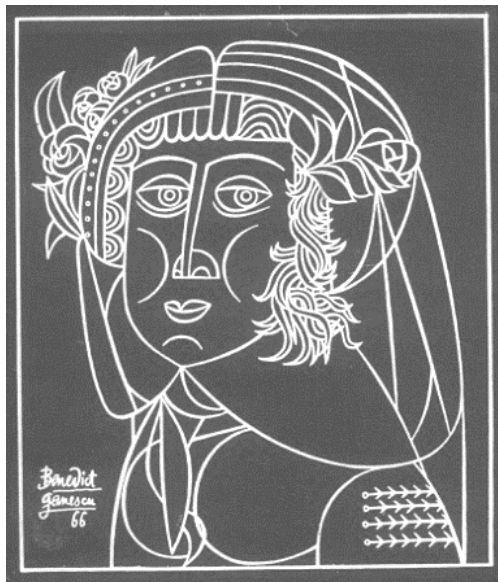
Ce pasăre înaintea zorilor
adună noaptea-n aripi?
O, tinerețe! Oprește-ți răsuflarea
asupra cuvântului: Femeie!
Numai poetul își poate rezerva astfel
solemnitatea lucrurilor.

Pescărușul rănit
frânge nisipul sub ploi,
aceste lacrimi erau ale mele,
erau o răcoare,
o paradă de cai în deșert
ca o nuntă de lucruri
în patul celei mai frumoase femei...

Poetul renaște iubirea.

Iată picioarele mele,
iată palmele,
iată buzele,
iată pieptul și sufletul meu –
Tu nu ești nimic!

Din pur egoism ai devenit
fruct,
singura faptă bună a fost
cuvântul.

Lansare de carte • Lansare de carte • Lansare de carte

Constantin Pădureanu

„Întoarcerea la cuvinte” de Nicolae Tăculescu

Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman” a găzduit, cu puțin timp în urmă, lansarea volumului de versuri „*Întoarcerea la cuvinte*” de Nicolae Tăculescu, apărut la Editura MJM din Craiova în condiții grafice deosebite. Deși aflat la cea de-a doua carte, după volumul de versuri *Să cânti iubirea* publicat în 2014, poetul Nicolae Tăculescu, un suflet sensibil și generos, prezintă câteva teme filozofice și despre iubire, eterna poveste, demne de toată considerația noastră.

Cei patru invitați - Constantin Pădureanu, Jean Băileșteanu, Daniel Barbu și Nicolae Pârvulescu

- au făcut aprecieri critice despre acest volum și au subliniat elementele definitorii ale originalității creației poetice a autorului. Adrian Neacșu a susținut un microrecital de chitară clasică și a oferit frumoase momente muzicale celor prezenți la acest eveniment cultural, care l-au răsplătit cu aplauze.

Nicolae Tăculescu a mulțumit domnului prof. univ. dr. Radu Buziarnescu, care l-a ajutat în acest demers cultural, și a dăruit participanților câte o carte cu autograf.

Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie • Poezie

Galina Furdui

Coboară toți. Îngândurați, coboară.
O scară-adâncă-absoarbe pașii-nceți.
E răsucită-n spații, întortocheată scară
Și-nsingurarea strigă în lipsa de pereți.

De unde vin? Spre unde-și duc povara?
Par a purta pe umeri mii de cărunte vieți
Pășesc tăcut. Îngândurați, coboară
Pe-o scară-ngustă, cu pași grei, înceți...

O, Doamne! Iar văd flăcări - se strecoară,
Să stingă umbra în inimi de asceți,
Și zboară-n jur săgeți de foc, săgeți,
Treptele-nghit tăcerea, E dimineață? Seară?

Coboară toți. Îngândurați. Coboară.

Vântule tu, pe-aripe-ți cum mă porți,
Văd porți închise, multe, multe porți.
Dar unde-i cheia? Unde-i cheia care
Zăgăzuit-a orișice intrare?

Ogrăzile cu văzduh se încing. Răsare
Un astru-ncins și el cu glasuri de zăvoare...
Vântule tu, pe-aripe-ți cum mă porți,
Văd lacăte la multe, multe porți.

Ce-a fost pe-aici? Săgeți se-nfig în soare
Ceață. Pustiu. Nici ploaie, nici ninsoare.
Unde-au plecat? De ce-au plecat cu toți?
Tu... parcă-ai vrea, dar să-mi răspunzi nu poți,

Vântule trist, pe-aripe-ți cum mă porți.

Nicolae Petre Vrânceanu

Ion R. Popa: *Parfumul de lavandă*

A apărut cel de-al nouălea roman al prozatorului Ion R. Popa, membru titular al USR, Filiala Craiova (Editura craioveană Autograf MJM). **Scriitorul**, profesor de istorie, s-a dovedit a fi un **autor** prolific deoarece, în perioada 1999-2014, începând cu romanul „Drumul ițelor”, până la cel prezentat acum, a mai publicat o lucrare destinată metodicii predării istoriei în învățământul preuniversitar (1999) și alta – în colaborare – dedicată marelui savant Henri Coandă (2009), în total unsprezece volume însumând peste 3000 de pagini, urmare a unui travaliu continuu, fructificat cu tenacitate într-un deceniu și jumătate în care a activat și ca profesor și director al Liceului Teoretic „Henri Coandă” din Craiova.

Față de romanele publicate anterior (la care se adaugă monografia „Între Covrea și Somorele” (2011), recentul volum „Parfum de lavandă” aduce unele noutăți în creația autorului-narator dominată de maniera realistă a scrierilor anterioare. Remarcam în nr. 1 al revistei „Noul Literator”, la care a aderat de la început cu entuziasm, în decembrie 2010, că prozele sale au calitatea de a trezi și menține interesul cititorilor prin fluenta povestirii și ritmul alert al relatării, prin ineditul și actualitatea subiectelor, prin împletirea trăirii personajelor cu evenimentele istorice implacabile. Ion R. Popa dovedește în continuare plăcerea, dar și știința de a înlănțui veridic faptele, acordându-le o importanță proporțională, dar și dialogului, descrierilor de peisaje și ale interioarelor locuințelor în desfășurarea diegezei. În „Parfumul de lavandă” impresionează un nativ simț al detaliului semnificativ, creator de atmosferă, de impresie de viață trăită cu intensitate.

Deși nu este un stilist desăvârșit, mai ales în pasajele relatării la persoana a III-a (folosirea redundantă a verbelor la gerunziu ori a unor neologisme), autorul este un bun „regizor” al asigurării realismului tramei epice deseori transferată într-un alt „decor”, în alte circumstanțe geografice sau sociale. Astfel, mai întâi îl urmărește pe eroul său, viitor învățător, Emanoil Călugăru, zis Manu, în familia sa de oameni cinstiți și gospodari condusă de

Iordache Călugăru, apoi, după absolvire, în localitatea basarabeană Țagani (regiunea Cetatea Albă), aflată foarte aproape de limanurile ce formează țărmul Nord-Vestic al Mării Negre, localitate care încearcă să se modernizeze rapid după Marea Unire de la 1 Decembrie 1918 (perioada 1920-1940). Putem remarca, astfel, că romanul „Parfum de lavandă” continuă relatarea situației istorice a României din punctul în care se oprește în romanul „Moromeții” al lui Marin Preda (vol. I), adică înainte de izbucnirea Primului Război Mondial.

Scriș în patru părți și 30 de capitole, volumul se încheie cu un Epilog care taie ca o ghilotină implacabilă desfășurarea normală și firească a vieții satului patriarhal Crângași, aflat undeva în zona colinară a Olteniei. Anul 1947 marchează, după război, și sfârșitul monarhiei în România pentru aproape o jumătate de secol care părea fără sfârșit după instaurarea și la noi a sistemului dictatorial promovat de Lenin și Stalin în Transilvania, Moldova și Țara Românească.

Viața oamenilor din satul Crângași din zona colinară a Olteniei și apoi din jurul localității basarabene Cetatea Albă, unde este repartizat ca tânăr învățător Emanoil Călugăru, în localitatea Țagani aflată foarte aproape de limanurile ce formează țărmul Mării Negre, își continuă cursul în ciuda frământărilor politice din afara „României Mari”, unde Rusia Sovietelor își adună forțele pentru a impune o nouă ordine, a teoriei leniniste întemeiate pe dictatura muncitoresc-țăărănească, orientate împotriva monarhiei și a burghezo-moșierimii de sorginte feudală. La Țagani, se consemnează concomitent, fapte ale unei altfel de modernizări a vieții sociale întemeiate pe înnoirea aparatului de stat prin învățătorii, preoții și alți reprezentanți ai administrației românești a anilor 1920-1930 în Basarabia ca și, de altfel, în provinciile Dobrogea și Bucovina recent reunite cu țara. Remarcăm că romanul lui Ion R. Popa este primul, după 1990, care aduce în proza românească o zonă geografică cu problemele ei economice, demografice și politice, în fața cititorilor secolului XXI. Este o zonă în care

Critică literară • Critică literară • Critică literară • Critică literară

români, tătari, ruși, țigani, ucraineni, turci, evrei conviețuiesc în înțelegere, toleranță și respect față de autoritățile de la București.

Manu se va integra repede în acest mediu și va depăși barierele etno-lingvistice, angajându-se în proiecte de modernizare a zonei precum construirea unei fabrici de industrializare a pescuitului și înființarea unei asociații a pescarilor finanțată de stat, transformarea localității rurale modeste într-o localitate prosperă care să devină și o adevărată stațiune balneoclimaterică a regiunii. Peste toate prefacerile și frământările, Manu trăiește aici o dragoste pură pentru Irina de care-i amintește peste timp „parfumul ei de lavandă”, o dragoste frântă brutal de moartea fetei, eveniment ce-l va determina să se întoarcă pentru totdeauna pe meleagurile natale, unde va întâlni din nou iubirea unei tinere absolvente, Victoria, fiica viitorului primar. Mesajul cu care se încheie cartea este evident: iubirea învinge orice vicisitudini ale destinului și îl va ajuta pe învățătorul Emanoil Călugăru să supraviețuiască valurilor istoriei nemiloase: retrocedarea Basarabiei către Uniunea Sovietelor (1940), al Doilea Război Mondial și ocupația armatelor URSS care vor instaura o nouă orânduire (1947) pe teritoriul românesc, parțial reîntregit cu Transilvania.

Personajul principal a fost mobilizat pe front, a trecut de locurile cunoscute dintre Cetatea Albă și Țagani în calitate de eliberator, dar primarul din Țagani fusese nevoit să fugă din fața crimelor săvârșite de sovietici până la venirea armatei române și va ajunge la cuscru său, Iordache Călugăru, la Crângași, relatându-i ororile îndurate. Va fi ajutat să ajungă la București, translator de limba rusă. Manu este rănit și adus la Sinaia unde este operat și își găsește copilul la unchiul său, Savu, de la orașul apropiat de Crângași.

Noua putere instalată deja cu acordul sovieticilor îl caută pe Iordache Călugăru pentru a-l aresta, dar acesta moare bolnav în spitalul din oraș. A urmat hăituirea îndelungată a lui Emanoil Călugăru, cu includerea lui la chiaburi și impunerea sa la cote și impozite cărora nu a putut să le facă față, fiind arestat și apoi eliberat, dar alungat din adunarea cadrelor didactice de la Căminul Cultural, etichetat ca sabotor și dușman al poporului – de către reprezentanții „organelor” de la regiune, raion și din propriul sat. Prietenul său exclamă: „O da Dumnezeu și om scăpa de ei sau, cel puțin, s-or retrace

rușii, că atunci nu cred că vor mai avea ei curajul de acum!” (sună replica prietenului, învățătorul Nistorescu). Neîncrezători, cu viețile irosite, și ale lor, și ale părinților lor care au luptat pentru țară, urmăriți de zădărnicierea idealurilor lor de „luminători” ai generațiilor, cei doi meditează, la ieșirea din Căminul Cultural, asupra derizoriului unei existențe irosite, fără nicio ieșire, fără speranță pentru ei și pentru generațiile viitoare.

Prin avertismentul pe care îl lansează, finalul romanului subliniază tragismul existențial al intelectualilor fii ai satelor românești care au crezut cu tărie în misiunea lor și au luptat, ca și înaintașii lor, pentru țara reîntregită, pentru a mai păstra în suflet o rază de lumină a cărei licărire abia urma să se întrevadă peste aproape o jumătate de secol, aproape de împlinirea a 150 de ani de regalitate și a unui secol de la actul întregirii României de la 1 Decembrie 1918.

Lăsând deoparte atitudinile modernist estetizante ale receptării, romanul „Parfumul de lavandă” scris de Ion R. Popa este o carte cu profunde învățăminte și aprecieri ale unei perioade istorice pe care ni le oferă în spirit lucid, obiectiv, dar trăind odată cu eroii săi momentele de înălțare și de decădere ale unui popor supus evoluțiilor unei istorii nedrepte. Autorul are știința creării impresiei de viață trăită prin inserarea în text a unor elemente proprii epocii, precum: apariția radioului și a romanului de succes al scriitorului Camil Petrescu „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”, melodiile compuse de Ion Vasilescu, descrieri de obiceiuri și ale satului (peșitul, logodna și balul tradițional), ale interioarelor unor locuințe ale fruntașilor satului etc. Desigur, apar și dezbateri politice contradictorii – unele fiind urmarea propagandei conduse de la Kremlin. Mai este menționată răspândirea manifestărilor legionare extremiste încurajate de forțe politice ale epocii. Toate acestea fac din acest roman o carte deosebit de interesantă, al cărei ritm al povestirii devine din ce în ce mai alert pe măsură ce se intensifică și derularea evenimentelor premergătoare și ulterioare, neobosite, ale celui de al II-lea Război Mondial.

Volumul reprezintă o reușită notabilă a modului în care autorul împletește într-un tot original timpul istoric și timpul epic în care se mișcă realist o lume în continuă transformare.

Aniversări • Aniversări • Aniversări • Aniversări • Aniversări

Iolanda Mănescu

Ilie Gheorghe 75/50

Teatrul Național „Marin Sorescu” din Craiova s-a bucurat, de-a lungul existenței sale, de prezența unor mari personalități, datorite cu har, care i-au dus faima peste tot în țară și dincolo de hotare. Multe dintre acestea au fost în trecere, altele și-au început cariera în Craiova, iar altele au dobândit celebritatea datorită colaborării cu teatrul din Bănie. Scriitori importanți, regizori cunoscuți, actori notabili și-au legat numele, la un moment dat, de evoluția impresionantă a instituției craiovene. Puțini dintre ei au rămas statornic legați de acest teatru însă. Unul dintre cei mai celebri, nu doar pe plan național, este cel care, pe drept cuvânt poate fi numit un monstru sacru al scenei, Ilie Gheorghe. Așa cum a știut să își tragă sevele din veșnicia satului natal și să revină cu religiozitate acolo unde găsește tăria ancestrală de a o lua mereu de la capăt, în cele mai de restriște, dar și în cele mai fericite clipe, tot astfel marele actor a rămas credincios teatrului craiovean, indiferent de faima obținută în timp pe toate meridianele globului, indiferent de tentațiile ivite pe parcurs, indiferent de notorietatea regizorilor cu care a lucrat. Ilie Gheorghe este un arbore de esență tare cu rădăcinile adânc fixate în spiritualitatea românească și cu ramurile întinse avid spre cultura universală. Ilie Gheorghe este un om căruia nimic din ce este omenesc nu îi este străin, ca să cităm un dicton celebru, dar, mai mult decât atât, el a devenit deja o adevărată instituție. Ilie Gheorghe are înțelepciunea vârstei, dar a păstrat și bucuria ludicului, este profund sincer, dar și subtil ironic. Toate acestea l-au făcut să fie un artist a cărui statură atrage de la cei mai mari regizori ai lumii, care îl prețuiesc și își doresc să lucreze cu el, până la cei mai tineri învățăcei pe care știe să îi încante și să îi îndrume. Complexitatea omului și actorului Ilie Gheorghe a fost omagiată, de către Teatrul Național „Marin Sorescu” din Craiova, la împlinirea a 75 de ani de viață și 50 de ani de teatru. Titlul manifestării care i-a fost dedicată este „O jumătate de secol în slujba Thaliei”. Evenimentul a avut loc pe 22 mai 2016. Sărbătoarea a început sub semnul unei puternice emoții care, odată instalată, nu a

scăzut nicio clipă, de-a lungul întregului spectacol care a durat trei ore, cu o oră mai mult decât se estimase inițial. Cuvântul spectacol nu este întâmplător pentru că Ilie Gheorghe, odată aflat pe scenă, impune starea magică specifică marilor spectacole. Pe ridicarea lentă a cortinei, însoțită de muzica maiestuoasă măiestrit aleasă de experimentatul sunetist Valentin Pârlogea, a apărut, impunător și radiant, nemișcat în mijlocul scenei, actorul, magicianul, omul Ilie Gheorghe. Am simțit cu toții atunci cum se naște legenda, cum se scrie, sub ochii celor prezenți, istoria – nu numai istoria teatrului din Craiova, ci Istoria cu majusculă, dacă ne gândim la personajele întruchipate de marele actor, de la țărani și voievozii români sorescieni, la personajele shakespiariene interpretate de Ilie Gheorghe și până la Faustul purcăretian. Ca la o comandă, sala a început să aplaude din ce în ce mai frenetic, apoi, instinctiv, ne-am ridicat cu toții în picioare și aplauzele au continuat minute în șir, ca după un spectacol greu, eliberator. Ilie Gheorghe a făcut un gest plin de înțelegere și, cu inima ușoară, gata de a recepționa, ne-am așezat în liniște. Cu vorbă blândă, dar cu rostire clară și timbru penetrant, Ilie Gheorghe a evocat momentele emoționante ale nașterii sale, când tatăl a alergat în noapte, înfruntând pericole, doar pentru a-și saluta fiul nou venit în lumea această. Mama, obiectul venerației de-o viață a marelui actor, a fost cea care, cu decența înțelepciunii, și-a trimis atunci bărbatul înapoi, la datorie. Decantată prin filtrul amintirilor lui Ilie Gheorghe, întâmplarea capătă accente de epopee. O nouă emoție covârșitoare a urmat când, spre surprinderea tuturor și a sărbătoritului în primul rând, cel mai înalt cap bisericesc al zonei, Irineu, Mitropolitul Olteniei, a urcat pe scenă pentru a transmite felicitări și a-l binecuvânta pe marele artist. Momentul nu putea fi însoțit în mod mai potrivit de altă intervenție decât de câteva fragmente tulburătoare din marele succes al lui Ilie Gheorghe, Iona, rol care îl definește și despre care însuși autorul piesei, Marin Sorescu, a ținut să afirme că este cea mai bună interpretare din toate pe care le văzuse. Cutremurătoarea

montare, semnată de marele actor și în calitate de regizor, urma după o colaborare deja consolidată cu regizorul care a schimbat destine în teatrul craiovean (și desigur nu numai), Silviu Purcărete, scenografia aparținându-i lui Gabriel Mănescu, unul dintre membrii echipei cu care celebrul regizor prefera să lucreze în vremea aceea (in illo tempore) când venea la Craiova. Emoția greu de suportat pe care Ilie Gheorghe o răspândește ori de câte ori recită din geniala piesă soresciană de inspirație biblică a fost risipită treptat pentru a lăsa loc apoi unor noi mesaje de felicitare transmise de personalități importante din diferite medii. Primăria orașului Craiova, care se mândrește cu acest artist atât de legat de urbe, a fost prezentă prin mesajul doamnei Primar, Olguța Vasilescu, susținătoarea de bază a vieții teatrale a orașului, iar Consiliul județean, prin cuvântul transmis de Președintele Ion Prioteasa. Cuvinte mișcătoare pline de respect și admirație au venit de asemenea de la Rectorul Universității craiovene, Cezar Spânu. Nu au lipsit mesaje calde de apreciere de la cei mai reputați oameni de teatru ale căror drumuri în artă s-au intersectat, într-un fel sau altul, cu prodigioasa carieră a lui Ilie Gheorghe. George Banu, celebrul critic de reputație internațională, a transmis un comentariu marcat de rafinamentul bine-cunoscut al discursului său, iar Silviu Purcărete a fost prezent într-o proiecție video în care oferă un premiu simbolic celui numit de mulți actorul său fetiș - o reprezentare a personajului Faust întruchipat de artist în memorabilul spectacol pus în scenă la Sibiu de Silviu Purcărete. Directorul teatrului și festivalului de la Sibiu, Constantin Chiriac, a trimis de asemenea cuvinte pline de admirație, iar Uniunea Teatrală Uniter a omagiat momentul aniversar prin mesajul Președintelui Ion Caramitru, în lectura nu mai puțin

faimosului Emil Boroghină, care a ținut să facă la rândul său o prezentare amplă a contribuției lui Ilie Gheorghe la istoria Teatrului Național din Craiova. Ilie Gheorghe, cu modestia omului exemplar și înzestrarea marelui artist, a știut să răspundă admirației cu care a fost înconjurat prin interpretarea unor fragmente relevante din cele mai îndrăgite roluri și monologuri ale sale, din poezia și dramaturgia românească și universală. Au fost prezenți, prin fragmente din operele lor, Mihai Eminescu, Marin Sorescu, Teodor Mazilu, Shakespeare, Goethe etc. permițând spectatorilor să admire, o dată în plus, capacitatea excepțională a actorului Ilie Gheorghe de a trece de la patetism la sarcasm, de la șoaptă la strigăt zguduitor, de la confesiune caldă la ironie mușcătoare, totul sub semnul zâmbetului său discret și impenetrabil. Artistul a fost aclamat, la finalul evenimentului, de către bine-cunoscutul regizor Robert Wilson care, prin intermediul unei proiecții video, a dorit să își exprime personal admirația și să îi ureze la mulți ani lui Ilie Gheorghe, în stilul său extrem de original de rostire, cu accente puse în locuri neașteptate, cu silabe lungite sau dimpotrivă spuse rapid, cu sunete foarte înalte sau

foarte joase. Momentul inedit a fost de natură să imprime o stare pozitivă, cu tentă umoristică, transmițând totodată o mare căldură sufletească de care s-au molipsit instantaneu toți cei prezenți. Entuziasmați, au urcat pe scenă colegii apropiați ai actorului, Valer Dellakeza și Natașa Raab, să îl felicite și să se bucure alături de el de marea sărbătoare. Astfel, seara dedicată omagierii celor 75 de ani de viață și 50 de teatru ai marelui actor Ilie Gheorghe va rămâne cu siguranță o seară de neuitat în care craiovenii au demonstrat încă o dată că știu să își iubească, să își respecte și să păstreze marile valori, adevăratele modele pentru viitor.

CUPRINS

ESEU

Dumitru Radu Popescu , Irinel Popescu și Republica kafkiană.....	3
---	---

TABLETĂ

Dinu Săraru , Scrisoarea unui prieten	5
--	---

INEDITE

Arhivele Naționale	5
Victor Bibicioiu , Colegul lui... Labiș.....	10
Ion Șt. Diaconu , Un manuscris de Cincinat Pavelescu.....	12
Marin Sorescu	14
Ioan Anastasia , V. Georgescu Paleolog	16

POEZIE

Gabriel Chifu	17
----------------------------	----

ESEU

Ovidiu Ghidirmic , „Sonetele lui Marin Sorescu” de Ada Stuparu	18
Ovidiu Ghidirmic , O monografie stilistică a poeziei soresciene	19

ECOURI

Ovidiu Ghidirmic , Revista „Noul Literator” într-o nouă înfățișare	20
Prof. Dr. Theodor Damian , „Noul Literator”	21

CRONICĂ LITERARĂ

Gabriela Rusu-Păsărin , Literatura jurnalistică și spiritul epocii	22
---	----

TRADUCERI

Ioana Heidel , Hans D. Amadé Esperer	24
---	----

POEZIE

Nicolae Petre Vrânceanu	26
--------------------------------------	----

EVENIMENTE CULTURALE

Ioana Lădaru , Târgul „Gaudeamus” Craiova – o dovadă elocventă a nevoii de carte	28
---	----

PROZĂ

Mircea Pospai , Despărțirea de Nadege (<i>fragment de roman</i>)	30
---	----

CRONICĂ PLASTICĂ

Aurora Speranța , Eustațiu Gregorian – printre povești, pasteluri și păpuși	33
--	----

ESEU

Tudor Nedelcea , Catedrala Mântuirii Neamului	34
Dan Lupescu despre... Exegeza polemică <i>Eminesciana</i> de Ovidiu Ghidirmic	36
Ștefan Buzărnescu , Nostalgii...europenizate.....	38

POEZIE

Constantin M. Popa , „Dați-mi voie să trec”	40
--	----

PROZĂ

Teodor Oancă , Clopotul (I)	41
Ion R. Popa , Bătrânul de la Putna.....	42

POEZIE

Virgil Dumitrescu	44
--------------------------------	----

RECENZII

Virgil Dumitrescu , Dumitru Botar-Tabor, un epigramist... „diplomat”	45
---	----

POEZIE

Sabin Cerna	46
Nicolae Maroga Enceanu	46
Iulia David	47
Ana-Maria Cristofir	47

PROZĂ	
Constantin Pădureanu, Așteptarea.....	48
RECENZII	
Dumitru Duță, Panait Popescu – Metanimicuri	49
CENACLU	
Dumitru Duță, Cronică de cenaclu.....	50
POEZIE	
Dumitru Duță	51
Mihalache Tudorică.....	52
ESEU	
Rodica Florescu, <i>Rugăciune</i> de Mihai Eminescu, o nestemată marianică	53
POEZIE	
Sorin George Vidoe.....	54
LANSARE DE CARTE	
Constantin Pădureanu, „Întoarcerea la cuvinte” de Nicolae Tătulescu	55
POEZIE	
Galina Furdui	55
CRITICĂ LITERARĂ	
Nicolae Petre Vrânceanu, Ion R. Popa: <i>Parfumul de lavandă</i>	56
ANIVERSĂRI	
Iolanda Mănescu, Ilie Gheorghe 75/50.....	58

NOTA BENE

Revista *Noul Literator* apare sub egida U.S.R. și publică articole de specialitate ale autorilor și cadrelor didactice interesate.

Revista apare trimestrial.

Contactați-ne pe adresele specificate.

În atenția colaboratorilor

Textele vor fi scrise cu Times New Roman, corp 12, după modelul celor din revistă (inclusiv cu scrierea semnelor diacritice specifice scrierii limbii române). Notele bibliografice se numerează în continuare și se trec la sfârșitul textului. Este obligatorie utilizarea semnelor de punctuație, exceptând poezia în care se respectă grafia autorilor.

Pentru numărul următor, vă așteptăm materialele până la 30 august 2016

Tipărit la

